
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Abrines i Llabrés, Bartomeu; Mateu Fontanals, Jaume, dir. Els verbs de canvi d'estat i l'alternança causativa. 2008.

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/44619>

under the terms of the license

Bartomeu Abrines Llabrés

**Els verbs de canvi d'estat i
l'alternança causativa**

**Treball de recerca dirigit pel
Dr. Jaume Mateu Fontanals**

**Departament de Filologia Catalana
Universitat Autònoma de Barcelona**

2008

Agraïments

Són tantes les persones a qui tenc qualche cosa a agrair que, per por de no deixar-me'n alguna, no em convé de fer-ne una relació nominal. Tot i això no vull deixar d'expressar-los el meu agraïment.

Vull agrair especialment la paciència de les meves dones: Francesca, Blanca i Pau.

També la santa paciència d'en Jaume Mateu. Ell és qui em va encoratjar a iniciar els estudis de doctorat i qui ha dirigit el treball. La seva dedicació ultrapassa el que qualsevol doctorand podria esperar.

Finalment, vull agrair a Gemma Rigau i Anna Bartra la disponibilitat a formar part del tribunal de lectura.

Índex

AGRAÏMENTS.....	II
ÍNDEX	III
1 INTRODUCCIÓ.....	1
2 LA PARTICIPACIÓ EN L'ALTERNANÇA CAUSATIVA	10
2.1 VERBS D'ARRELS AGENTIVA I DE CAUSA EXTERNA.....	15
2.2 VERBS DE CAUSA INESPECIFICADA	20
2.3 VERBS DE CAUSA INTERNA	25
2.3.1 <i>Verbs de causa interna i alternança.....</i>	<i>30</i>
2.3.2 <i>La construcció amb l'adjunt per si sol.....</i>	<i>41</i>
2.3.3 <i>La causativització dels verbs de causa inespecificada i de causa interna.....</i>	<i>44</i>
2.4 CONCLUSIONS	45
3 ANÀLISI EXPLICATIVA	50
3.1 L'ESTRUCTURA ARGUMENTAL SEGONS HALE & KEYSER.....	52
3.2 LES ANÀLISIS DERIVACIONALS: PROBLEMES.....	59
3.3 L'ESTRUCTURA ARGUMENTAL DELS VERBS DE CANVI D'ESTAT	70
3.4 PARTICIPACIÓ EN L'ALTERNANÇA	77
3.5 LA SOBREGENERACIÓ	85
4 CONCLUSIONS I AMPLIACIÓ DE LA RECERCA.....	89
4.1 AMPLIACIÓ DE LA RECERCA.....	94
4.1.1 <i>Tipus d'anticausatius.....</i>	<i>95</i>
4.1.2 <i>Els verbs de canvi d'estat i la (a)telicitat.....</i>	<i>100</i>
4.1.3 <i>Propietats i estats resultants .....</i>	<i>105</i>
5 BIBLIOGRAFIA	108

1 Introducció

En aquest treball ens centrarem a analitzar la participació dels verbs de canvi d'estat en l'alternança causativa.

La classe dels verbs de canvi d'estat és sens dubte una de les que ha provocat més discussions en la bibliografia lingüística a causa precisament dels problemes que presenta la classificació d'aquest grup verbal.

Aquests debats s'han originat sobretot en els treballs que analitzen la interfície entre el lèxic i la sintaxi, és a dir, els treballs que intenten determinar quins són els elements del significat lèxic d'un verb que determinen la projecció dels seus arguments i, per tant, les estructures sintàctiques en què aquests verbs poden aparèixer.

En la teoria sintàctica els nivells d'interfície han adquirit de cada vegada més importància. En el programa minimista (cf. Chomsky 1995) els nivells d'interfície són els únics nivells sintàctics, ja que s'han eliminat l'estructura profunda i l'estructura superficial del model de principis i paràmetres.¹ De fet, segons Chomsky (1995), el lèxic i la sintaxi són els components bàsics de la gramàtica, de manera que qualsevol teoria gramatical ha de disposar d'un lèxic en què es llisten els elements lèxics i funcionals de la llengua, i d'un sistema computacional o sintaxi, que opera amb els elements del lèxic per construir els sintagmes i les oracions.

El *problema de la projecció o enllaç (the linking problem)* posa nom a una de les principals qüestions que qualsevol teoria de la interfície entre el lèxic i la sintaxi ha de respondre: quin és l'algorisme que produeix la realització sintàctica dels arguments a partir de les representacions lèxiques (Levin & Rappaport Hovav 2005), o per tant, quines són les regularitats que existeixen en la realització sintàctica dels arguments. El problema és, alhora, descriptiu i explicatiu: descriure les regularitats i explicar per què es produeixen.²

---

¹ Eguren & Fernández-Soriano (2004) fan un repàs de les raons empíriques que han motivat la desaparició de l'estructura profunda i l'estructura superficial del model de principis i paràmetres.

² D'altra banda, a part de la qüestió que assenyalam, les altres qüestions que qualsevol teoria de la interfície lexicosintàctica ha de respondre, segons Levin & Rappaport Hovav (2005), són les següents: quins aspectes del significat són rellevants per a la projecció de la semàntica lèxica a la sintaxi?; quina ha de ser la

Podem distingir, de manera general, dos grans tipus de models que tracten aquesta qüestió: els models projeccionistes i els models construccionals, tot i que també hi trobam altres aproximacions. Per exemple, les teories monoestratals no reconeixen els diferents nivells de representació i, per tant, no reconeixen l'existència d'aquesta interfície. En aquestes teories els fenòmens gramaticals tenen una representació única (un sol nivell o estrat) que conté tota la informació pertinent per a la interpretació de les construccions.³

Segons els models construccionals, la projecció dels arguments no està determinada pel lèxic sinó que és una propietat de la construcció sintàctica, de manera que els arguments es projecten lliurement en la sintaxi. Per tant, la interpretació de les oracions és una combinació del significat del verb i de l'estructura sintàctica que en resulta després de la projecció dels arguments. Els models neoconstruccionals (p. ex. Borer 2005) rebutgen la hipòtesi que l'expressió dels arguments ve determinada per l'entrada lèxica i afirmen que les relacions temàtiques es deriven de determinades posicions estructurals definides sintàcticament.

En canvi, els models projeccionistes parteixen, de forma general, del Principi de Projecció de Chomsky, que estableix la idea que l'entrada lèxica d'un verb ja conté tota la informació necessària per determinar les propietats sintàctiques d'aquest verb i també la posició que ocuparan els seus arguments (aproximacions basades en l'entrada lèxica o *lexical-entry driven approaches*).⁴

En aquests models, l'estructura sintàctica es deriva, en darrer terme, d'una representació del significat. Una de les qüestions importants és, doncs, determinar quin tipus de representació del significat és la més adequada. La forma inicialment adoptada de representació de la semàntica lèxica ha estat la de llista de papers temàtics (p. ex. Fillmore 1968, 1971; Gruber 1965). Però les insuficiències d'aquest tipus de representació (cf.

---

representació de la semàntica lèxica (quins són els primitius i els principis que els combinen)?; fins on els aspectes no semàntics (p. ex. la informació estructural o la pesantor) governen la realització dels arguments?, i, fins a quin punt els determinants semàntics de la realització dels arguments són lèxics o no lèxics?

³ Entre aquestes teories podem esmentar la *gramàtica cognitiva* de Langacker (1987, 1991, 1999) o la *gramàtica de construccions* de Goldberg (1995, 2006).

⁴ Segons aquesta formulació, els principals reptes que té una teoria de la realització dels arguments són: la manera com es representa el significat d'un verb; la identificació dels aspectes del significat que són rellevants gramaticalment; la classificació i l'estatus dels verbs (i dins d'aquest repte, l'explicació del motiu de la múltiple realització dels arguments en certs casos); el fet que el significat verbal representa la construalitat dels esdeveniments; la uniformitat i la variació en la realització dels arguments; el motiu pel qual hi ha subjectes que no són AGENT i objectes que no són PACIENT (cf. Levin & Rappaport Hovav 2005).

Levin & Rappaport Hovav 2005) i la idea que els papers temàtics no són primitius lèxics s'han imposat en els models de la interfície lexicosintàctica i han menat a basar la representació del significat en la descomposició de predicats.⁵

Els models de descomposició de predicats assumeixen que les unitats lèxiques no són àtoms sinó que tenen una certa estructura interna, de manera que les regularitats en l'expressió dels arguments estan determinades per un conjunt limitat de primitius innats.

Segons Mateu (2002), en els models de descomposició del significat podem distingir dos tipus: aquells que se centren en la semàntica perquè consideren que els primitius són de naturalesa semàntica (Jackendoff 1990, 2002; Rappaport Hovav & Levin 1998, i Levin & Rappaport Hovav 1995), i aquells que se centren en la sintaxi perquè consideren que els primitius tenen una formulació sintàctica (Hale & Keyser 1993, 1998, 2002; Mateu 2002).

La idea en què es basen tots aquests models és que el significat lèxic és una representació mental de la semàntica-I i que l'inventari de conceptes lèxics es construeix a partir d'una base innata que consisteix en un conjunt de primitius i uns principis de combinació. És en aquest sentit que, segons Jackendoff (1990), tots els conceptes lèxics són compostos.⁶

Una distinció important dels models de descomposició del significat és la que es fa entre aspectes estructurals i aspectes idiosincràtics del significat. Els primers són els que serveixen per determinar els aspectes de la semàntica verbal que són rellevants en la gramàtica, i serveixen per distingir les classes verbals, mentre que els segons corresponen a

---

⁵ Entre les insuficiències que Levin & Rappaport Hovav (2005) assenyalen per a les representacions de la semàntica lèxica basades en llistes de papers temàtics podem esmentar els problemes de definició d'aquests i els de granularitat (*grain-size*), els problemes en la generalització dels papers interlingüísticament, els problemes en la correspondència un a un i l'efectivitat en el valor explicatiu global.

Entre els intents inicials de superar aquestes mancances, previs a la introducció de la representació del significat basada en la descomposició de predicats, trobam l'intent de definir els papers temàtics en termes d'un conjunt reduït de trets binaris i el fet de permetre que cada argument rebi més d'un paper temàtic, o el d'estructurar una assignació doble de papers temàtics definits en diferents nivells (*tier model* de Culicover & Wilkins 1984). Un altre intent de superar les mancances és definir els papers temàtics no a partir de condicions necessàries i suficients sinó a partir de feixos de trets o prototipus (Dowty 1991). El punt de partida d'aquest autor és que els arguments s'associen amb implicacions (*entailments*) lèxiques imposades pels verbs i que els papers semàntics es defineixen millor com a feixos recurrents d'implicacions imposades per grups de predicats. Així, aquest autor defineix dos papers semàntics genèrics basats en prototipus: el protopaper AGENT i el protopaper PACIENT.

⁶ La distinció entre semàntica-E i semàntica-I, paral·lela a la distinció entre llenguatge-E i llenguatge-I de Chomsky, la va establir Jackendoff (1990). A la primera, li correspondrien els significats en el món real, mentre que, a la segona, li correspondrien els constructes mentals associats amb el significat, que són inaccessibles a la consciència.

aquells aspectes del significat que no són rellevants per a la gramàtica, però que serveixen per distingir entre els verbs que pertanyen a la mateixa classe.

La distinció que fa Mateu (2002) entre models de descomposició centrats en la semàntica o en la sintaxi es basa precisament en el fet que el component estructural del significat d'un verb estigui definit de forma semàntica o sintàctica. Per als primers les relacions temàtiques es defineixen a partir d'una representació lexicosemàntica, mentre que per als segons els papers temàtics es defineixen segons la posició que ocupen en una estructura sintàctica.

Tornant al verbs de canvi d'estat, cal dir que són verbs que indiquen un esdeveniment pel qual un dels seus arguments passa de tenir un estat o propietat a tenir-ne un altre. Levin & Rappaport Hovav (1995) i Mendikoetxea (1999a) els han classificat en dos grans grups segons que el seu significat expressi que hi ha una causa externa que desferma el procés que acaba amb el canvi d'estat (tot i que aquesta causa externa pot no expressar-se) o que el procés que denota el verb es desenvolupa a causa de les propietats inherents de l'argument del verb. En aquest darrer cas es parla de verbs de canvi d'estat de causa interna.

Altres autors (Marantz 1997, Harley & Noyer 2000 o Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer 2006) han basat la classificació dels verbs de canvi d'estat en la semàntica enciclopèdica de les arrels de què deriven i, en aquest sentit, distingeixen, amb diferent denominació, els verbs de causa externa, els de causa inespecificada i els de causa interna.⁷

Per altra banda, la participació en l'alternança causativa ha estat un dels tests que s'ha utilitzat per distingir entre els diferents tipus de verbs de canvi d'estat. Així, segons Levin & Rappaport Hovav (1995), els de causa externa participarien de l'alternança causativa, mentre que els de causa interna no en participarien.⁸

L'alternança causativa és una alternança lèxica que caracteritza una sèrie de verbs que poden tenir un ús transitiu i un ús intransitiu. Sintàcticament, el sintagma que funciona com

---

⁷ Els verbs de causa externa de Levin & Rappaport Hovav (1995) o Mendikoetxea (1999a) coincidirien parcialment amb els de causa inespecificada d'aquests altres autors.

⁸ Segons la classificació tripartita dels altres autors que hem indicat, els verbs de causa inespecificada són els que poden alternar, mentre que ni els de causa externa ni els de causa interna poden fer-ho.

a objecte (argument intern) en l'alternant transitiu passa a ser subjecte (argument extern) en l'intransitiu.

Es tracta, per tant, d'una alternança diatètica, ja que repercuteix tant en la valència del verb com en la transitivitat.⁹ L'alternant transitiu rep el nom de *causatiu*, mentre que l'alternant intransitiu rep també els noms d'*anticausatiu*, *incoatiu* o *ergatiu*.¹⁰

El terme *incoatiu* fa referència al fet que el canvi d'estat denotat pel verb suposa l'inici d'una nova situació estativa. De fet, la major part dels verbs que participen d'aquesta alternança són els verbs de canvi d'estat. Per altra banda, el terme *ergatiu* fa referència al fet que la construcció intransitiva s'ha considerat tradicionalment inacusativa.¹¹

Aquest darrer aspecte no és gens trivial perquè explicaria el fet que l'objecte de l'alternant intransitiu es converteixi (conservant el paper temàtic TEMA o PACIENT) en subjecte de l'alternant transitiu. De fet, els verbs inacusatius són aquells que tenen el subjecte superficial que es comporta sintàcticament com l'objecte directe dels verbs transitius: pot anar, amb molta més facilitat que el subjecte dels verbs inergatius, en posició postverbal, la típica dels complements, sense constituir una construcció marcada; quan va en posició

---

⁹ El concepte de *diàtesi* no deixa de ser problemàtic. Tradicionalment s'ha pres com a sinònim del concepte *veu*. Altres autors en canvi proposen distingir-los. Així, Moreno (1991) vol reservar el terme *diàtesi* per a la dimensió sintactosemàntica i el terme *veu* per a la dimensió morfològica d'una mateixa categoria gramatical. Segons aquest autor, doncs, la diàtesi seria l'associació que s'estableix entre les funcions gramaticals i els papers semàntics dels arguments del verb. Per *veu* s'entendria la variació morfològica del verb que sigui determinada pels canvis diatètics.

¹⁰ Haspelmath (1993) diferencia, inicialment, les alternances *causativa* i *anticausativa*. La diferència que estableix entre totes dues és que en la primera el verb bàsic és l'incoatiu, mentre que l'alternant causatiu és el verb derivat. Posa com a exemple d'aquest cas el verb francès *fondre* (intr) i *faire fondre* (tr). En canvi, en l'alternança anticausativa el verb bàsic és el verb causatiu, mentre que el verb derivat és l'incoatiu. Haspelmath assenyala encara un tercer tipus d'alternança: la *non-directed alternation* (alternança no-dirigida). Hi inclou aquelles alternances en què ni el verb incoatiu ni el causatiu es deriven de l'altre. Aquest autor subdivideix aquest tipus en tres subtipus: la *equipollent alternation*, en què tant el verb incoatiu com el causatiu es deriven d'una mateixa arrel que expressa la situació bàsica; la *suppletive alternation*, en què s'usen verbs amb diferent arrel per expressar les dues variants; i la *labile alternation*, en què s'usa el mateix verb per expressar les dues variants.

¹¹ Aquest terme s'ha usat en lingüística inicialment per a referir-se, dins dels estudis de tipologia, a les llengües denominades ergativoabsolutives, en què es tracta el subjecte d'una oració intransitiva de la mateixa manera que l'objecte d'una de transitiva i de manera diferent que el subjecte d'una de transitiva. El basc seria un exemple de llengua ergativa. Però després s'ha consolidat l'ús d'aquest terme per referir-se a algun aspecte de la relació entre el membre acusatiu i l'anticausatiu dels verbs que participen de l'alternança que comentam. En aquest sentit, el terme ergatiu s'ha aplicat tant a l'alternant transitiu com al verb bàsic de l'alternança (aquell que no pateix modificació formal). Fins i tot qualcú ha usat el terme per a referir-se alhora al subjecte de l'alternant intransitiu i a l'objecte de l'alternant transitiu. Rosselló (2002) l'usa per a indicar la construcció intransitiva de l'alternança causativa i els verbs intransitius pronominals (que anomena ergatius inherents).

postverbal pot anar sense determinant, com els complements directes; i, fins i tot, pot pronominalitzar en *en* si és indeterminat o va amb un quantificador.

Morfològicament, la major part de verbs catalans que participen d'aquesta alternança, com passa també en les altres llengües romàniques, prenen el clític *se* en la forma intransitiva. Deixant de banda aquesta característica, però, i tal com assenyala Gràcia (1995), els verbs que participen de l'alternança tenen estructures morfològiques diferents. Així, uns són derivats d'arrels nominals o adjectivals, amb l'adjunció d'un prefix o d'un sufix, altres són derivats sense cap afix amb contingut fonològic i encara d'altres no són derivats. Vegem alguns exemples de cada tipus (extrets de Gràcia 1995:66-67):

- (1) Verbs derivats amb un prefix
  - a. De base nominal: acalorar, acumular, enverinar, enfonsar, engreixar.
  - b. De base adjectival: allargar, empitjorar, afeblir, amagrir, endurir.
  - c. De base verbal: adormir, apujar, abaixar.
- (2) Verbs derivats amb un sufix
  - a. De base nominal: bloquejar, caracteritzar, paraitzar, gasificar.
  - b. De base adjectival: aguditzar, debilitar, eternitzar, solidificar.
- (3) Verbs derivats sense cap afix
  - a. De base nominal: congestionar, fermentar, gelar, rovellar.
  - b. De base adjectival: buidar, millorar, agrir, espessir.
- (4) Verbs no derivats: augmentar, coure, bullir, disminuir, dividir, moure, obrir, cremar, dissoldre, escalfar, trencar, tancar.

Al costat d'aquests verbs, però, també podem trobar altres verbs amb la mateixa estructura morfològica (nom+*ar*, nom+*ejar*, nom+*itzar*, a+nom+*ar*, a+nom+*ir*, en+nom+*ar*, es+nom+*ar*, des+nom+*ar*; adj+*ar*, adj+*itzar*, adj+*ificar*, adj+*itar*, a+adj+*ar*, a+adj+*ir*, en+adj+*ir*) que no participen de l'alternança transitiva i per tant només s'usen transitivament o intransitiva.¹²

---

¹² Alguns dels exemples que esmenta aquesta autora (Gràcia 1995:67) són: *garrinar, raspallar, espurnejar, criaturejar, agonitzar, hospitalitzar, apamar, avaluar, assaborir, empresonar, enrajolar, espolsar, desossar, absentar-se, realitzar, dulcificar, felicitar, assegurar, aprofundir, embordeir-se*.

Així doncs, els fets que ens interessin són els que queden reflectits a (5-7):

- (5) a. En Joan va rompre la finestra.
b. La finestra es va rompre.
- (6) a. L'huracà va destruir la casa.
b. #La casa es va destruir.¹³
- (7) a. #En Joan va fermentar la llet.
b. La llet va fermentar.

A (5-7) tenim tres verbs de canvi d'estat (*rompre*, *destruir* i *fermentar*). Podem comprovar, però, que el seu comportament sintàctic és divergent. Mentre que podem usar el verb *rompre* tant en una construcció transitiva com en una d'intransitiva, i per això deim que aquest verb participa de l'alternança causativa, el verb *destruir* només pot usar-se com a transitiu i el verb *fermentar*, com a intransitiu. Per tant, aquests dos darrers verbs no participen de l'alternança causativa, tot i que, com podem observar, de diferent manera, ja que un funciona com a transitiu i no es pot construir com a intransitiu, mentre que l'altre funciona exactament a l'inrevés, com a intransitiu, i no té possibilitats d'usar-se com a transitiu.

Descobrir quines característiques lèxiques fan que el verb *rompre*, tot i compartir trets de significat amb els verbs *destruir* i *fermentar*, es comporti en la sintaxi de manera diferent a aquests és una de les qüestions a què les teories sobre la interfície sintaxi-semàntica volen trobar resposta i a la qual en aquest treball intentarem apropar-nos.

Pel que fa a la participació en l'alternança causativa, partirem de l'aproximació configuracional a l'estructura argumental de Hale & Keyser (1993, 1998, 2002).¹⁴ Segons aquests autors, la millor manera de representar els components del significat d'un verb que són rellevants per a la gramàtica és mitjançant una descomposició de predicats, que ha de ser sintàctica.

---

¹³ Tradicionalment s'utilitza el signe * davant d'una oració per indicar que és agramatical. En el nostre cas, i atesa la proposta d'explicació teòrica que farem en l'apartat corresponent, marcem les construccions amb el signe # per indicar que no són acceptables, tot i que també pot ser que no siguin gramaticals. El fet que considerem una construcció com a no acceptable és una qüestió pragmàtica: constitueix un enunciat que un parlant no formularia. En canvi, el fet que una construcció sigui agramatical és una qüestió sintàctica. Remetem, com deim, a l'apartat 3 per acabar d'explicar aquesta diferència.

¹⁴ A partir d'ara representarem les referències a aquests dos autors com H&K.

La nostra posició partirà, però, de la modificació del plantejament de H&K en el sentit que considerarem que hi ha una mínima representació lexicosemàntica, comuna a tots els tipus de verbs de canvi d'estat, que coincideix amb una estructura estativa, similar a la d'una clàusula reduïda, amb el predicat corresponent a l'arrel que donarà lloc al verb i l'argument que aquesta regeix. Per tant, considerarem que l'arrel representa el resultat del canvi d'estat, no el procés de canvi. Aquesta mínima representació de la descomposició dels predicats de canvi d'estat és sintàctica, però no hi ha cap problema per representar-la com si fos de tipus semàntic ja que no hi intervé cap predicat abstracte que puguem considerar primitiu.

Treballant sobre les propostes de Harley (1996, 2005, 2007a, 2007b; també Folli & Harley 2004, 2005, 2007), considerarem que aquesta estructura s'incrustarà com a complement d'una estructura formada per un nucli verbal abstracte que pot ser CAUSE (CAUSAR) o BECOME (ESDEVENIR). D'aquesta manera, en la nostra proposta podríem considerar l'arrel que representa l'estat resultant i que dona lloc al verb com la part idiosincràtica del significat verbal, mentre que l'estructura de la clàusula reduïda més l'estructura amb el verb abstracte, sigui un o altre, correspondria a la part estructural del significat verbal. Aquesta part és la que dona lloc al significat de canvi d'estat causat per un element extern o intern a l'argument que el pateix.

Per tant, considerarem que la variant transitiva suposa la causativització d'un estat, no la causativització d'un esdeveniment que denota l'assoliment d'un estat. Així doncs, segons la nostra perspectiva, els verbs causatius de canvi d'estat no signifiquen <causar que X esdevengui Y>, sinó <causar que X sigui/estigui Y>.

Seguint Harley (1996), l'arrel que forma el nucli de l'estructura predicativa (l'estructura similar a la de la clàusula reduïda) hauria de comprovar els seus trets amb els del nucli verbal abstracte, de manera que aquelles arrels de causa externa demanarien un nucli CAUSAR, les arrels de causa interna, un nucli verbal ESDEVENIR, i les arrels de causa inespecificada tant podríem incrustar-se sota un com sota l'altre. De totes maneres, segons la nostra proposta, i en això s'aproxima a les propostes neoconstruccionalistes, les arrels tenen llibertat per incrustar-se sota una estructura amb el verb abstracte CAUSAR o amb el verb ESDEVENIR. Per evitar que es produeixi una sobregeneració, això és, que qualsevol arrel pugui funcionar amb qualsevol verb abstracte, és el coneixement del món, el que determina

si el predicat es conceptualitza com de causa interna o com de causa externa i, per tant, el tipus de nucli verbal en què s'incrusten (CAUSAR o ESDEVENIR).

Aquest treball s'estructura de la manera següent: dedicarem els dos principals apartats del treball a l'anàlisi descriptiva i explicativa dels fenòmens que hem ressenyat a (5-7). En el primer d'aquests dos apartats analitzarem la participació dels verbs de canvi d'estat en l'alternança causativa segons les classificacions de l'arrel que se n'han fet. Ens estendrem sobretot en l'anàlisi dels verbs de canvi d'estat de causa interna, que fins on sabem no han estat estudiats en català.

En el segon d'aquests apartats assajarem una proposta explicativa dels fenòmens observats en el primer dels apartats. En aquest sentit, reduint la representació sintàctica de H&K, proposarem que els verbs de canvi d'estat, sigui quina sigui el tipus d'arrel de què deriven, tenen una mateixa i mínima representació de l'estructura argumental, que coincideix amb un clàusula reduïda que posa en relació de predicació l'arrel amb l'argument que regeix. Proposarem també que aquesta estructura s'incrustarà en una estructura sintàctica amb un verb abstracte CAUSAR o ESDEVENIR per explicar la participació dels verbs de canvi d'estat en la variant només transitiva, només intransitiva o en totes dues. Aquesta proposta ens permetrà superar els principals problemes d'aquelles propostes que, com la de H&K –o també la de Levin & Rappaport Hovav 1995–, són derivacionals en el sentit que consideren que els verbs que participen de l'alternança causativa tenen una representació bàsica –intransitiva la de H&K; transitiva la de Levin & Rappaport Hovav– de la qual es deriva la de l'altre alternant. En la nostra proposta haurem de recórrer a la conceptualització de l'escena per explicar per què hi ha verbs de canvi d'estat que alternen, mentre que n'hi ha d'altres que no.

Finalitzarem el treball amb un apartat de conclusions que intentarà recollir les aportacions principals que s'hi han fet i apuntar alguns temes de futura recerca.

2 La participació en l'alternança causativa

En aquest apartat analitzarem la participació dels verbs de canvi d'estat del català en l'alternança causativa. A partir de la classificació que n'han fet Levin & Rappaport Hovav 1995, per a l'anglès, o Mendikoetxea 1999a, per al castellà, i de l'aproximació d'Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer 2006, de Marantz 1997 i de Harley & Noyer 2000 a les arrels d'aquests verbs, revisarem el comportament dels verbs de canvi d'estat del català pel que a la participació en l'alternança causativa. Aquesta anàlisi descriptiva ens servirà de base per fer una proposta de l'estructura argumental dels verbs de canvi d'estat que pugui explicar el seu comportament. També compararem críticament aquesta estructura amb la que proposen H&K.

Els verbs de canvi d'estat s'han classificat de diferents maneres. Podem indicar, per començar, la classificació que en van fer Levin & Rappaport Hovav (1995, a partir d'ara L&RH). Aquestes dues autores defineixen, en un altre treball, els verbs de canvi d'estat com a (8):

- (8) A verb of change of state, such as *break*, *dry*, or *widen*, as the name implies, lexicalizes a particular achieved state, and the verb denotes the bringing about of this state. But though the verb itself denotes the bringing about of this state, it leaves the nature of the causing activity involved unspecified; that is, such verbs do not lexicalize a manner.

[Rappaport Hovav & Levin 1998:101-102]

L'aspecte més important, però, de l'anàlisi de L&RH és que plantegen una nova subdivisió dins dels verbs de canvi d'estat. Així, segons Rappaport Hovav & Levin (1998, a partir d'ara RH&L), podem distingir aquells verbs de canvi d'estat que es conceptualitzen com a causats internament (p.ex. *blossom* [*florir*, *madurar*], *grow* [*créixer*], *rot* [*podrir-se*] o *wilt* [*marcir*, *pansir*]) i, per altra banda, aquells altres que es conceptualitzen com a causats externament (p.ex. *break* [*rompre*], *open* [*obrir*] o *dry* [*assecar*]).¹⁵

---

¹⁵ Aquí hem reproduït els verbs que aquestes autores indiquen com a exemple de verbs de causa externa o interna, però no vol dir que els verbs que donam com a traducció en català siguin del mateix tipus. Que la correspondència entre les dues llengües no és automàtica també ho demostra el fet que els verbs de causa externa que les autores indiquen són tots transitius i intransitius, mentre que entre els verbs de causa interna

Aquestes nocions amplien les de *control intern* o *extern* que va establir Smith (1970). Aquesta autora va basar sobre aquests dos conceptes la diferenciació entre els verbs intransitius que permeten o no un alternant transitiu causatiu. L&RH prefereixen, per la seva banda, parlar de les nocions que hem indicat més amunt, però també les fan servir per diferenciar aquells verbs de canvi d'estat que permeten un ús transitiu causatiu i aquells que no el permeten: "We thus assume that the intransitive verbs that regularly have transitive causative uses are externally caused, and those intransitive verbs that do not are internally caused." (L&R 1995:93).

Evidentment, la caracterització que aquestes dues autores fan d'aquests tipus de verbs és molt intuïtiva: quan un verb descriu un esdeveniment causat internament s'entén que és qualche propietat inherent a l'argument del verb la que causa l'esdeveniment. Ultra els verbs de canvi d'estat, entre els de causa interna L&RH hi inclouen també verbs inergatius agentius (p.ex. *play* [jugar] o *speak* [parlar]), tot i que esmenten que en aquests casos la propietat inherent que causa l'activitat és la voluntat de l'agent.¹⁶ I finalment també hi inclouen verbs no agentius, l'únic argument dels quals pot ser animat (p.ex. verbs de canvi d'estat psicològic com *blush* [empegueir-se]) o inanimat (p.ex. els verbs d'emissió, com *flash* [brillar]). Per tant, segons L&RH el concepte de causa interna subsumeix el d'agentivitat, en el sentit que tots els verbs agentius són de causa interna, tot i que no tots els de causa interna són agentius.

En canvi, segons L&R (1995:97), els verbs de causa externa són verbs la natura dels quals implica l'existència d'una causa externa amb control immediat sobre l'esdeveniment descrit: un agent, un instrument, una força natural o una circumstància. Així, els verbs que alternen serien de causa externa ja que poden tenir un ús transitiu en què la causa s'expressa com a subjecte o argument extern.

Les autores prevenen sobre aquesta aproximació basada en la intuïció:

---

també n'hi ha que tenen usos transitius (p.ex. *grow* –cf. *The villagers grow coffee and maize to sell in the market*– o *rot*, segons la informació del Cambridge Advanced Learner's Dictionary). En català, en canvi, tots els verbs amb què traduïm els de causa externa són transitius i pronominals –fins i tot tenen usos intransitius (p.ex. *rompre* i *obrir*)–, mentre que els que tradueixen els de causa interna són més variables en l'ús. N'hi ha que són pronominals i intransitius (*florir*); altres, intransitius i transitius (*madurar*); altres, únicament intransitius (*créixer*); i, finalment, altres que són transitius i pronominals (*marcir*, *podrir*, *pansir*).

¹⁶ Segons altres autors (per ex. Marantz 1997 o Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer 2006), els verbs inergatius no són causatius i per això no els podem classificar com a causats internament.

- (9) The distinction between internally and externally caused eventualities is *a distinction in the ways events are conceptualized* and does not necessarily correspond to any real difference in the types of events found in the world. In general, *the relation between the linguistic description of events and the events taking place in the real world is mediated by the human cognitive construal of events, which is what we take our lexical semantic representation to represent.* [...] If the distinction between internal and external causation is indeed implicated in the way humans conceive events, then we predict that verbs that fall squarely into one or the other of these two categories will be stable in their syntactic behavior. For example, verbs that are clearly agentive will be internally caused monadic verbs and will not be found in the causative alternation. However, there are some events in the world that can be construed as either internally or externally caused. Our account predicts variation both within and across languages with respect to whether verbs describing such events are classified as internally or externally caused.

[L&R 1995:98-99 (La cursiva és nostra)]

Per tant, segons les autores, la representació lexicosemàntica recull la manera com conceptualitzam els esdeveniments. Res no impedeix, doncs, que en una llengua un esdeveniment es conceptualitzi com de causa externa, mentre que en altres es conceptualitzi com de causa interna, per exemple.

Per altra banda, és interessant destacar també aquí la classificació que Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer (2006, a partir d'ara AA&S; Alexiadou, 2006) fan de les arrels dels verbs que participen, o no, de l'alternança causativa segons la seva semàntica enciclopèdica. Podem considerar que aquesta proposta parteix de la que fan L&RH i de la de Reinhart (2002) i que l'ajusten a la participació dels verbs en l'alternança.¹⁷ El que passa és que si la classificació de les arrels verbals depèn de la semàntica enciclopèdica, no és gens clar com pot afectar el seu comportament sintàctic. Tractarem aquest aspecte més endavant.

Així, aquests autors distingeixen quatre tipus d'arrels: agentives (*murder, assassinate* [*assassinar*]), de causa interna (*blossom* [*florir, madurar*], *wilt* [*marcir, pansir*]), de causa

---

¹⁷ Reinhart (2002) argumenta que els verbs que participen de l'alternança causativa són verbs que tenen el tret [+c] en la seva entrada lèxica. Aquesta autora usa aquest tret per caracteritzar les diferències entre els papers temàtics AGENT i CAUSA. Així, tots dos compartirien el tret /c (*cause change*). L'agentivitat seria, a més a més, [+m] (*mental state*), ja que inclou propietats mentals del participant (voluntarietat). Així els trets d'alguns dels papers temàtics que defineix Reinhart (2002) serien: AGENT [+c+m], CAUSA [+c], INSTRUMENT [+c-m].

externa (*destroy* [destruir], *kill* [matar]) i de causa no especificada (*break* [rompre], *open* [obrir]).

Segons la seva proposta, en les arrels agentives la causa de l'esdeveniment requereix la presència d'un agent, és a dir, que aquestes arrels són de causa externa però també agentives, la qual cosa impedeix la seva participació en l'alternança. En les arrels de causa interna, la causa de l'esdeveniment de canvi d'estat està relacionada amb les propietats inherents a l'argument que sofreix el canvi. Aquestes arrels no poden transitivitzar i formar la variant causativa de l'alternança, però sí que poden causativitzar de manera indirecta. En canvi, en les arrels de causa externa, el canvi d'estat és causat per un argument diferent del que pateix el canvi, per una causa exògena. Segons els autors, poden alternar en certes llengües (per exemple el grec), però no en altres (per exemple l'anglès o l'alemany). Finalment, en les arrels de causa no especificada no trobam particularització respecte d'una causa interna o externa i, per tant, alternen en totes les llengües.

AA&S indiquen que la diferència entre els verbs *cut* [tallar] i *break* [rompre] és que amb verbs com *break*, el canvi d'estat pot produir-se també de manera independent, sense la intervenció voluntària d'un agent, cosa que no passa amb *cut*. Precisament aquesta és una de les raons per les quals postulen l'existència de les arrels de causa inespecificada per a tots aquells verbs que alternen.

Marantz (1997) també distingeix tres tipus d'arrels, una classificació que confessa que deu molt a L&RH: $\sqrt{\text{DESTROY}}$ (verbs de canvi d'estat de causa externa o agentivitat), $\sqrt{\text{GROW}}$ (verbs de canvi d'estat de causa interna) i $\sqrt{\text{BREAK}}$ (canvi d'estat resultant). Per a Marantz, les arrels són matrius de trets gramaticals i semàntics que apareixen en els nusos terminals de la derivació i, cosa important, són neutres des del punt de vista categorial. En aquest sentit, és el context sintàctic que assigna els trets categorials a les arrels.¹⁸

---

¹⁸ Per altra banda, l'autor destaca l'asimetria que podem observar a (i-ii):

- (i) a. That John destroyed the city.
b. John's destruction of the city.

[Marant 1997:214, (12a,c)]

- (ii) a. That John grows tomatoes.
b. *John's growth of tomatoes.

[Marant 1997:216, (13a,c)]

Finalment, esmentam la classificació de Harley & Noyer (2000). Aquests autors distingeixen tres classes de verbs: de causació interna, de causació externa i inespecificats. Els primers, també anomenats, segons Harley & Noyer, de canvi espontani, són aquells verbs en què l'acció sempre depèn de l'argument que pateix el canvi d'estat. Els verbs de causació externa són aquells en què l'acció ha de ser instigada per un argument diferent al que sofreix l'acció. Finalment, els verbs inespecificats són aquells en què l'acció es pot originar causalment tant per l'objecte de l'acció com per un altre argument.

Segons Harley & Noyer (2000), la categorització dels verbs en aquests tres tipus no se segueix de consideracions sintàctiques i, a més a més, pot estar subjecta a gradualitat i variació. Tot i això, la classificació informa el judici del parlant pel que fa l'ús apropiat i la interpretació del vocabulari.

Resumim aquestes quatre propostes en la taula 1, atès que la terminologia que usen no és sempre coincident en alguns aspectes.

<i>Levin & Rappaport Hovav (1995)</i>	<i>Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer (2006)</i>	<i>Marantz (1997)</i>	<i>Harley & Noyer (2000)</i>
	Arrels agentives	Arrels de causa externa o agentivitat	Verbs de causació externa
	Arrels de causa externa		
Verbs de causa externa	Arrels de causa inespecificada	Arrels d'estat resultant	Verbs inespecificats
Verbs de causa interna	Arrels de causa interna	Arrels de causa interna	Verbs de causació interna

Taula 1: classificacions dels verbs de canvi d'estat

En la taula 1 es pot comprovar perfectament que hi ha un tipus de verbs en què la denominació de totes les classificacions coincideix: els verbs o arrels de causa interna. En canvi, entre els altres tipus hi ha certa confusió terminològica, ja que les denominacions no són paral·leles. Per una banda, allò que L&RH anomenen *verbs de causa externa* reben noms diferents segons els autors. És important remarcar que dues de les categoritzacions volen destacar el fet que aquests són els verbs que participen de l'alternança causativa i, per això, els anomenen *de causa inespecificada*. Dues de les classificacions diferencien,

---

Segons Marantz 1997, els verbs del tipus *grow* són tant transitius com intransitius, i aparentment inacusatius, però la seva nominalització pot ser només transitiva. En canvi, els verbs del tipus *destroy* funcionen a l'inrevés: són només transitius, però la seva nominalització pot ser transitiva o intransitiva. Segons aquest autor, la impossibilitat de (iib) reflecteix restriccions generals sobre el paper semàntic 'X' en l'estructura 'X's N of Y'.

entre els verbs en què el canvi d'estat és producte de la intervenció d'un argument diferent al que el sofreix, els verbs agentius i els verbs de causa externa. Els primers serien els que només poden dur un argument amb el paper temàtic AGENT, mentre que els segons també permetrien un argument CAUSA.

Per altra banda, també convé destacar un fet coincident entre les quatre classificacions: que la categorització dels verbs depèn de la conceptualització que se'n fa i que, per tant, està subjecta a gradualitat. De fet, com hem vist, algunes de les classificacions també remarquen que la classificació està feta sobre aspectes semàntics de naturalesa no només lingüística sinó també enciclopèdica. Cal indicar també que Harley & Noyer (2000) emfasitzen que, de totes maneres, la classificació és útil per als judicis dels parlants sobre l'acceptabilitat de les construccions.

A continuació analitzarem el comportament sintàctic de cadascun d'aquests grups de verbs de canvi d'estat en català. En la nostra exposició, atesa la tradició, parlarem indistintament de verbs o d'arrels, sense que això vulgui dir que considerem que són el mateix. De fet, en l'apartat següent, veurem que la representació lexicosemàntica la feim considerant les arrels, que en un procés de conflació s'eleven per formar els verbs superficials amb el significat causatiu o incoatiu.¹⁹

2.1 Verbs d'arrels agentiva i de causa externa

Com hem vist en les dades de la taula 1, alguns dels autors de qui hem exposat la classificació dels verbs de canvi d'estat fan una diferenciació entre els verbs o les arrels de tipus agentiu i les de causa externa. En el que sí que coincideixen és en el fet de destacar que aquests verbs no poden participar de l'alternança causativa.

Vegem les diferències entre dos dels verbs més prototípics de cadascun d'aquests dos tipus:

- (10) a. En Joan va assassinar en Pere.
b. #La destrat va assassinar en Pere.

---

¹⁹ Per no crear confusions, a partir d'ara denominarem els verbs a partir de la proposta de classificació d'AA&S.

- c. #Els disgusts van assassinar en Pere.
  - d. #La caiguda va assassinar en Pere.
- (11)
- a. En Joan va destruir la seva jogueta.
  - b. La màquina va destruir la pedra.
  - c. Una epidèmia ha destruït la població. [GDLC]
  - d. L'incendi ha destruït el bosc. [DIEC2]

Com podem comprovar a (10), el verb *assassinar* només permet la construcció amb un argument extern amb el paper temàtic AGENT (10a). No són acceptables les construccions amb un INSTRUMENT (10b), una CAUSA (10c) o un esdeveniment causant (10d) com a argument extern.

En canvi, el verb *destruir* permet la construcció amb arguments externs de tots aquests tipus (cf. 11a-d).

Però ni el verb *assassinar* ni el verb *destruir* poden formar un alternant incoatiu a les construccions transitives de (10-11):

- (12)
- a. #En Pere es va assassinar (per en Joan/per la destrució/pels disgusts/per la caiguda).
  - b. #La seva jogueta/la pedra/la població/el bosc es va destruir.

Vegem alguns altres exemples de tots dos tipus de verbs:

- (13)
- a. En Joan cultivava les tomàtiques al seu jardí.
  - b. #Les tomàtiques es cultivaven al seu jardí.
  - c. Cada any, en Joan sembra les patates.
  - d. #Cada any, les patates se sembren.
  - e. En Joan va tallar el pa.
  - f. #El pa es va tallar.
- (14)
- a. En Joan va matar en Pere.
  - b. El tret va matar en Pere.
  - c. Aquesta malaltia el matarà. [DIEC2]

d. La caiguda va matar en Pere.

Així doncs, tornam a comprovar que, entre els verbs en què el canvi d'estat és producte de la intervenció d'un argument diferent al que el sofreix, n'hi ha uns que requereixen que l'argument extern sigui sempre AGENT, mentre que n'hi ha d'altres que permeten subjectes amb altres papers temàtics.

Jiménez & Rodríguez (2002), precisament pel fet que els arguments externs o subjectes d'aquests verbs només es poden interpretar com a agents, proposen que és possible considerar que els verbs de (13) no són veritables exemples de predicats de canvi d'estat. Segons aquestes autores, els subjectes d'un verb de canvi d'estat prototípic també es poden interpretar com a causes.

Però la prova que Jiménez & Rodríguez (2002) aporten per mostrar la diferent naturalesa aspectual dels verbs de canvi d'estat i dels verbs que només permeten un argument extern amb el paper temàtic AGENT és, precisament, la participació en l'alternança causativa. És a dir, que segons aquestes autores, que no puguin participar de l'alternança és alhora causa i conseqüència del fet que aquests verbs demanin arguments externs agentius, atès que, segons Jiménez & Rodríguez (2002), la variant intransitiva no permet l'addició d'un complement de tipus agentiu sinó només d'un complement de tipus causatiu.

Per la seva banda, Alexiadou (2006) destaca el fet que la possibilitat de participar en l'alternança causativa estigui restringida a una part dels verbs de canvi d'estat mitjançant una generalització que reproduïm a (15):

- (15) The transitive verbs that cannot form anticausatives restrict their subjects to agents or agents and instruments and disallow causers.

[Alexiadou 2006: Handout 1, pàg. 6]

Però, com hem pogut comprovar abans (cf. el cas de *destruir* a (11)), aquesta generalització no és del tot certa en català, ja que hi ha verbs que poden dur com a subjecte un argument amb el paper temàtic CAUSA i tampoc no poden alternar.

A més a més, no és clar que els verbs que aquí hem esmentat com a agentius no puguin construir-se també amb un argument extern amb el paper temàtic INSTRUMENT:

- (16) a. El ganivet va tallar el pa.
b. La branca va tallar els pantalons.

Les construccions de (16) segurament no són acceptables per a tots els parlants i alguns poden considerar-les estranyes. Cognitivament, a més, a nosaltres ens sembla que aquestes construccions només serien acceptables en cas de considerar que l'acció no s'ha desenvolupat com una acció en què s'ha usat el ganivet o la branca de manera voluntària. És a dir, no hi ha realment un agent instigador. Per tant, no és tan clar que siguin instruments en el sentit d'entitats normalment inanimades que es fan servir per dur a terme una acció.²⁰

Per altra banda, en certs casos podem trobar verbs que hem categoritzat com a agentius que semblen poder-se construir també amb un argument CAUSA inanimada. En aquest cas pareix que també poden alternar:

- (17) a. El fred m'ha tallat les mans.
b. Se m'han tallat les mans (amb el fred). [GDLC, DIEC2]

A part d'això, també podem reportar usos dels verbs que hem anomenat de causa externa en construccions intransitives amb sentit incoatiu. Per exemple, (18a i 19a) recullen dues oracions –totes dues extretes del DDLC– en què el verb *destruir* s'usa intransitivament i que podrien ser sense problemes la forma alternant de les construccions transitives de (18b i 19b):

---

²⁰ Schlesinger (1989) tracta un cas semblant al de (16a):

- (i) The axe cut the wood

[Schlesinger 1989:189, exemple (1b)]

Aquest autor argumenta que aquest tipus de construcció, en certs contextos, és preferible a la construcció amb un sintagma preposicional que indiqui l'instrument:

- (ii) Carol cut the wood with the axe

[Schlesinger 1989:190, exemple (2b)]

L'autor indica que (i) habitualment, en especial quan es construeix aïllada, sona menys natural que la construcció amb l'instrument expressat mitjançant un sintagma preposicional, si no és que compleixi el que anomena *condicions de naturalitat* (*naturalness conditions*): quan l'esdeveniment no és instigat per un agent humà o quan l'agent és desconegut o no participa en l'escena conceptual –condició 1–, o quan l'atenció es concentra en l'instrument a través del qual l'acció s'esdevé i lluny de l'instigador de l'acció –condició 2. Segons aquest autor, “When there is no agent or where attention is drawn away from it, the instrument may be regarded as the agent.” (Schlesinger 1989:192) Es tracta d'una visió del paper temàtic d'AGENT des del punt de vista de la prototipicitat, ja que l'autor esmenta que podem trobar diferents graus de participació en aquesta categoria. Nosaltres també podríem pensar que les oracions de (16) són exemples poc prototípics del paper temàtic AGENT i que es poden explicar recorrent a les condicions de naturalitat.

Per altra banda Alexiadou & Schäfer (2006) argumenten que els subjectes instrument poden considerar-se causes o agents segons les circumstàncies.

- (18) a. Pel que fa al suport, el paper es destrueix i la llauna es rovella.
 b. El pas del temps destrueix el paper i rovella la llauna.
- (19) a. Quan aquest temps és massa curt, la regulació ecològica no funciona, l'ecosistema es desequilibra i es destrueix.
 b. L'acció humana desequilibra el sistema i el destrueix.

De fet, el DDLC indica que aquest verb permet l'alternança, tot i que adverteix que la forma intransitiva és agramatical.²¹

Masullo (1999) ja havia destacat que no tots els verbs transitius poden participar de l'alternança (que no tots els verbs transitius resulten ergativitzables, en les seves paraules). Segons aquest autor les construccions causatives són les bàsiques, mentre que les ergatives són les derivades i s'obtenen en la sintaxi, quan es tria suprimir l'agent o la causa explícita.

Així doncs, segons Masullo (1999), no és suficient que un verb sigui de canvi d'estat per participar de l'alternança causativa, sinó que s'han de complir altres condicions. En primer lloc, cal que la causa resultant, a més de poder ser concebuda com a causada externament, també s'ha de poder concebre com a causada internament –d'aquí la denominació de verbs de causa inespecificada que usen alguns autors–, i, en segon lloc, cal que l'iniciador de l'esdeveniment a més de poder ser un AGENT pugui ser també una força inanimada. Els verbs que només permeten iniciadors agentius de l'esdeveniment que produeix el canvi d'estat, no poden participar de l'alternança i, per tant, no poden construir-se de manera intransitiva.

En aquest apartat hem vist que podem distingir, entre els verbs en què el canvi d'estat és producte de la intervenció d'un argument diferent del que el sofreix, els verbs que només poden dur arguments externs de tipus agentiu i els que també els poden dur amb el paper temàtic INSTRUMENT o CAUSA. AA&S denominen els primers *verbs d'arrel agentiva* i els segons, *verbs de causa externa*. Hem vist que prototípicament cap dels dos no alternen, però que podem trobar exemples de verbs de causa externa que participen de l'alternança i, fins i tot, de verbs agentius que poden construir-se amb un argument CAUSA, i aleshores també poden alternar.

---

²¹ Ho fa amb el codi següent: [N₁ V N₂] ⇔ •[N₂ VPRON].

Hem exposat que alguns autors –per exemple Jiménez & Rodríguez (1999)– posen de manifest que els verbs d'arrel agentiva no poden ser considerats com a casos de verbs de canvi d'estat (d'objecte afectat). De fet, aquestes autores els consideren verbs d'objecte efectuat.²²

Hem vist finalment que alguns autors també esmenten que la participació en l'alternança causativa no depèn únicament del fet que els verbs siguin de canvi d'estat, sinó que s'han de complir altres condicions semàntiques: poder-los concebre com de causa inespecificada i que l'iniciador de l'esdeveniment pugui ser AGENT i CAUSA.

2.2 Verbs de causa inespecificada

A continuació comentarem el grup de verbs que AA&S i Harley & Noyer (2000) anomenen *verbs de causa inespecificada* (segons L&RH *verbs de causa externa*, i segons Marantz (1997) *verbs d'estat resultant*).

Recordem que AA&S (cf. també Alexiadou 2006) arriben a la conclusió que hi ha dos tipus d'arrels, una de causa externa i una altra d'inespecificada, a partir de la comparació del comportament de l'alternança en l'alemany, l'anglès i el grec i a partir de les diferències entre els membres no causatius de l'alternança i la passiva, especialment pel que fa a la causació. Segons aquests autors, la diferència entre *tallar* i *rompre*, per exemple, és que el segon permet que el canvi d'estat sigui interpretat també com a produït independentment de la intervenció d'un agent amb voluntat de rompre.

Conformen el grup dels verbs de canvi d'estat de causa inespecificada un ampli ventall de verbs en català, que ja hem esmentat anteriorment a partir de la classificació morfològica que en fa Gràcia (1995:66-67; cf. (1-4)).

L&RH a l'apèndix del seu treball (pàg. 282-283, grup 7) esmenten els tipus següents de verbs de canvi d'estat de causa inespecificada –de causa externa diuen elles– (a partir de la

---

²² Jiménez & Rodríguez (1999) apunten que els arguments externs dels verbs de canvi d'estat semblen tenir una doble interpretació semàntica: com a agents i com a causes. De fet, la seva hipòtesi és que s'han d'interpretar sempre com a CAUSA, i que només secundàriament són AGENT. Seguint aquesta hipòtesi, aquestes autores consideren que la noció d'AGENT no és una noció primitiva, sinó que és una noció que sempre s'afegeix a algun altre paper temàtic. De totes maneres és estrany que realitzin aquesta afirmació, ja que a continuació indiquen que els subjectes dels verbs d'objecte efectuat –o de creació– “sólo pueden interpretarse como *agentes*” (Jiménez & Rodríguez 1999:2).

classificació feta per Levin (1993)): verbs tipus *break*, verbs tipus *bend*, verbs tipus *cooking*, altres verbs alternants de canvi d'estat, verbs sense relació afixal amb adjectius, verbs de canvi de color, verbs en –en (*coarsen*), verbs en –ify (*dehumidify*), verbs en –ize (*caramelize*) i verbs en –ate (*accelerate*).

Mendikoetxea (1999a:1589, (18)), per la seva banda, presenta la següent classificació morfològica dels verbs de canvi d'estat de causa inespecificada per a l'espanyol –tot i que en realitat ella els anomena de causa externa–, tot indicant que no es tracta, evidentment, d'una llista exhaustiva, però que no difereix gaire de les que es poden fer en altres llengües si es fa abstracció de les diferències morfològiques, per exemple en les regles que deriven els verbs a partir d'adjectius:

- (20) Verbs derivats d'adjectius sense prefix: *estrechar, secar, calentar, vaciar, llenar, oscurecer...*

Verbs parasintètics de adjectivals amb el prefix *a-*: *abaratat, ablandar, acalorar, aclarar, acrecentar, agravar, alargar...*

Verbs parasintètics de adjectivals amb el prefix *en-*: *empobrecer, embellecer, ennegrecer, enriquecer, ensuciar, ensanchar, engordar, enflaquecer, enfriar, envilecer...*

Verbs denominals amb els prefixos *a-/en-*:

acostumbrar, abombar, arrodillar...

enrizar, enroscar, enlodar...

Verbs que acaben en –*ificar*: *purificar, solidificar, calcificar, vitrificar...*

Verbs que acaben en –*izar*: *crystalizar, democratizar, fosilizar, armonizar, jerarquizar...*

Com podem comprovar a continuació, els verbs de causa inespecificada tenen un comportament bastant estable intralingüísticament, com demostra que tots participen de l'alternança causativa:

- (21) a. La tempesta ha enfonsat el vaixell.
b. El vaixell s'ha enfonsat.
c. En Joan ha empitjorat la seva salut.

- d. La seva salut ha empitjorat.
- e. El govern ha bloquejat el pagament de les ajudes.
- f. El pagament de les ajudes s'ha bloquejat.
- g. En Joan ha buidat la piscina.
- h. La piscina s'ha buidat.
- i. En Joan ha augmentat la seva dependència de l'alcohol.
- j. La seva dependència de l'alcohol ha augmentat.

Però, tal com destaquen L&RH, n'hi ha alguns que presenten restriccions semàntiques pel que fa als elements que poden aparèixer com a objectes en la variant transitiva dels verbs i com a subjectes en la variant intransitiva de l'alternança. Aquestes autores indiquen que normalment el conjunt d'elements que poden aparèixer com a objecte és més nombrós que el dels elements que poden aparèixer com a subjecte en la variant intransitiva dels mateixos verbs i indiquen també que aquest fenomen és força general (cf. (22)):

- (22) a. He broke his promise / the contract / the world record.
 b. #His promise / The contract / The world record broke.
 c. Jean opened the door / the window.
 d. The door / The window opened.
 e. This book will open your mind.
 f. #Your mind will open from this book.

[L&RH 1995:85, exemples (9-11)]

Segons L&RH (1995) l'asimetria en les restriccions de selecció d'objectes i de subjectes és significativa respecte de quina de les dues formes sintàctiques és la bàsica: la forma que imposa menys restriccions (això és, la transitiva) és la bàsica i, per tant, la forma intransitiva és derivada d'aquesta. Posteriorment ja esmentarem que la nostra explicació no és exactament coincident amb la d'aquestes autores.

En la variant transitiva o causativa els verbs de causa inespecificada permeten arguments externs amb diferents papers temàtics:

- (23) a. En Joan ha romput la porta.

b. La destrat ha romput la porta.²³

c. El vent ha romput la porta.

d. El terratrèmol ha romput la porta.

A (23a) el verb porta un argument extern amb el paper temàtic AGENT; a (23b), un amb el paper temàtic INSTRUMENT; finalment, a (23c i 23d) en porta un amb el paper temàtic CAUSA (en el segon cas tenim un esdeveniment causant).

Vegem encara alguns altres exemples, sense ànim d'exhaustivitat, de verbs de canvi d'estat de causa inespecificada que permeten arguments externs AGENT, INSTRUMENT i CAUSA:

(24) a. En Joan ha enverinat en Pere.

b. Una poció ha enverinat en Pere. [cf. En Joan ha enverinat en Pere amb una poció.]

c. L'actitud d'en Joan ha enverinat les relacions.

(25) a. Els vaguistes han bloquejat la carretera.

b. Els contenidors han bloquejat la carretera. [cf. Els vaguistes han bloquejat la carretera amb contenidors.]

c. L'explosió ha bloquejat els accessos al centre.

(26) a. Els mariners van enfonsar el vaixell.

b. L'actitud dels gerents va enfonsar l'empresa. [cf. Els gerents van enfonsar l'empresa amb la seva actitud.]²⁴

c. La tempesta va enfonsar el vaixell.

---

²³ Tal com hem fet notar més amunt (cf. nota 20), aquesta construcció, sobretot aïllada, sona menys natural que la corresponent amb l'instrument expressat mitjançant un sintagma preposicional introduït per *amb*:

(i) a. En Joan va rompre la porta amb una destrat.

En aquest sentit, sembla clar que l'aparició d'instruments en la posició d'argument extern no es veu tan natural en català com en anglès, per exemple, en què una construcció equivalent a (23b) no es veu gens estranya, ni en els casos d'arrels inespecificades com ara, ni en el d'arrels agentives com hem vist abans.

²⁴ Dels exemples podria seguir-se que en aquests casos els instruments es comporten en realitat com a causes (cf. Alexiadou & Schäfer 2006). De fet, AA&S distingeixen entre els *pure instruments*, que pressuposen agentivitat, i els *instruments-causers*, que són instruments que poden concebre's que actuen per si mateixos un cop l'agent ha actuat sobre aquests.

La variant intransitiva de les construccions transitives amb argument extern AGENT o INSTRUMENT no es veuen tan naturals com les de les construccions que tenen un argument extern CAUSA. Això seria un argument a favor de la generalització d'Alexiadou (cf. (15)):

- (27) a. #En Pere s'ha enverinat (per en Joan).
b. #En Pere s'ha enverinat (per una poció).
c. Les relacions s'han enverinat (a causa de l'actitud d'en Joan).²⁵
- (28) a. #La carretera s'ha bloquejat (pels vaguistes).
b. #La carretera s'ha bloquejat (pels contenidors).
c. Els accessos al centre s'han bloquejat (a causa de l'explosió).
- (29) a. #El vaixell es va enfonsar (pels mariners).
b. L'empresa es va enfonsar (per l'actitud del gerent).²⁶
c. El vaixell es va enfonsar (a causa de la tempesta).

Per altra banda, podem comprovar que hi ha una asimetria en l'ús dels adjunts *per si mateix* o *per si sol*, ja que la variant transitiva o causativa no els permet, mentre que la intransitiva o incoativa, sí:

- (30) a. L'actitud d'en Joan ha enverinat les relacions (#per si mateixa/per si sola).
b. Les relacions s'han enverinat per si soles.
- (31) a. L'explosió ha bloquejat els accessos al centre (#per si mateixa/per si sola).
b. Els accessos al centre s'han bloquejar per si sols.
- (32) a. La tempesta va enfonsar el vaixell (#per si mateixa/per si sola).

---

²⁵ En la variant intransitiva o incoativa, en certs casos sona més natural introduir el complement causa amb la locució prepositiva *a causa de*, i no amb la preposició *per*:

- (i) a. Les relacions s'han enverinat (per l'actitud d'en Joan).
b. #Els accessos al centre s'han bloquejat (per l'explosió).
c. #El vaixell es va enfonsar (per la tempesta).

La diferència podria trobar-se en el fet de si es tracta d'una causa inanimada o, contràriament, un esdeveniment causant, cas en què la construcció no sembla acceptable amb la preposició *per*.

²⁶ Aquesta sí que ens sembla acceptable. Això reforçaria la hipòtesi que els instruments, en certs casos, poden entendre's també com a causes i no només com a agents (Alexiadou & Schäfer 2006).

b. El vaixell es va enfonsar per si sol.

Segons L&RH, l'acceptabilitat d'aquest sintagma preposicional és una prova que les construccions intransitives o incoatives tenen subjacentment un argument causa i, per tant, que la variant transitiva és la bàsica. L&RH argumenten que els verbs de causa interna, que analitzarem a continuació, no poden dur aquest complement, la qual cosa mostra que no tenen una causa externa.

2.3 Verbs de causa interna

Passem ara a comentar el comportament dels verbs de causa interna. En aquest cas la denominació del tipus de verbs de canvi d'estat coincideix.

En aquest cas aprofundirem més en l'anàlisi ja que aquest tipus de verbs són els que mostren més diferències interlingüístiques i intralingüístiques. És a dir, verbs que es classifiquen com de causa interna en una llengua no s'hi classifiquen en una altra, i a més trobam verbs que es poden comportar com de causa interna o inespecificada dins d'una mateixa llengua.

En aquest apartat partirem de les llistes de verbs de causa interna que s'han proposat per a altres llengües per formar la possible llista de verbs de causa interna en català. Després analitzarem el seu comportament respecte de l'alternança causativa, ja que constitueix una de les proves que s'han establert per diferenciar els verbs de causa interna dels de causa inespecificada (cf. L&RH). També analitzarem el seu comportament respecte de l'acceptació o no d'un complement *per si sol*, que també s'ha argumentat que no pot aparèixer amb verbs de causa interna (cf. Mendikoetxea 1999a).

Com hem assenyalat més amunt, L&RH, i també AA&S, indiquen que els verbs de causa interna són verbs de canvi d'estat que descriuen esdeveniments causats per les característiques internes d'un participant en l'esdeveniment. Així doncs, quan un verb descriu un esdeveniment causat internament, hi ha qualche propietat inherent a l'argument del verb que el causa.

Alguns dels exemples de verbs de canvi d'estat de causa interna que L&RH esmenten a l'apèndix del seu estudi, seguint la llista de verbs de Levin (1993), són els que esmentam a (33).

- (33) blister, bloom, blossom, burn, corrode, decay, deteriorate, erode, ferment, flower, germinate, molder, molt, rot, rust, sprout, stagnate, swell, tarnish, wilt, wither.

[L&RH 1995:283]

Mendikoetxea (1999a), per la seva banda, assenyala els següents per al castellà:

- (34) Verbs deadjectivals sense prefix: *palidecer, mejorar, oscurecer...*

Verbs parasintètics deadjectivals amb el prefix *a*: *adelgazar, aclarar...*

Verbs parasintètics deadjectivals amb el prefix *en*: *ensordecir, enfriar, empobrecer, engordar, envejecer, ensanchar, empeorar, enrojecer, ennegrecer...*

Altres: *encoger, crecer, germinar, florecer, hervir, arder, aumentar, enfermar*

[Mendikoetxea 1999a:1597 (35)]²⁷

Cal observar que alguns dels verbs que aquesta autora inclou en la llista també els inclou en la de verbs de canvi d'estat de causa inespecificada –de causa externa segons la seva terminologia (cf. (20)). Per exemple: *oscurecer, aclarar, empobrecer, ensanchar, engordar, ennegrecer*. Es deu segurament al fet que aquests verbs poden considerar-se de causa interna o causa externa segons les propietats semàntiques de l'argument que seleccionen. Compareu les oracions següents:

- (35) a. En Joan ha engreixat tres porcs aquest any.
b. #Tres porcs s'han engreixat.
- (36) a. #En Joan ha engreixat na Maria.
b. Na Maria ha engreixat.
- (37) a. El pa/La tranquil·litat l'engreixa. [DIEC2]
b. En Joan ha engreixat (a causa de la tranquil·litat/pel pa).

---

²⁷ Mendikoetxea (1999a) destaca que cal observar que hi ha molt menys verbs de causa interna que verbs de causa inespecificada –externa en la terminologia de Mendikoetxea. Segons l'autora, aquesta circumstància es deu al fet que els processos de canvi d'estat que pot patir una entitat sense que intervengui una causa externa són molt més limitats.

- (38) a. El negoci ha engreixat el compte corrent d'en Joan.
b. El compte corrent d'en Joan s'ha engreixat.

Com podem comprovar, el verb *engreixar* es comporta com si fos d'arrel agentiva a (35) i, per això, només es pot construir en la forma transitiva o causativa; com si fos de causa interna a (36) i, per tant, només es pot construir en la variant intransitiva o incoativa; i com si fos de causa inespecificada a (37-38) i, per això, pot alternar. Observem a més que el seu comportament depèn de la semàntica dels arguments que porta. Es comporta com d'arrel agentiva quan l'argument intern és [+ animat] però [- humà]. En canvi, quan es comporta com de causa interna, el seu únic argument ha de ser [+ humà]. En tot dos casos, l'argument extern ha de ser [+ AGENT]. Si l'argument intern és [- animat] (o també si l'argument extern és [+ CAUSA]), el verb pot construir-se transitivament o intransitiva, cosa que indica que ens trobam davant d'un verb de causa inespecificada.

Així doncs, tenim tres verbs diferents, un d'arrel agentiva, un altre de causa interna i un altre d'arrel inespecificada? Com podem explicar el seu comportament divers segons la semàntica dels arguments que l'acompanyen?

La proposta que farem permetrà donar resposta a aquests interrogants a partir de la consideració que l'estructura lexicosemàntica en què participa l'arrel s'incorpora a un nucli verbal abstracte diferent segons la interpretació, i que és la conceptualització humana la que jutja les construccions com a acceptables o no.

Així doncs, partim de les llistes de L&RH i de Mendikoetxea (1999a) per formar la llista següent de possibles verbs de causa interna per al català:

- (39) aclarir, assecar, augmentar, aprimar, brostar, bullir, corroir, corcar, créixer, cremar, deteriorar, eixamplar, emmalaltir, empal·lidir, empitjorar, empobrir, encongir, enfosquir, engreixar, ennegrir, entelar, ensordir, envellir, envermellir, erosionar, estancar, fermentar, florir, germinar, inflar, madurar, marcir, millorar, morir, mudar, mustiar, néixer, oxidar, pansir, podrir, rebrotar, refredar, rovellar.

Com ja hem explicat abans, L&RH fan la generalització que només els verbs que són de causa externa poden participar de l'alternança transitiva. També ho esmenten així AA&S, que expliquen que els verbs de causa interna no poden indicar un esdeveniment causat per

un argument extern, tot i que, segons aquests autors, segueixen sent causatius.²⁸ L'evidència per justificar-ho prové del fet que aquestes arrels permeten la modificació amb sintagmes preposicionals que poden introduir un causant indirecte.²⁹ Segons aquests autors:

- (40) We assume that this follows from the encyclopedic meaning of internally caused roots which tell us that properties of the internal argument are highly involved in the bringing about the change of state. Therefore, whenever these roots are combined with causers these can only be interpreted as indirectly facilitating the change of state of the theme. Note that while internally caused verbs do not transitive they nevertheless can be causativized in the periphrastic causative construction, which express an indirect causation (Piñon 2001b). This means that the concept of internal causation exclude any type of causativization per se, but only direct causation [...]

[Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer 2006:205]

Mendikoetxea (1999a) esmenta també que aquests verbs no participen de l'alternança causativa pel mateix motiu. A més, segons aquesta autora, el fet que no participin de l'alternança explica que no puguin aparèixer amb adjunts del tipus *per si mateix* o *per si sol*.³⁰

- (41) a. #El roser va florir per si mateix / per si sol.
b. #Aquesta planta va créixer per si mateixa / per si sola.

---

²⁸ Per a AA&S, el nucli CAUS de la descomposició sintàctica dels verbs de canvi d'estat és simplement un nucli verbal que indica esdeveniment o activitat. La semàntica causativa prové del la combinació d'un nucli d'activitat i el seu complement estatiu

²⁹ Un dels exemples que esmenten, en anglès, el reproduïm a (i)

- (i) a. The flowers wilted from the heat.

[Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer 2006:205, (52a)]

En català podríem traduir-lo com a (ii), construcció que sembla perfectament acceptable:

- (ii) a. Les flors es van mustiar per (culpa de) la calor.

³⁰ Mendikoetxea (1999a) destaca que la impossibilitat dels verbs de causa interna d'aparèixer amb aquests adjunts mostra que manquen d'un component de causació que sí que tenen els verbs de causa externa, i que, per això, els verbs de causa interna no poden tenir variants en què les funcions de CAUSA i TEMA les realitzin arguments diferents (en posició de subjecte i d'objecte respectivament). Segons aquesta autora, la presència d'aquests adjunts expressa la identificació de la CAUSA i el TEMA en un únic argument (subjecte sintàctic, però objecte nocional). Així doncs, segons Mendikoetxea, els verbs de causa interna no presenten la noció de causativitat com a part del seu significat i tenen una representació de l'estructura lexicoconceptual amb un únic esdeveniment resultatiu (cf. Mendikoetxea 2000).

També L&RH (1995) argumenten que els verbs de causa interna manquen d'un predicat CAUSA en la seva representació lexicosemàntica, contràriament als verbs de causa externa.

A banda de les dues característiques dels verbs de causa interna que hem esmentat, Mendikoetxea (1999a, 2000) n'assenyala dues més. Per una banda, que imposen restriccions importants sobre el tipus de subjectes de què es prediquen, ja que només certes entitats poden florir o germinar, bullir, empal·lidir, etc. Per altra banda, que sintàcticament aquests verbs es construeixen sense el clític *se*.³¹

Si ens aproximam al comportament dels verbs de (39), veurem que aquest és molt divers. De fet, Mendikoetxea (1999a) esmenta:

- (42) Son numerosos los verbos de (35) [els que nosaltres hem inclòs a (34)] que pueden clasificarse bien como eventos de causa externa, bien como eventos de causa interna, dependiendo del argumento que seleccionen. Como generalización, se puede decir que los verbos de causa interna se predicen de seres animados o fenómenos naturales que tienen propiedades para realizar lo que denota el evento. [...] En otros casos, cuando el significado del verbo es compatible con los dos tipos de eventualidades, es más difícil concretar por qué un verbo de cambio de estado aparece conceptualizado en la lengua como un evento de causa interna o externa. Es en estos casos en los que esperamos diferencias entre las lenguas, de acuerdo con Levin y Rappaport Hovav (1995).

[Mendikoetxea 1999a:1599-1600]

Així doncs, segons el que hem reproduït a (42), i també segons la perspectiva que la diferenciació entre un esdeveniment de causa interna o de causa inespecificada és una diferència en la forma en què es conceptualitzen aquests esdeveniments, és precisament entre els verbs de causa interna on trobam una major diferenciació interlingüística. De fet, trobarem esdeveniments que en una llengua es poden conceptualitzar com de causa interna, mentre que en una altra llengua es conceptualitzen amb una causa externa.

---

³¹ Segons Mendikoetxea (2000), en espanyol no hi ha dades concloents que determinin a quina classe verbal pertanyen els verbs de causa interna. Segons l'autora, sense aquestes dades, l'alternativa més simple és considerar-los inacusatius. Contràriament, Mendikoetxea planteja la possibilitat de reconsiderar l'estatus d'aquests verbs en francès com a inergatius, a partir de la idea que l'argument extern ocupa una posició distinta en francès (<Esp, SV>) que en espanyol o italià (complement de V) (cf. Mendikoetxea 2000:137-138). La hipòtesi d'aquesta autora és força suggerent i convida a analitzar el cas en català.

Labelle (1992), sobre dades del francès, i respecte del comportament sintàctic dels verbs de canvi d'estat que només es poden construir en la forma intransitiva (els nostres verbs de canvi d'estat de causa interna), indica que "[...] the intransitive construction behaves on a number of tests as if the verbs of change of state belonged to the unergative class. This syntactic behaviour of the intransitive construction suggests the hypothesis that the superficial subject of this construction starts off in subject position at D-structure." (Labelle 1992:379).

A continuació analitzarem el comportament dels verbs de canvi d'estat de causa interna respecte de la participació en l'alternança causativa, respecte de la incorporació de l'adjunt *per si sol / per si mateix* i respecte del procés de causativització que poden dur a terme.

2.3.1 Verbs de causa interna i alternança

Per a l'anàlisi dels verbs de (39), els possibles verbs de causa interna en català, hem partit de la descripció que n'ofereixen els reculls lexicogràfics. En concret hem comprovat la informació que en donen el DDLC, el DIEC i el GDLC.³²

Segons això, entre els verbs de (39) en trobam que en català són únicament transitius. És el cas del verb *erosionar*. Per tant, un verb que L&RH per a l'anglès assenyalen com un verb de causa interna, en català (segons el DIEC i el GDLC) el conceptualitzam, seguint la classificació de les arrels d'AA&S, com de causa externa, ja que únicament permet un ús transitiu, i no participa de l'alternança transitiva, però permet arguments externs amb el paper temàtic CAUSA.

- (43) a. El vent ha erosionat la vall.
b. #La vall s'ha erosionat (a causa del vent).

Tot i això, sembla que aquest verb no es construeix fàcilment amb arguments externs AGENT quan el significat és <produir erosió en la superfície (d'un cos, de la terra)> [DIEC2] (cf. (44)).

- (44) a. #L'agent forestal va erosionar la vall.

Sembla que només en un sentit figurat, que no s'inclou ni al DIEC ni al GDLC, es podria construir aquest verb amb un argument extern d'aquest tipus. I, tot i que és cert que en el seu significat literal no sembla que pugui alternar amb una forma intransitiva, sí que semblaria possible l'alternança amb el sentit figurat:

- (45) a. Amb aquelles actuacions, en Joan va erosionar el seu prestigi.
b. El seu prestigi es va erosionar.

---

³² El DDLC (*Diccionari descriptiu de la llengua catalana*), en curs d'elaboració i que, per tant, no es troba encara completament elaborat, serà, sens dubte, una eina fonamental per al treball de descripció del comportament sintàctic de la llengua catalana. Esperem que l'elaboració definitiva no tardi a produir-se.

Ens trobam, doncs, amb un altre cas de verb que segons la semàntica dels seus arguments interns o externs podria classificar-se de manera diferent (com de causa externa o de causa inespecificada, hem vist).

A banda d'aquest verb *erosionar*, que els reculls lèxics més usuals del català donen únicament com a transitiu (tot i que hem vist que en sentit figurat sí que alternaria amb una forma intransitiva pronominal), la major part dels verbs de (39) tenen una forma transitiva i una forma intransitiva pronominal.

Això passa amb els verbs següents:³³

- (46) aclarir, aprimar, assecar, corcar, corroir, desenllustrar, deteriorar, eixamplar, emmalaltir, empobrir, encongir, engreixar, ennegrir, ensordir, entelar, envellir, envermellir, esdevenir, estancar, inflar, madurar, marcir, millorar, mudar, oxidar, pansir, podrir, podrir, refredar, rovellar.

Tots aquests verbs presenten alternança causativa. A (47-54) incloem diversos exemples de l'alternança amb aquests verbs. Tot i això, podem observar que n'hi ha que permeten arguments externs AGENT ([+ animat]), a més de causa inanimada, mentre que també n'hi ha d'altres que no permeten els arguments externs agentius. En aquests darrers casos (cf. per exemple (48a) o (50a)), sí que es permet una causació indirecta amb el verb *fer* (cf. (48d)). Per altra banda, cal observar que en tots els casos l'alternant intransitiu es forma amb el clític *se*.

- (47) a. Els pagesos han assecat les figues.
b. Les figues s'han assecat.
c. La calor excessiva ha assecat les margarides.
d. Les margarides s'han assecat.
- (48) a. #Els fusters podreixen la fusta.
b. La humitat podreix la fusta.
c. La fusta es podreix (per la humitat / #pels fusters).

---

³³ (46) conté els verbs que els reculls lèxics consultats (DDL, DIEC, GDLC) indiquen en la primera accepció com a transitius i que també inclouen una accepció intransitiva pronominal.

- d. Els fusters han fet que la fusta es podrís / Els fusters han fet podrir la fusta.³⁴
- (49) a. En Joan ha deteriorat la seva relació amb na Maria.
 b. La seva relació amb na Maria s'ha deteriorat.
 c. La crisi ha deteriorat les condicions de vida dels immigrants.
 d. Les condicions de vida dels immigrants s'han deteriorat.
- (50) a. #El mecànic ha rovellat el ferro.
 b. L'aire humit de la mar ha rovellat el ferro.
 c. El ferro s'ha rovellat (a causa de l'aire humit de la mar / #pel mecànic).
 d. El mecànic ha fet que el ferro es rovellàs / El mecànic ha fet rovellar el ferro.
- (51) a. En Joan ha inflat el pneumàtic.
 b. El vent ha inflat les veles.
 c. El pneumàtic s'ha inflat.
 d. Les veles s'inflaran.
- (52) a. #En Joan ha desenllustrat la plata.
 b. ?El temps ha desenllustrat la plata.³⁵
 c. La pluja i el fang han desenllustrat les botes.
 d. La plata s'ha desenllustrat.
 e. Les botes s'han desenllustrat.³⁶

---

³⁴ Tot i que incloquem aquestes dues construccions, no és clar que siguin equivalents semànticament. Fixem-nos que en la primera podem entendre que el subjecte és en nominatiu, mentre que en la segona és en acusatiu, com demostra que es pugui pronominalitzar:

- (i) a. Els fusters l'han fet podrir (la fusta).

Hernanz (1999) indica que aquest fet planteja problemes importants pel que fa a la caracterització de l'infinitiu i del seu subjecte (cf. també sobre el subjecte dels infinitius Alsina 2002).

³⁵ Marcarem amb el símbol de la interrogació aquelles oracions de què no podem afirmar amb claredat la seva acceptabilitat o no.

f. En Joan ha fet que la plata es desenllustràs / En Joan ha fet desenllustrar la plata.

(53) a. ?En Joan ha pansit les olives.³⁷

b. El sol ha pansit les olives.

c. Les olives s'han pansit.

d. En Joan ha fet que les olives es pansissin / En Joan ha fet pansir les olives.

(54) a. ?El químic ha corroït el ferro.³⁸

b. L'àcid ha corroït el ferro.

c. El ferro s'ha corroït (a causa de l'àcid / #pel químic).

d. El químic ha fet corroir el ferro / El químic ha fet que el ferro es corroís.

Entre els verbs que hem inclòs a (46), els que tot i ser considerats de causa interna també participen de l'alternança causativa, hi ha un bon grapat de verbs deadjectivals. La major part d'ells es presenten als reculls lexicogràfics amb un significat transitiu equivalent a <fer tornar + adjectiu> o <fer tornar més + adjectiu>. En canvi, la variant intransitiva es dona com a equivalent a <esdevenir + adjectiu> o <esdevenir més + adjectiu>.

---

³⁶ Notem la diferència entre *enllustrar* i *desenllustrar*. Mentre que el segon, com veim a (52), no permet un argument extern de tipus agentiu i sembla que presenta restriccions a certs arguments externs no animats, el verb *enllustrar* es tracta d'un verb d'arrel agentiva ja que només permet agents o instruments com a arguments externs –no legitima arguments externs que siguin CAUSA– i, a més, no participa de l'alternança, com podem comprovar a (i-ii):

- (i) a. La criada va enllustrat tota la plata.
- b. Aquest producte ha enllustrat la plata.
- c. #El temps ha enllustrat la plata.
- d. #La neteja ha enllustrat la plata.
- (ii) a. #La plata s'ha enllustrat.

³⁷ El DIEC2 ja assenyala que *pansir* significa <El sol, l'excessiva calor, la manca d'humitat, dessecar (vegetals tendres)>, explicitant que aquest verbs no es construeix amb arguments externs AGENT. Tot i això, la nostra intuïció no ens duria a rebutjar com a completament inacceptable la construcció amb un subjecte agentiu, sinó únicament a caracteritzar-la com a estranya o poc natural. Per això la marcam també amb un signe d'interrogació.

³⁸ Com en els cas de *pansir*, el verb *corroir* també es presenta als reculls lèxics sense la possibilitat de construir-se amb arguments externs AGENT. En el cas d'aquest verb també tenim la informació que ens forneix el DDLC, molt més descriptiva. Segons aquest, únicament un agent, un fenomen, una substància o un fet poden ocupar la posició de subjecte. De totes maneres, de nou la nostra intuïció ens duu a no rebutjar taxativament com a inacceptable una construcció amb un argument extern agentiu

Molts d'aquests verbs deadjectivals tampoc no permeten arguments externs de tipus AGENT.

- (55) a. #En Joan ha empobrit na Maria.
b. En Joan ha fet que na Maria s'empobris / En Joan ha fet empobrir na Maria.
- (56) a. #En Joan ha envermellit na Maria.
b. En Joan ha fet que na Maria envermellis / En Joan ha fet envermellir na Maria.
- (57) a. #El metge ha aprimat en Joan.
b. El metge ha fet que en Joan s'aprimàs / El metge ha fet aprimar en Joan.

En canvi, quan l'argument intern d'aquest tipus de verbs és [- animat] sembla que aquestes construccions sí que són acceptables, tot i que de vegades hi pugui haver dubtes:

- (58) a. En Joan ha refredat la botella de cava.
b. El constructor ha eixamplat la carretera.
c. ?En Joan ha empobrit l'associació.
d. ?En Joan ha envermellit el drap.³⁹
e. ?El pastisser ha aprimat la pasta.⁴⁰

Abans de continuar amb els verbs de (39) que els reculls lexicogràfics esmenten principalment com a intransitius, cal comentar alguns casos particulars dels que hem analitzat fins ara.

---

³⁹ No tenim clar que la variant transitiva d'aquesta construcció pugui significar <En Joan ha fet que el drap esdevingués vermell>, ja que la variant intransitiva és poc probable que signifiqui <el drap ha esdevingut vermell>, entès com a canvi d'estat. Més aviat sembla que el significat de la variant transitiva sigui <En Joan ha donat color vermell al drap> (així és com ho recull el DIEC). En canvi, amb un element de la natura com a argument extern de la variant intransitiva sí que sembla que aquest verb és de canvi d'estat: *El cel s'envermelleix*. Però amb aquesta accepció, la variant transitiva no és possible i el verb seria únicament intransitiu. Aleshores el podríem considerar veritablement de canvi d'estat de causa interna, tal com veurem a continuació.

⁴⁰ Tampoc no sembla que puguem atribuir un significat de canvi d'estat a aquesta construcció. Fixem-nos que no alterna amb una variant intransitiva: #*La pasta s'ha aprimat*.

Els reculls lexicogràfics consultats (DDLIC, DIEC2 i GDLC) esmenten que el verb *corcar* es pot usar com a transitiu i intransitiu pronominal. El DDLIC assenyala que els arguments externs que pot dur són, en el sentit literal, un corc, una larva o una circumstància que afavoreixi l'acció del corc o la larva. Per altra banda, en una altra accepció, l'argument extern ha de ser un element patogen que produeixi càries. En tots dos casos, però, la nostra intuïció és que la construcció transitiva no sembla gens natural i és, per tant, inacceptable:

- (59) a. #El corc / La larva / L'eruga ha corcat la fusta.
b. La humitat ha corcat la fusta.
c. La fusta s'ha corcat.
- (60) a. #El microbi ha corcat les dents. [exemple basat en el que surt al DDLIC]
b. Les dents s'han corcat.

Tanmateix, com veim a (59c) i (60b), aquest verb permet l'alternança causativa. En la seva variant intransitiva es construeix amb el clíctic *se* i permet l'aparició amb un adjunt del tipus *per si sol*, sobre el qual s'ha argumentat que els verbs de causa interna el rebutgen.

- (61) a. La fusta s'ha corcat per si sola.
b. Les dents s'han corcat per si soles.

Totes aquestes proves mostren que aquest verb també es conceptualitzaria com un verb de causa inespecificada, tot i que construir-lo amb un argument extern de tipus agentiu no sembli acceptable. Sembla que la conceptualització que els humans feim d'aquest esdeveniment depèn d'allò que podem observar clarament: atès que els agents que produeixen el corc o la càries no són visibles a simple vista construïm l'esdeveniment com si no hi hagués un agent extern que el produís, tot i que sabem que hi són.⁴¹

El cas del verb *aclarir* i el del seu antònim *enfosquir* és curiós. Segons Mendikoetxea (1999a:1599), “verbos como *aclarar* y *obscurer* se consideran de causa interna cuando se refieren, por ejemplo a fenómenos naturales de carácter meteorológico (41), pero

---

⁴¹ Labelle (1992:393), seguint van Oosten, assenyala que l'entitat que és la responsable del procés està forçada a aparèixer en la posició d'argument extern. En canvi, indica que quan el canvi es presenta com a desenvolupat naturalment, sense control extern, la posició de subjecte queda disponible per a la mateixa entitat que pateix el canvi, ja que lingüísticament se li pot atribuir la responsabilitat. De totes maneres, i això és el que volíem destacar aquí, l'autora reproduïx unes paraules de van Oosten que prevenen del fet que, en parlar de l'atribució de responsabilitats, es parla no del que és veritat en el món, sinó d'allò a què els parlants atribuïm la responsabilitat.

también pueden denotar eventualidades de causa externa, con una variada gama de sujetos, cuando el tema u objeto nocional carece de las propiedades necesarias para llevar a cabo la eventualidad que denota el predicado (42).” Els exemples que esmenta (41-42) els reproduïm a (62):

- (62) a. El día ha aclarado.
b. El día ha oscurecido de repente.
c. {Juan/La lejía/La lavadora/El sol} ha aclarado el jersey.
d. {Los periodistas/Los escandalos/El paso del tiempo} ha(n) oscurecido su fama.
e. El jersey se ha aclarado por sí solo.
f. Su fama se ha oscurecido por sí sola.

En canvi, en català, podem trobar contextos en què aquests verbs també s’usen amb fenòmens meteorològics i també participen de l’alternança causativa:

- (63) a. El vent va bufar fort i va aclarir el dia.
b. La boira va enfosquir el dia.
c. El dia es va aclarir. / El dia es va enfosquir.

A més, com podem comprovar a (63c), aquests dos verbs es construeixen amb el clític *se* en la variant intransitiva, i no rebutgen adjunt del tipus *per si sol* –incompatible amb un verb de causa interna com ha argumentat per exemple Mendikoetxea (1999a)–, per la qual cosa, hem de pensar que en català es comporten com de causa inespecificada.

Per acabar aquest apartat cal veure quins són els verbs de (39) que els reculls lexicogràfics que hem consultat (DDL, DIEC2 i GDLC) presenten com a intransitius únicament, o almenys com a intransitius en la seva primera accepció. Aquests verbs són els següents:

- (64) florir (intr. i pron.), cremar (intr., tr. i pron.), fermentar (intr. i tr.), germinar (intr.), brostar (intr.), bullir (intr. i tr.), créixer (intr.), empal·lidir (intr. i tr.), rebrotar (intr.), néixer (intr.), morir (intr. i pron.)

Observem que n’hi ha alguns que únicament poden funcionar com a intransitius i que, per tant, no poden participar de l’alternança causativa. Vegem-ne alguns casos:

- (65) a. #El jardiner floreix les roses.

- b. #L'aigua i el sol han florit les roses.
- c. Les roses han florit.
- d. El jardiner ha fet que les roses florissin / El jardiner ha fet florir les roses.
- e. L'aigua i el sol han fet que les roses florissin / L'aigua i el sol han fet florir les roses.
- (66) a. #El pagès ha germinat les mongeteres.
- b. #El sol ha germinat les mongeteres.
- c. Les mongeteres han germinat.
- d. El pagès / El sol ha fet que les mongeteres germinassin // El pagès / El sol ha fet germinar les mongeteres.
- (67) a. #El jardiner ha brostat les plantes.
- b. #La pluja ha brostat les plantes.
- c. Les plantes han brostat.
- d. El jardiner / La pluja ha fet que les plantes brostassin // El jardiner / La pluja ha fet brostar les plantes.
- (68) a. #El jardiner ha crescut les plantes.⁴²
- b. Les plantes han crescut.
- c. El jardiner ha fet que les plantes creixessin / El jardiner ha fet créixer les plantes.
- (69) a. #El jardiner ha rebrotat l'arbre.
- b. L'arbre ha rebrotat.
- c. El jardiner ha fet que l'arbre rebrotàs / El jardiner ha fet rebrotar l'arbre.
- (70) a. #El ginecòleg va néixer l'infant.
- b. L'infant va néixer.

---

⁴² Ja hem vist que aquest cas seria gramatical en anglès, ja que el verb *grow* també és transitiu.

- c. El ginecòleg ha fet que l'infant nasqués / El ginecòleg ha fet néixer l'infant.

La característica comuna d'aquests verbs és que no poden aparèixer en una construcció transitiva i que, per tant, no participen de l'alternança, tot i ser verbs de canvi d'estat. Per altra banda, tots tenen en comú també que quan es construeixen com a intransitius no prenen el clític *se*, cosa que no fan tampoc quan la causació es manifesta de manera indirecta amb el verb *fer*.⁴³

Què passa amb els altres verbs que hem esmentat a (39)? A continuació els analitzam més específicament.

Com podem veure a (71-73), el verb *cremar* permet l'alternança causativa amb diferents tipus d'arguments externs (AGENT o CAUSA). A més a més, en la variant intransitiva de l'alternança el verb pren el clític *se*. Però en certs casos, la construcció incoativa no sembla gaire acceptable, tot i que l'argument extern sigui CAUSA. Per altra banda, com veim a (74), la variant intransitiva d'aquest verb sí que rebutja l'adjunt del tipus *per si sol*.

- (71) a. El cuiner ha cremat la carn.
b. La carn s'ha cremat.
- (72) a. La glaçada va cremar les oliveres.
b. Les oliveres es van cremar.
- (73) a. El lleixiu crema la roba. [DIEC2]
b. ?La roba es crema (amb el lleixiu).
- (74) a. #La carn s'ha cremat per si sola.
b. #Les oliveres s'han cremat per si soles.
c. #La roba s'ha cremat per si sola.

Vegem com es comporten sintàcticament els tres verbs restants de (39) que ens falten per analitzar.

- (75) a. #Na Maria ha empal·lidit en Joan.

---

⁴³ Aquests verbs també permeten un adjunt del tipus *per si sol*. Recordem, però, que Mendikoetxea (1999a) argumenta que els verbs de canvi d'estat de causa interna rebutgen aquest tipus d'adjunts. Ho comentarem en el subapartat següent.

- b. ?El perill ha empal·lidit en Joan.
  - c. En Joan ha empal·lidit.
  - d. #En Joan ha empal·lidit per si sol.
- (76)
- a. #L'enòleg ha fermentat el most.
  - b. #La temperatura ha fermentat el most.
  - c. El most ha fermentat.
  - d. El most ha fermentat per si sol.
- (77)
- a. En Joan ha bullit la llet.
  - b. #El foc ha bullit la llet.
  - c. La llet ha bullit.
  - d. #La llet ha bullit per si sola.

Com veim a (75-77) tots tres es formen, com a intransitius, sense la presència del clíctic *se*. En canvi, trobam una diferència en el fet de permetre o no un adjunt del tipus *per si sol* (cf. (75-77d)); mentre que *empal·lidir* i *bullir* semblen rebutjar-lo, *fermentar* no sembla tenir problemes per acceptar-lo.⁴⁴

A banda d'això, cal esmentar que l'únic verb que permet l'alternança és el verb *bullir* (cf. (77)). De totes maneres, no sembla que la permeti amb un argument extern no agentiu en la variant transitiva.⁴⁵

---

44 Cal dir que, tot i que els reculls lexicogràfics atorguin a *empal·lidir* i a *fermentar* un ús transitiu, no sembla que sigui fàcil mostrar-lo. De fet, en el DIEC2 només es dóna aquest exemple pel que fa al verb *empal·lidir*: *La febre l'ha empal·lidit*. Del verb *fermentar* no se'n dóna cap exemple, d'ús transitiu. En el DDLC aquest és l'únic verb d'aquests tres que conté una entrada. S'assenyala com a alternant amb el següent esquema:

(i) [N1 V N2] ⇔ [N2 V]

Segons el DDLC, N1 pot ser substància o humà i N2 substància. Els exemples que donen, però no aclareixen gaire l'ús transitiu.

⁴⁵ Mendikoetxea (1999a:1600-1602) ja destaca aquest fet, contrastant el comportament del verb *bullir* (*hervir* en castellà) amb el comportament de *coure* (*cocer*). L'exemple mostra la complexitat, segons Mendikoetxea, de la conceptualització de la causativitat en el significat dels verbs. Segons aquesta autora, *hervir* seria un verb de causa interna, mentre que *cocer* seria de causa inespecificada –externa en la seva denominació. El primer és un “[...] predicado de evento que denota un cambio de estado en un elemento líquido cuando alcanza cierta temperatura. Este evento se puede conceptualizar como un proceso que inicia la entidad que lo sufre: sólo el agua y otros líquidos hierven (causa interna) o como un proceso que inicia un agente o un instrumento (causa externa).” (Mendikoetxea 1999a:1600). A més, el contrast en el comportament sintàctic

Com a conclusió, podem indicar que la major part dels verbs que L&RH, per a l'anglès, i Mendikoetxea (1999a), per a l'espanyol, qualifiquen com de causa interna també participen de l'alternança causativa en català. Molts d'ells permeten arguments externs animats (AGENT) i inanimats (CAUSA). En canvi, alguns altres només permeten arguments externs inanimats i, en cas de requerir una causativització amb un AGENT, es fa de manera indirecta amb el verb *fer*.

Ara bé, ens cal explicar que el fet que la llista de verbs que podem considerar de causa interna en català sigui diferent de la de l'anglès o la del castellà només mostra que la categorització dels verbs com de causa interna o externa és diferent en català i en anglès. Així, el que passa és que els parlants del català conceptualitzen segons quins esdeveniments com si fossin causats internament i altres com si poguessin ser causats també externament. En canvi, en anglès els verbs que es conceptualitzen com de causa interna són un grup més gran que els que es conceptualitzen així en català.

Finalment, hi ha dos verbs de (39) que cal esmentar. Els verbs *empitjorar* i *augmentar*. La característica principal d'aquests verbs és que participen de l'alternança transitiva, però no prenen el clíctic *se* en la variant intransitiva.

- (78) a. ?En Joan ha empitjorat la seva salut.
b. La seva salut ha empitjorat.
c. L'empresa ha empitjorat els seus resultats.
d. Els resultats de l'empesa han empitjorat.
- (79) a. El propietari ha augmentat els preus de les begudes.
b. Els preus de les begudes han augmentat.

---

entre aquests dos verbs (que *hervir* no pren el clíctic *se* en l'ús intransitiu, mentre que el verb *cocer*, sí; i que *hervir* permet únicament agents com a arguments externs en l'ús transitiu –i marginalment alguns instruments, diu Mendikoetxea, i posa aquest exemple: ??*El microondas ha hervido la leche*, que nosaltres qualificaríem com a no acceptable–), porta l'autora a considerar que *hervir* és un verb de causa interna. Aleshores ha d'explicar com és que pot participar en l'ús transitiu, cosa que no deixa del tot clara. L'autora diu concretament: “El verbo *hervir* es en espanyol un verbo que expresa un cambio de estado de causa interna, i.e. que inicia y sufre la entidad de la que se predica el verbo. Los verbos de causa interna no se pueden causativizar, a menos que se pueda manipular la situación de forma que se den las condiciones necesarias para poner en funcionamiento el proceso de cambio de estado, que es lo que ocurre con el verbo *hervir*. Lo que no está claro es por qué la posibilidad de causativización que se da con este verbo, no se puede extender a otros verbos de cambio de estado que sólo se pueden causativizar mediante perifrasis con *hacer* (*Juan hizo que se oxidara los hierros de la verja* frente a (44b); *El jardinero hizo que se marchitaran las flores* frente a (45b)).” [Mendikoetxea 1999a:1601-1602].

c. El partit ha augmentat les seves expectatives electorals.

d. Les seves expectatives electorals han augmentat.

A falta d'una anàlisi descriptiva de l'aparició o no del clític *se* en la variant intransitiva, creim que hauríem de considerar que aquests verbs, atès que participen de l'alternança causativa sense problemes, són verbs de canvi d'estat de causa inespecificada.

2.3.2 La construcció amb l'adjunt *per si sol*

Hem comentat, en parlar dels verbs de canvi d'estat de causa inespecificada, que quan afegim els adjunts *per si mateix* o *per si sol* a les construccions amb aquests verbs trobam que la variant transitiva o causativa no els permet, mentre que la intransitiva o incoativa, sí. També hem comentat que, segons L&RH, l'acceptabilitat d'aquest sintagma preposicional és una prova que les construccions intransitives o incoatives tenen subjacentment un argument causa i, per tant, que la variant transitiva és la bàsica.

Recordem que també esmentàvem que L&RH argumenten que els verbs de causa interna no poden dur aquest complement, la qual cosa mostra que en la seva estructura lexicosemàntica no tenen una component de causa que pugui ser l'iniciador del canvi d'estat.

També és aquest el criteri de Mendikoetxea (1999a, 2000), segons el qual els verbs de causa interna no poden aparèixer amb adjunts del tipus *per si mateix/per si sol* ni es poden construir amb el clític *se*.

Però anteriorment ja hem comprovat que aquestes dues condicions no es complien simultàniament en certs verbs. Així, hem vist que el verb *erosionar*, que els reculls lexicogràfics indiquen només com a transitiu, tot i que en altres llengües, com l'anglès (cf. L&RH), es conceptualitzi com de causa interna, pot alternar quan s'usa amb sentit no literal, tot i que ho fa amb el clític pronominal. Aquest sentit, però, no apareix als reculls lexicogràfics. De totes maneres, tot i l'alternança, cosa que ens podria fer entendre'l com a verb de causa inespecificada, observam que la forma intransitiva no sembla acceptable amb un adjunt com *per si sol*, contràriament al que indiquen L&RH.

(80) a. #La vall es va erosionar. [sentit literal]

b. El seu prestigi es va erosionar. [sentit no literal]

c. #El seu prestigi es va erosionar per si sol.

En l'anàlisi del comportament dels verbs que inicialment hem inclòs com a possibles verbs de causa interna –però que, com hem vist, normalment poden alternar, cosa que desmentiria que siguin realment d'aquest tipus–, trobam que la major part accepten, en la variant intransitiva, un adjunt com *per si sol*:

- (81) a. Les figues / les margarides s'han assecat per si soles.
b. La fusta es podreix per si sola.
c. La seva relació amb na Maria s'ha deteriorat per si sola.
d. Les condicions de vida dels immigrants s'han deteriorat per si soles.
e. El ferro s'ha rovellat per si sol.
f. La plata s'ha desenllustrat per si sola.
g. Les olives s'han pansit per si soles.
h. El ferro s'ha corroït per si sol.⁴⁶

En canvi, trobam alguns casos en què l'adjunt no sembla tan acceptable:

- (82) a. #El pneumàtic s'ha inflat per si sol.
b. #Les veles s'inflaran per si soles.
- (83) a. #La carn s'ha cremat per si sola.
b. #Les oliveres s'han cremat per si soles.
c. #La roba s'ha cremat per si sola.

Per tant, si haguéssim de considerar els criteris que Mendikoetxea (1999a, 2000) esmenta, les dades ens ajudarien a concloure que els verbs de (46) no són de causa interna sinó de causa inespecificada. En aquest sentit, és important destacar que entre els criteris que ens portarien a classificar aquests verbs com de causa inespecificada hi ha principalment el fet que participen de l'alternança causativa, que la variant intransitiva es forma amb el clític *se* i que no rebutgen un adjunt del tipus *per si sol*.

---

⁴⁶ El verb *corroir* presenta també, segons els recull lèxics, una accepció intransitiva no pronominal. L'exemple que inclou el DIEC2 és: *L'enveja corroeix*.

Però els verbs que segons els reculls lexicogràfics són principalment intransitius (els de (64)) i que, com hem vist, són els candidats a ser considerats realment com a verbs de causa interna, també accepten la incorporació d'un adjunt *per si sol*, tot i que és cert, seguint els criteris de Mendikoetxea, que no porten el clític *se*.

- (84)
- a. Les roses han florit per si soles.
  - b. #Les roses s'han florit (per si soles).
  - c. Les mongeteres han germinat per si soles.
  - d. #Les mongeteres s'han germinat (per si soles).
  - e. Les plantes han brostat per si soles.
  - f. #Les plantes s'han brostat (per si soles).
  - g. Les plantes han crescut per si soles.
  - h. #Les plantes s'han crescut (per si soles).
  - i. L'arbre ha rebrotat per si sol.
  - j. #L'arbre s'ha rebrotat (per si sol).
  - k. L'infant va néixer per si sol.
  - l. #L'infant es va néixer (per si sol).
  - m. El most ha fermentat per si sol.
  - n. #El most s'ha fermentat (per si sol).

Observem, però, que alguns d'aquests verbs no accepten aquest adjunt quan l'argument sobre el que prediquen és [+ humà]:

- (85)
- a. #En Joan ha crescut per si sol.
  - b. #En Joan ha empal·lidit per si sol.

O fins i tot, quan l'argument extern és [- animat]:

- (86) a. #La llet ha bullit per si sola.

Així doncs, creim que respecte dels criteris que Mendikoetxea (1999a, 2000) esmenta per demostrar que un verb és de causa interna (no participar en l'alternança causativa, no prendre el clític *se* i no admetre adjunts del tipus *per si sol*) caldria considerar només els

dos primers, però no el tercer, ja que com hem comprovat els verbs que no participen de l'alternança no prenen el clíctic, sí que també accepten l'adjunt esmentat, almenys en la majoria dels casos.

2.3.3 La causativització dels verbs de causa inespecificada i de causa interna

La variant transitiva o causativa dels verbs de causa inespecificada pot causativitzar amb el verb lleuger *fer*. És clar que el seu significat no és el mateix:

- (87) a. Els pagesos han assecat les figues.
b. Els pagesos han fet assecar les figues.

En el primer es conceptualitza que els pagesos han fet les tasques oportunes per tal que les figues s'assequin. En canvi, en el segon es conceptualitza que els pagesos han fet que algú altre faci les tasques oportunes per tal que les figues s'assequin.

De fet, els verbs que no permeten arguments externs de tipus agentiu han de recórrer a la causativització indirecta per acceptar-lo:

- (88) a. #Els fusters han podrit la fusta.
b. Els fusters han fet podrir la fusta.
(89) a. #En Joan ha empobrit na Maria.
b. En Joan ha fet empobrir na Maria.

Els verbs de causa interna, que no participen de l'alternança causativa ja que no poden formar la variant transitiva, també poden causativitzar amb el verb *fer*:

- (90) a. Les roses han florit.
b. #El pagès ha florit les roses.
c. EL pagès ha fet florir les roses.
(91) a. Les mongeteres han germinat.
b. #L'adob ha germinat les mongeteres.
c. L'adob ha fet germinar les mongeteres.

- (92) a. L'infant va néixer.
b. #El ginecòleg va néixer l'infant.
c. El ginecòleg va fer néixer l'infant (amb uns fòrceps).
- (93) a. El most ha fermentat.
b. #L'enòleg ha fermentat el most.
c. L'enòleg ha fet fermentar el most.

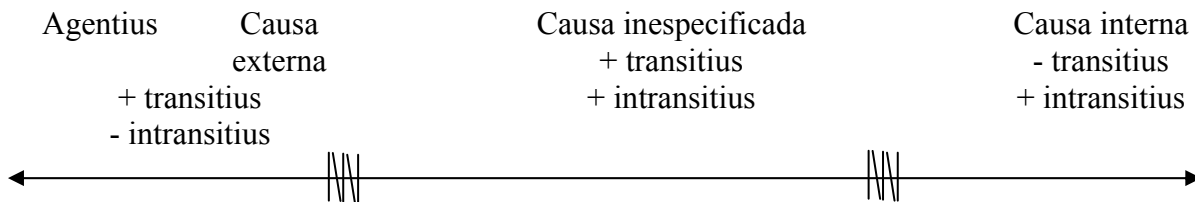
2.4 Conclusions

En primer lloc podem indicar que les classificacions més habituals dels verbs de canvi d'estat diferencien entre els verbs de causa interna i els de causa externa (cf. per exemple la de L&RH). Tot i això, n'hem vist d'altres que fan algunes subespecificacions o refinaments d'aquesta classificació inicial. Finalment, hem partit, per a l'anàlisi del comportament sintàctic dels verbs de canvi d'estat, de la que proposen AA&S.

La proposta d'aquests autors diferencia entre les arrels de causa externa i les arrels agentives a partir del fet que les arrels de causa externa poden alternar en certes llengües (per exemple en grec), però no en altres (l'anglès o l'alemany). Aquesta distinció no la recullen ni Marantz (1997) ni Folli & Harley (2000), que només indiquen un tipus d'arrels per a aquests dos tipus de verbs (L&RH inclouen també els verbs de causa externa però els hem d'indentificar amb les arrels de causa inespecificada segons AA&S o les arrels d'estat resultant segons Marantz).

Podríem representar visualment aquesta classificació com una línia contínua que va des dels verbs d'arrel agentiva, que només permeten arguments externs de tipus agentiu i que, per aquest motiu, no participen de l'alternança causativa i només permeten la construcció transitiva, fins als verbs que representen esdeveniments en què la causa del canvi d'estat és una propietat del mateix argument que el pateix (els de causa interna) i que, per aquest motiu, tampoc no poden participar de l'alternança causativa i només es poden construir de manera intransitiva.

Com podem comprovar, a un extrem i a l'altre d'aquesta línia trobam els verbs que no poden alternar entre una construcció transitiva i una d'intransitiva, mentre que al centre trobam aquells verbs que podem construir de les dues maneres.

Els verbs d'arrel agentiva, els que només poden dur un argument extern amb el paper temàtic AGENT, no és clar que siguin verbs de canvi d'estat, ja que també els podem categoritzar com a verbs d'objecte efectuat o de creació. Les construccions amb aquest tipus de verbs no semblen del tot naturals amb un argument extern INSTRUMENT.

Els verbs de canvi d'estat de causa externa poden dur arguments externs AGENT, INSTRUMENT o CAUSA. Però generalment tampoc no alternen. Per tant, hauríem de qüestionar la generalització que fa Alexiadou (2006), segons la qual els verbs transitius que no poden formar una variant intransitiva només poden tenir subjectes agentius o instruments i no accepten les causes.

Però hem pogut comprovar, per una banda, que en alguns casos, els verbs agentius permeten un argument extern CAUSA i que en aquests casos sí que alternen. I per una altra banda, que els verbs de causa externa –hem vist el cas de *destruir*– en certs contextos també poden alternar.

A més a més, des del punt de vista empíric certes recerques mostren que trobar exemples de verbs de causa interna que tenen usos transitius i verbs de causa externa que en tenen d'intransitius és habitual. Per exemple McKoon & McFarland (2000) en un estudi que pretén mostrar que les oracions amb verbs de canvi d'estat es produeixen i es comprenen com a processos que fan ús de la representació lexicosemàntica subjacent dels verbs, fet a partir d'un corpus d'aproximadament 180 milions de paraules en anglès, conclouen, entre d'altres coses, que les probabilitats d'ocurrència en oracions transitives i intransitives no són diferents (significativament o estadísticament diferents) entre els verbs de canvi d'estat causat internament o externament. És a dir, que alguns verbs de canvi d'estat causat internament també apareixen freqüentment en construccions transitives. I aquells que tenen menor probabilitat d'aparèixer-hi presenten, així i tot, alguns exemples d'ús en aquests

contextos transitius. Els autors es pregunten com és que verbs l'estructura eventiva dels quals només té un sol participant poden participar d'estructures que necessiten de dos arguments.

Per altra banda, hem analitzat el fet que els verbs de causa inespecificada formen un gran conjunt de verbs de comportament bastant estable. Però també hem vist que presenten certes restriccions semàntiques pel que fa a l'objecte de la variant transitiva i al subjecte de la intransitiva. Aquestes restriccions les podem exemplificar amb els casos que apunten L&RH (de (22) i que ara repetim a (94)):⁴⁷

- (94) a. He broke his promise / the contract / the world record.
b. #His promise / The contract / The world record broke.
c. Jean opened the door / the window.
d. The door / The window opened.
e. This book will open your mind.
f. #Your mind will open from this book.

[L&RH 1995:85, exemples (9-11)]

Aquest tipus de verbs permeten arguments externs, en la variant transitiva, AGENT, INSTRUMENT o CAUSA. Però en la variant intransitiva semblen tenir més problemes per acceptar arguments externs AGENT o INSTRUMENT. Per altra banda, també hem pogut comprovar que en la variant transitiva no accepten un adjunt com *per si sol*, cosa que sí que fan en la variant intransitiva o incoativa.

Pel que fa als verbs de canvi d'estat de causa interna si partim de les proves que Mendikoetxea (1999a, 2000) esmenta per demostrar que un verb és de causa interna (no participar de l'alternança causativa, no prendre el clític *se*, i no admetre adjunts del tipus *per si sol*), creim que en català hem de prescindir de la darrera i tenir com a criteri que els verbs de causa interna són aquells que no poden participar de l'alternança causativa i no duen el clític *se* en el seu ús intransitiu.⁴⁸

---

⁴⁷ Segons AA&S, aquests casos també alternen en grec (cf. AA&S 2006:203, exemples (47-49)).

⁴⁸ La presentació de la classificació verbal segons la participació o no en l'alternança causativa té moltes semblances formals, tot i que sigui feta en un altre sentit, amb la Hipòtesi de la Jerarquia de la Selecció de l'Auxiliar (Sorace 2000). Aquesta autora, remarca uns efectes de gradiència en el comportament dels verbs

Així doncs, els verbs de causa interna en català són un conjunt reduït de verbs (molt més que en espanyol o anglès). Seguint els criteris esmentats creim que només podem considerar com a verbs de causa interna en català el de (64).⁴⁹

Consideram que el fet que els verbs rebutgin o admetin un adjunt del tipus *per si mateix / per si sol* no constitueix un test fiable per distingir els verbs de causa interna o inespecificada en català, perquè hem vist que hi ha verbs que no participen de l'alternança causativa i que no duen el clític *se* que també els permeten.

Ara bé, el fet que la llista de verbs que podem considerar de causa interna en català sigui diferent de la de l'anglès, o la del castellà, només mostra que la categorització dels verbs com de causa interna o inespecificada és diferent en català i en anglès, i no invalidaria el fet que L&RH proposin una estructura lexicosemàntica diferent per a uns i els altres, ja que aquesta estructura representa precisament la conceptualització que els parlants i oients fan dels esdeveniments.

En el proper apartat intentarem un assaig d'explicació del comportament sintàctic dels verbs de canvi d'estat. Per això proposarem una anàlisi no derivacional de les relacions entre la variant intransitiva i transitiva d'aquests verbs. En primer lloc assenyalarem que tots els verbs de canvi d'estat, siguin del tipus que siguin, comparteixen la mateixa estructura lexicogramatical, això és, la d'una estructura de clàusula reduïda en què l'arrel que representa el predicat adjectival es relaciona amb l'argument que indica l'entitat a què s'aplica aquest predicat.

---

inacusatius i inergatius, molt interessants des del punt de vista de la lingüística cognitiva ja que un problema fonamental en l'anàlisi de la inacusativitat és el comportament irregular de molts verbs respecte de les proves o tests proposats. Una solució a aquest problema consistiria a partir de la noció de prototipus de la lingüística cognitiva. És a dir, considerar que cap dels diferents tests de la inacusativitat i inergativitat constitueix una prova necessària i suficient, sinó que cal la conjunció de diverses proves per conformar una definició de la inacusativitat en termes de prototipus i de semblances de família. Així, Sorace, per explicar la variació en la selecció de l'auxiliar dels verbs intransitius, postula l'existència d'una jerarquia en què els membres d'un i altre extrem es comporten de manera consistent en la selecció de l'auxiliar (uns escullen l'equivalent a *be* i els altres l'equivalent a *have*). En canvi, els membres centrals de la jerarquia es comporten de manera més variable en la selecció de l'auxiliar, tant intralingüísticament com interlingüísticament.

En el nostre cas tenim tres zones de la línia contínua de comportament més consistent, les que corresponen a cadascun dels tres grans grups de tipus de verbs. Però les zones de transició entre un i altre tipus de verbs mostren un comportament més variable.

⁴⁹ Cal recordar que considerarem el verb *bullir*, seguint Mendikoetxea (1999a), com a verb de causa interna, tot i que quedi per aclarir com és que permet un ús transitiu (amb argument extern únicament amb el paper temàtic AGENT) i els altres verbs de (64) no el permeten. En aquest cas prioritizam el fet que no pren el clític *se* en el seu ús intransitiu.

Després argumentarem que aquesta clàusula reduïda s'incrusta en una estructura verbal amb un verb abstracte CAUSAR (CAUSE) per donar lloc a la construcció transitiva o causativa o ESDEVENIR (BECOME) per donar lloc a la lectura intransitiva o incoativa. Aquest nucli verbal abstracte és una segona capa verbal que representam per Sv.

Serà la conceptualització de l'escena per part del parlant el que determinarà quines construccions són acceptables i quines, no.

3 Anàlisi explicativa

En l'apartat anterior hem analitzat el comportament sintàctic dels verbs de canvi d'estat en català pel que fa a la participació en l'alternança causativa. Hem partit de les classificacions que se n'han fet segons la semàntica enciclopèdica de les arrels de què deriven. Així, hem distingit els verbs de tipus agentiu –els quals no és clar que siguin de canvi d'estat–, els de causa externa, els de causa inespecificada i els de causa interna.

Ens hem centrat sobretot en els verbs de causa interna. En aquest sentit, hem pogut comprovar que si els definim per la impossibilitat de participar en l'alternança causativa i pel fet de no dur clíctic pronominal en la variant intransitiva o incoativa, trobam que en català formen aquest grup un nombre reduït de verbs, ja que la majoria dels verbs que en altres llengües es defineixen com de causa interna, en català també alternen.

De totes maneres, podem dir que la major part dels verbs que participen de l'alternança causativa formen un grup bastant estable interlingüísticament. Tot i això, trobam variació en el sentit que hi ha verbs d'un o d'un altre dels grups que hem establert que no es comporten de manera paral·lela entre les diferents llengües. Així, en l'apartat anterior hem pogut comprovar que podem trobar contextos en què el verb *destruir*, de causa externa i que, per tant, hauria de tenir només la variant causativa, també alterna.⁵⁰ A més a més, AA&S (2005:14-15) reporten el cas que els verbs de causa externa (com *destruir* o *matar*) sí que alternen habitualment en grec.

Per altra banda, també hem comprovat que els verbs de causa interna no coincideixen completament entre el català i el castellà o l'anglès. Per tant, hem de considerar que els verbs d'aquest tipus que hem analitzat en català, i que hem vist que en la major part també alternen, o bé és que en realitat són de causa inespecificada, contràriament al que passa en castellà o en anglès, o bé és que tot i ser de causa interna també tenen contextos en què

---

⁵⁰ Com en el cas del català, Reinhart (2002) també destaca que aquest verb té una variant inacusativa en hebreu i en francès.

alternen. De fet, Pylkkänen (1999b) reporta que en finès els verbs de causa interna també alternen.⁵¹

Finalment, cal assenyalar que també hem indicat restriccions pel que fa a la selecció de l'objecte. En aquest sentit hem usat uns exemples de L&RH per demostrar que el verb *rompre* només alterna segons quin és el seu argument intern.

En aquest apartat intentarem una explicació teòrica per a aquest comportament. Per començar, veurem una de les anàlisis teòriques que s'han fet de l'alternança, la de H&K. Veurem que aquests autors postulen una representació sintàctica de l'estructura argumental, en el sentit que consideren que són les propietats de les entrades lèxiques les que determinen la projecció dels arguments en la sintaxi. L'estructura argumental dels verbs de canvi d'estat es correspon, segons H&K, amb una estructura diàdica, en què l'arrel de què deriva el verb ocupa la posició de complement d'un verb abstracte ESDEVENIR (BECOME) que facilita la posició d'especificador per a l'argument que aquesta arrel requereix. El verb de canvi d'estat resulta del procés de conflació de l'arrel en la posició fonològicament buida d'aquest verb abstracte. Així s'aconsegueix la variant intransitiva dels verbs de canvi d'estat. La variant transitiva suposa la incrustació de l'estructura argumental de la variant intransitiva en una estructura amb un verb abstracte CAUSAR (CAUSE). Aquesta estructura suposa que l'arrel fa dos processos de conflació.

A continuació, veurem quines són les principals dificultats de les representacions que, com la de H&K, són de tipus derivacional –en el sentit que hi ha una variant de l'alternança que és la bàsica mentre que l'altra variant en seria derivada. Així doncs, postularem la necessitat d'una anàlisi no derivacional en què no hi ha cap variant bàsica, sinó que totes dues es deriven de la mateixa manera a partir d'una representació mínima de l'estructura argumental dels verbs de canvi d'estat.

Per tant, la nostra proposta suposa que els verbs de canvi d'estat, siguin del tipus que siguin, comparteixen una mínima estructura argumental que consisteix en una clàusula reduïda que relaciona l'arrel de què deriven amb l'argument que aquesta arrel regeix. Postularem que aquesta estructura argumental s'incrusta en una estructura sintàctica amb

---

⁵¹ Tot i això, considera que aquest fet no constitueix un contraexemple per a la proposta de L&RH, segons la qual els verbs de causa inespecificada alternen, mentre que els de causa interna, no. Segons Pylkkänen, la proposta de L&RH es refereix exclusivament a l'anglès, una llengua molt menys productiva en la causativització que el finès.

un verb abstracte causatiu –CAUSAR– o incoatiu –ESDEVENIR– que seran els que possibilitaran una lectura causativa o incoativa. L'estructura amb el verb causatiu ofereix una posició per a l'argument extern, per la qual cosa quan un verb s'incrusti en aquesta estructura es presentarà com a transitiu. En canvi, el verb abstracte ESDEVENIR no ofereix aquesta posició i els verbs que s'hi incrusten es presenten com a intransitius. Defensarem que és el coneixement del món el que determina la felicitat d'una construcció o de l'altra, o de totes dues, és a dir, que és el coneixement enciclopèdic del parlant el que determina que un verb es pugui construir únicament com a transitiu –i per tant, com a causatiu–, únicament com a intransitiu –i incoatiu– o que pugui alternar, i presentar-se en les dues variants. Així doncs, el coneixement del món també evita la sobregeneració d'estructures, és a dir, que tots els verbs de canvi d'estat puguin construir-se sempre en les dues variants.

3.1 L'estructura argumental segons Hale & Keyser

La teoria de l'estructura argumental de H&K és lexicalista atès que aquests autors consideren que són les propietats de les entrades lèxiques les que determinen la projecció dels arguments en la sintaxi. La diferència amb les teories lexicalistes de base semàntica (com les de Jackendoff 1990 o Levin & Rappaport Hovav 1995, Rappaport Hovav & Levin 1998) és que el model de H&K és de base sintàctica, ja que proposa que la informació lèxica s'estructura de manera sintàctica.

Aquests dos autors parteixen de la consideració que hi ha dos nivells sintàctics: un al lèxic (sintaxi-l) i un a l'oració (sintaxi-s).⁵² Una qüestió en què ara no entrarem és si aquests dos nivells de representació sintàctica són conceptualment necessaris o no segons l'esperit del programa minimista (Chomsky 1995).

Així doncs, segons aquests autors, l'estructura argumental es correspon amb la representació de l'estructura lexicorelacional:

---

⁵² La sintaxi oracional o sintaxi-s fa referència a l'estructura sintàctica assignada a una oració o a un sintagma i inclou tant els ítems lèxics i els seus arguments com les seves projeccions ampliades (*extended projection*) i el conjunt de projeccions i categories funcionals implicades en la formació d'una oració (Hale & Keyser 1998:75, n.2)

- (95) (T)he proper representation of predicate argument structure is itself a syntax. That is to say, as a matter of strictly lexical representation, each lexical head projects its category to a phrasal level and determines within that projection an unambiguous system of structural relations holding between the head, its categorial projections, and its arguments (specifier, if present, and complements). We will refer to these projections sometimes as *lexical argument structure* and sometimes as *lexical relational structures* (LRSs) [...]

[Hale & Keyser 1993:53]

Per tant, per a aquests autors, l'estructura argumental es correspon amb la configuració sintàctica que projecta un ítem lèxic: el sistema de relacions estructurals entre el nucli i els seus arguments dins d'aquesta configuració. Concretament, H&K (2002) esmenten només dues relacions sintàctiques dins d'aquestes configuracions, la relació nucli-especificador i la relació nucli-complement, que defineixen de la manera següent:

- (96) *The fundamental relations of argument structure*

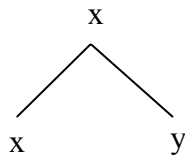
a. Head-complement: If X is the *complement* of a head H , then X is the unique sister of H (X and H c-command one another).

b. Specifier-head: If X is the *specifier* of a head H , and if P_1 is the first projection of H (i.e., H' , necessarily nonvacuous), then X is the unique sister of P_1 .

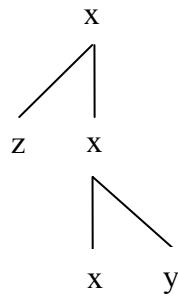
[Hale & Keyser 2002:12, (23)]

Aquestes relacions permeten certes estructures lèxiques, segons si el nucli pren o no un dels tipus d'arguments (especificador o complement). Així, aquests autors defineixen concretament quatre tipus d'estructura argumental lèxica:

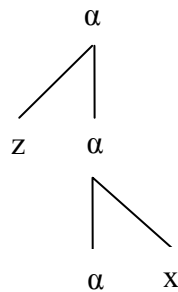
- (97) a.

b.

c.

d.

x

[Hale & Keyser 2002:13, (24)]

(97a) representa el cas de la projecció en què el nucli pren un complement, però no un especificador, i els autors l'anomenen *projecció lèxica monàdica*. És a dir, en aquest cas la configuració de l'estructura argumental que el nucli projecta conté un sol argument: el complement. Normalment aquesta és l'estructura argumental que projecten els verbs *i*, per això, el complement, l'única projecció germana del nucli, és en forma de SN (un dels exemples que els autors esmenten és el de *make a fuss*). Però segons H&K, en la sintaxi oracional (sintaxi-s), aquests verbs són normalment diàdics, ja que tenen tant un subjecte com un objecte.⁵³

---

⁵³ Els autors remarquen que usen els termes *monàdic* o *diàdic* no en relació amb la sintaxi oracional, sinó estrictament en relació amb els arguments (complements o especificadors) que poden aparèixer internament a la configuració lèxica associada amb un ítem. Per als nuclis lèxics del tipus *make a fuss*, el subjecte oracional és un argument extern i no un argument intern a la configuració lèxica projectada pel nucli. Aquesta estructura serviria per representar les activitats. L'anàlisi de H&K suggereix que aquests verbs prenen un

(97b) representa la projecció en què el nucli pren tant un especificador com un complement. Es tracta de la *projecció lèxica diàdica bàsica*. En aquest cas l'estructura argumental projecta tant una relació especificador-nucli com una relació nucli-complement. Segons els autors, és l'estructura que projecten prototípicament les preposicions (com en el cas de (*put*) *the books on the shelf*, deixant de banda en aquesta expressió el verb parentètic). En l'estructura projectada per una preposició aquesta ocupa la posició de nucli i pren tant un especificador (*the books*, en l'exemple esmentat abans) com un complement (*the shelf*). Per aquest motiu és una configuració diàdica: perquè el nucli projecta dos arguments interns (un especificador i un complement).⁵⁴ En aquest sentit, els autors entenen que les preposicions són sempre birelacionals, ja que especifiquen una relació (espacial, temporal, etc.) entre dues entitats. Per tant, en certa manera, l'estructura que formen les preposicions constitueix un predicat, ja que per definició, un predicat requereix sempre un subjecte.

(97c) constitueix una *projecció lèxica diàdica composta*. Es tracta d'una estructura en què el nucli requereix un especificador, però exclou la possibilitat de dur un complement. Per tant, (97c) només pot formar-se per composició, ja que el nucli que té aquesta propietat només pot aparèixer com a complement d'un altre nucli (que assenyalam a (97c) com a α). Aleshores el nucli, que es col·loca com a complement de α , el marca perquè pugui prendre també un especificador (el que inicialment requeria el nucli lèxic). Aquesta estructura argumental es correspon prototípicament amb els adjectius. Els adjectius han de prendre obligatòriament un especificador. Per fer-ho, s'han de projectar com a complement d'un

---

predicat primitiu DO (en el cas que comentam MAKE) que prendria un complement en forma de SN per després formar un verb sintètic. Aquesta representació rebria suport de llengües com el basc, en què els verbs monoargumentals d'activitat s'expressen amb el verb *egin* més un nom (per exemple, *riure = barre egin*, on *barre = riulla* i *egin = fer*). També en la variant mallorquina del català conservam alguns verbs d'activitat expressats en forma analítica: *treballar = fer feina*, *sagnar = fer sang*, *netejar = fer net*.

Cal també indicar que Hale & Keyser assumeixen que el subjecte (sigui extern o que s'hagi elevat des d'una posició interna) forma part d'una relació de "clàusula reduïda" amb el SV que se'n predica. Per tant, es tracta estructuralment d'un adjunt al SV, tot i que un adjunt "distingit". En aquest sentit, essent un adjunt distingit, un subjecte extern és en algun sentit també intern al SV (com en la hipòtesi del subjecte intern), però no és intern a la configuració projectada pel nucli lèxic, ja que en aquesta no ocupa ni la posició d'especificador ni la de complement.

⁵⁴ Evidentment, la configuració lèxica que projecta la preposició pot aparèixer com el complement d'un nucli verbal (per tant, com a complement d'una projecció monàdica –cf. (97a)–). Segons els autors, aquesta seria la configuració d'un gran nombre de verbs transitius de localització: *put the books on the shelf*. En aquest cas, la projecció lèxica del verb *put* consistiria en una projecció monàdica en què s'incrusta una projecció diàdica bàsica en la posició de complement. L'especificador de la projecció diàdica apareix superficialment, en la sintaxi oracional, com l'objecte del verb. El subjecte oracional seria un argument extern.

verb (que recordem que projecta una estructura monàdica que pren únicament un complement) i així l'obliguen a prendre també un especificador (el que els adjectius requerien). En aquest cas, per tant, és el complement, no el nucli verbal, que té la propietat de requerir un especificador. H&K parteixen d'aquesta estructura per explicar l'alternança en els verbs de canvi d'estat i per això hi tornarem a continuació.

Finalment, (97d), que els autors anomenen *projecció lèxica atòmica*, és una projecció que conté només el nucli. En aquest cas, el nucli no pren ni un especificador ni un complement. Segons els autors, aquesta estructura argumental es correspon prototípicament amb els noms.

Uns altres conceptes importants del model de H&K són el de *merge* (*fusió*) i el de *conflation* (*conflació*). Del segon, en dóna diferents definicions al llarg de les seves publicacions, de les quals en recollim dues:

- (98) (L)et us assume further, as a general principle, that an empty phonological matrix must be eliminated from the morphosyntactic representation of sentences. This is accomplished, we assume, through conflation. Conflation may be a specific kind of incorporation, conforming to an especially strict version of the Head Movement Constraint according to which the phonological matrix of a complement replaces the empty matrix of the governing head.

[Hale & Keyser 2002:11]

- (99) *Conflation*

Conflation consists in the process of copying the p-signature of the complement into the p-signature of the head, where the latter is “defective”.

[Hale & Keyser 2002:63]

A (99), els autors fan la distinció entre trets fonològics (*p-signature*) –segurament una matriu de trets– i trets sintàctics i semàntics (*s-signature*) dels nodes sintàctics.⁵⁵ A més a més, H&K (2002) assumeixen que la conflació és concomitant a l'operació de *merge*, per la qual cosa la conflació només pot actuar sobre els mateixos elements lingüístics sobre els

---

⁵⁵ Amb aquesta assumpció s'entén que el procés de conflació actua sobre el que els autors anomenen *etiquetes* (*labels*). L'operació de *merge* combina ítems en forma d'etiquetes que generalment representen una categoria lèxica en els nivells terminals. Segons H&K (2002) les etiquetes d'un ítem lèxic o dels altres objectes sintàctics no són sinó una abreviació dels trets d'aquest ítem. En aquest sentit, els autors també assumeixen que l'etiqueta d'una configuració sintàctica és una còpia dels trets del seu nucli. Per altra banda, segons els autors, la conflació no és possible des de la posició d'especificador (H&K 2002:66).

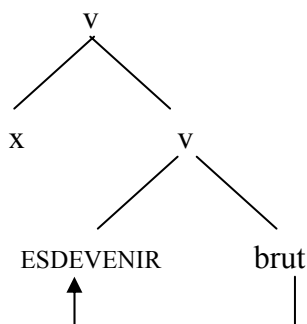
quals també pot actuar *merge*, l'operació sintàctica més important en la projecció del lèxic a la sintaxi.

Segons la definició, la conflació només actua si el nucli és defectiu. Això ocorre segons H&K (2002) en dos casos: quan els trets fonològics del node són completament buits, és a dir, quan no hi ha trets fonològics; i quan el nucli és un afix, cas en què els autors assumeixen que els trets fonològics són parcialment defectius, ja que el nucli té dues parts, una amb trets fonològics (l'afix) i l'altre que consisteix en una arrel buida.

Un dels dominis empírics en què H&K han aplicat el seu model és precisament el dels verbs deadjectivals que participen de l'alternança causativa.

Així doncs, un verb deadjectival de canvi d'estat, en la variant intransitiva (com el verb *embrutar* en l'oració: *En Joan s'ha embrutat*), tendria una representació com la de (100):

(100)

Aquesta és una aplicació de l'estructura argumental de (97c). Així doncs, en aquest cas, un ítem lèxic en la posició de complement (l'arrel adjectival) requereix la projecció d'un especificador, ja que és una propietat característica dels adjectius el fet que s'han de predicar de qualcú o de qualque cosa, independentment de l'estructura en què apareguin. En l'estructura de (100) aquesta propietat és satisfeta per l'especificador. Aleshores és el verb abstracte ESDEVENIR (BECOME) el que proporciona una estructura en què la posició d'especificador es fa avinent per ser ocupada (en l'oració esmentada aquesta posició l'ocuparà el SN *en Joan*).

De fet, l'estructura de (100) està conformada per dues subestructures monàdiques (cf. (97a)). Per una banda, aquella en què un nucli pren un complement i, per l'altra, aquella configuració prototípica dels adjectius, ja que aquest nucli adjectival no pren un complement, però ha d'aparèixer en una construcció amb especificador. La combinació de

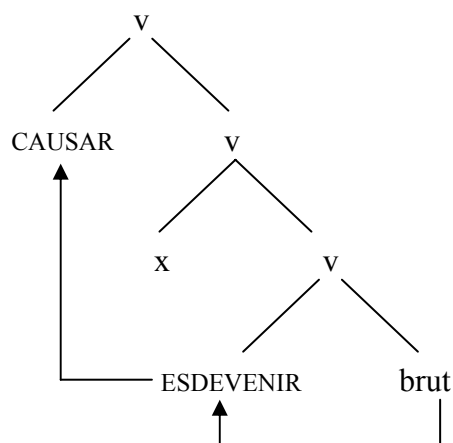
totes dues estructures satisfà els requeriments sintàctics de tots dos nuclis: per una banda l'arrel adjectiva satisfà el requeriment del nucli verbal de prendre un complement, i per l'altra, el verb aporta un lloc per a l'especificador requerit per l'adjectiu.

El procés de conflació en aquesta estructura suposa, doncs, que la matriu fonològica de l'adjectiu es copia en la matriu fonològicament buida del verb abstracte.

El nucli lèxic en la posició d'especificador a (100) (i.e. *en Joan*) s'eleva en la sintaxi oracional a la posició d'especificador de la projecció funcional rellevant, que és buida, per ocupar així la posició de subjecte gramatical.

La representació lexicorelacional de la variant transitiva dels verbs de adjectivalització de canvi d'estat (com per exemple el verb *embrutar* en l'oració: *Na Maria ha embrutat en Joan*) suposa la incrustació de l'estructura de (100) com a complement en una estructura monàdica (cf. (97a)). El resultat és com a (101):

(101)

Així doncs, la forma transitiva dels verbs de adjectivalització de canvi d'estat requereix de dos processos de conflació. El primer suposa la conflació de la matriu fonològica de l'adjectiu en la matriu fonològicament buida del verb abstracte ESDEVENIR. El segon procés suposa la conflació de la matriu resultant en la matriu fonològicament buida del també verb abstracte CAUSAR (CAUSE).

En aquest cas, però, l'especificador de l'arrel adjectival (i.e. *en Joan*) no s'haurà d'eleva a la posició d'especificador de la projecció funcional rellevant, ja que aquesta estarà ocupada per un veritable subjecte extern (i.e. *na Maria*).

3.2 Les anàlisis derivacionals: problemes

Davant de la casuística que hem vist en l'apartat 2, i per evitar apel·lar a la idea que existeix polisèmia verbal, això és, que el verb *rompre* que alterna a (102) i el que no alterna a (103) són verbs diferents, s'ha postulat que en els verbs que participen de l'alternança hi ha una variant bàsica i que després existeix un procés de transitivització o d'intransitivització que dóna lloc a l'altra variant. De fet, demostrar quina és la variant bàsica i quina és la derivada és una qüestió que ha ocupat molts autors que han tractat aquest tema (cf. Folli 1999:33).

(102) a. En Joan ha romput la finestra.

b. La finestra s'ha romput.

(103) a. En Joan ha romput la seva promesa.

b. #La seva promesa s'ha romput.

Parteixen de la hipòtesi que la variant transitiva o causativa és la bàsica, per exemple, L&RH, Masullo (1999), Reinhart (2000) o Chierchia (2004). Per la seva banda, podem esmentar Pesetsky (1995) o H&K com a exemples d'autors que consideren que la variant intransitiva o incoativa és la bàsica. Rosselló (2002), per la seva banda, exposa que la posició gairebé unànime en lingüística és que la construcció bàsica és la transitiva.

Com deim, L&RH postulen que la variant bàsica és la transitiva. Aquestes dues autores consideren que tots els verbs de canvi d'estat de causa externa –en la nostra denominació serien verbs de causa inespecificada– tenen una estructura eventiva amb dos subesdeveniments: un de causatiu associat amb el predicat CAUSAR (CAUSE) i un de resultatiu associat amb el predicat ESDEVENIR (BECOME).⁵⁶ Cadascun d'aquests

---

⁵⁶ Pel que fa a la representació de l'estructura lexicosemàntica, Rappaport Hovav & Levin (1998) consideren que la distinció que s'ha fet en molts treballs de semàntica lèxica entre el component estructural i el component idiosincràtic del significat verbal també és central en la seva teoria. Així, les autores distingeixen entre la part estructural del significat verbal, que és la part rellevant per determinar la classe semàntica d'un verb, i la part idiosincràtica d'aquest, la qual ajuda a distingir un verb d'un altre de la mateixa classe semàntica. Segons aquestes autores, també s'assumeix normalment en tots els treballs de semàntica lèxica que el component estructural del significat verbal és aquell gramaticalment rellevant, és a dir, que és el component que pot distingir aquelles classes verbals els membres de les quals comparteixen propietats sintàctiques, per exemple la realització dels arguments.

Segons Rappaport Hovav & Levin (1998), en moltes teories els components estructurals que són gramaticalment rellevants són els mateixos que defineixen el tipus ontològic d'esdeveniments reconeguts per

esdeveniments introdueix una variable que es correspon amb els arguments del verb.⁵⁷ Així, doncs, tots els verbs de canvi d'estat de causa externa, segons L&RH, tenen una estructura lexicosemàntica com la de (104):⁵⁸

(104) a. [[x ACT] CAUSE [BECOME [y <STATE>]]]

Per la seva banda, per a aquestes autores, la variant intransitiva suposa una operació de lligament existencial en el lèxic que impedeix la projecció de la variable associada amb el predicat causatiu. D'aquesta manera, el subesdeveniment resultatíu s'interpreta com a resultat d'un esdeveniment causatiu del qual no s'especifica la naturalesa.⁵⁹

la teoria de Dowty (1979). Per aquest motiu, sovint el component estructural també s'anomena *estructura eventiva*. Així doncs, la representació de l'estructura lexicosemàntica d'un verb pren, segons aquestes autores, la forma d'una descomposició de predicat que consta de dos components: (i) uns predicats primitius, i (ii) una constant. La combinació dels primers representa l'aspecte estructural del significat, mentre que la segona representa l'aspecte idiosincràtic del predicat, és a dir, el contingut conceptual que el distingeix dels altres predicats lèxics amb la mateixa estructura. Posteriorment aquestes autores, seguint Pesetsky (1995), denominen *arrel* a aquest component idiosincràtic del significat verbal (cf. Levin & Rappaport Hovav 2005; Rappaport Hovav & Levin 2002, 2003). Segons Rappaport Hovav & Levin (1998) les diverses combinacions dels predicats primitius constitueixen l'estoc bàsic de plantilles (*templates*) de la semàntica lèxica d'una llengua. A més, aquestes autores assumeixen que la gramàtica universal ens forneix d'un inventari de patrons lexicosemàntics que consisteixen en diferents combinacions de predicats primitius i que anomenen patrons d'estructura eventiva. L'aparellament d'un patró d'estructura eventiva i d'una constant s'anomena estructura eventiva.

H&K també fan aquesta distinció entre la part estructural i la part idiosincràtica del significat verbal. Aquests autors, segons Rappaport Hovav & Levin, associen els significats amb certes configuracions estructurals que ocorren en la representació lèxica d'alguns verbs. Aquestes configuracions es correspondrien amb el component estructural del significat. En canvi, el component idiosincràtic del significat estaria representat pel nucli que s'insereix en aquestes configuracions estructurals i que mitjançant un moviment de nucli es mou a una posició buida de V, possibilitant així la integració del component estructural del significat amb el component idiosincràtic. Aquesta és també la idea que nosaltres seguirem.

⁵⁷ En realitat, com podem veure per la representació de l'estructura lexicosemàntica que proposen L&RH (cf. (104)), aquestes autores proposen que els dos subesdeveniments associats amb el significat dels verbs de canvi d'estat de causa externa són arguments d'un predicat CAUSAR: el primer argument és [x ACT] i el segon, [BECOME [y <STATE>]]. Però es pot prendre fàcilment que CAUSAR té com a arguments el subesdeveniment resultatíu i l'argument extern (x) com a (i):

(i) a. [x CAUSE [BECOME [y <STATE>]]]

⁵⁸ Aquesta estructura lexicosemàntica es projecta en una estructura lexicosintàctica mitjançant unes regles d'enllaç, tal com representam a (i), on RLS vol indicar la representació de l'estructura lexicosemàntica i EA la representació lexicosintàctica o estructura argumental:

(i)	RLS		[[x ACT] CAUSE [BECOME [y <STATE>]]]
	Regles d'enllaç		
	EA	x	<y>

⁵⁹ L'esquematzació d'aquest procés és com a (i):

Masullo (1999) parteix de l'anàlisi de L&RH i també considera que la variant transitiva és la bàsica. Aquest autor critica l'anàlisi de L&RH perquè, segons la seva opinió, no pot explicar com és que el lligament lèxic en la variant intransitiva es manifesta amb la presència del clític pronominal *se*. Segons la seva anàlisi, la causació, en les variants intransitives de l'alternança, es produeix mitjançant la inserció del clític *se*, que s'incorpora al nucli aspectual intern i absorbeix cas acusatiu, la qual cosa obliga l'argument TEMA o PACIENT a rebre cas nominatiu per complir la condició de visibilitat.⁶⁰ Segons Masullo, el clític no és una mera marca lèxica, sinó que és un nucli nominal que denota un argument extern amb molt poca especificació semàntica i que pot expressar o bé causa interna o bé causa externa no animada.⁶¹ El fet que el clític *se* expressi l'argument extern quedaria demostrat, segons l'autor, pel fet que desapareix en les construccions causatives indirectes amb el verb *fer*.⁶²

(i)	RLS	[[x ACT] CAUSE [BECOME [y <STATE>]]]
	Enllaç lèxic	Ø
	Regles d'enllaç	
	EA	<y>

⁶⁰ El cas nominatiu és un cas estructural ja que qui l'assigna no coincideix amb l'element que assigna paper temàtic (contràriament al cas inherent, en què l'assignador de cas i l'assignador de paper temàtic coincideixen, i que s'ha d'ajustar a la condició d'uniformitat). Per tant, el cas nominatiu s'assigna en l'estructura-s. Com diuen Eguren & Fernández-Soriano (2004:137): “La relación entre Caso y papel temático, si bien no es unívoca, como hemos visto, sí es estrecha, y ello no solo por lo que respecta al Caso inherente, sino también al Caso estructural, en tanto que uno y otro son la manera de hacer «visible» la función sintáctica y, con ella, la relación temática de un SN con un núcleo predicativo. En particular, parece que los argumentos (los sintagmas nominales con papel temático) solo son «visibles» en el nivel interpretativo de la Forma Lógica si tienen Caso. El Caso hace visible, por tanto, la función gramatical relacionada con las posiciones argumentales, según establece la Condición de Visibilidad:

(56) *Condición de Visibilidad:*

Si α es un sintagma con una función gramatical FG, α recibe papel temático si y solo si α tiene Caso.”

És a dir, que la condició de visibilitat és la condició que afirma que un element ha de tenir marca de cas per poder ser visible per a la marca temàtica. D'aquesta manera, la condició de visibilitat subsumeix el filtre de cas.

⁶¹ Segons aquest autor, l'aproximació de L&RH no pot explicar com és que el lligament lèxic es manifesta per la presència del clític. Però també cal dir que hi ha verbs que participen en l'alternança causativa, com hem vist a l'apartat 2, que es construeixen sense el clític. A més, el fet d'indicar que la inserció del clític realitza la causació tampoc no explica com és que en llengües com l'anglès (i altres) no s'incorpora aquest clític en la variant intransitiva, o com és que hi ha altres llengües que incorporen el clític en la forma transitiva.

⁶² Almenys en el dialecte rioplatenc, avisa Masullo (1999:8, nota 5). De totes maneres aquest argument no sembla gaire clar, ja que nosaltres veim les dues possibilitats de (ic-d) com a adequades, tot i que amb significat diferent. (ic) denotaria que el capità va fer que algú altre enfonsàs el vaixell, mentre que (id) suposaria que el capità va fer que el vaixell s'enfonsàs tot sol.

Segons Masullo, el fet que els verbs agentius i de causa externa requereixin necessàriament un argument extern AGENT (és a dir, [+ humà]) fa que el clític *se* no pugui saturar satisfactòriament aquest argument i que no puguin intransitivitzar-se.

Tal com hem dit, per a aquest autor no és suficient que un verb sigui de canvi d'estat per participar de l'alternança causativa, sinó que s'han de complir altres condicions: que la causa resultant pugui ser concebuda com a causada tant internament com externament o que l'iniciador de l'esdeveniment a més de poder ser un AGENT pugui ser també una força inanimada.

Però segons aquesta idea, els predicats primitius que s'inclouen en la representació lexicosemàntica (concretament els predicats abstractes ESDEVENIR i CAUSAR) no provocarien el canvi d'estat. Aquest fet reforçaria la consideració que l'estructura lexicosemàntica dels verbs de canvi d'estat no ha de ser necessàriament complexa, com defensarem més endavant, i que és en la sintaxi que aquests verbs adopten el significat incoatiu o causatiu dependent de la conceptualització que el parlant en faci. És a dir, que les arrels –la part idiosincràtica del significat verbal–, formant una estructura de clàusula reduïda juntament amb l'argument que regeixen, podrien incorporar-se en una estructura sintàctica causativa o una d'incoativa lliurement, i que seria el coneixement del món el que determinaria l'acceptabilitat de la construcció, de totes dues –i així tendríem els verbs que alternen– o només d'una d'elles.

Tornant a l'anàlisi de L&RH, cal indicar que aquestes autores assenyalen tres motius bàsics per considerar que l'alternant bàsic és el causatiu.⁶³ En primer lloc esmenten les

-
- (i) a. L'huracà va enfonsar el vaixell.
  - b. El vaixell es va enfonsar.
  - c. El capità va fer enfonsar el vaixell (#per si sol).
  - d. El capità va fer enfonsar-se el vaixell (per si sol).

⁶³ El que és important en el model de Rappaport Hovav & Levin és que forneixen una explicació no només per als significats bàsics dels verbs, sinó també per als significats derivats. Aquestes autores atribueixen la variació en el significat del verb al que anomenen *expansió de plantilles* (*template augmentation*), que defineixen com segueix:

- (i) Template augmentation: Event structure templates may be freely augmented up to other possible templates in the basic inventory of events structures templates.

[Rappaport Hovav & Levin 1998:111, (23)]

Segons el model que plategen les autores, el significat d'un verb consisteix en l'associació d'una constant, o arrel, amb una plantilla lexicosemàntica particular. Els participants en l'estructura eventiva podran quedar legitimats per la mateixa estructura eventiva –participants de l'estructura– o només per la constant

restriccions de selecció. Segons aquestes autores, al costat de casos en què l'alternança entre la variant transitiva i la intransitiva és clara, hi ha certs sentits dels mateixos verbs en què l'alternança no es permet (cf. els exemples de (22) o de (102-103)).

Segons L&RH aquest fenomen és general i no és difícil trobar casos en què les restriccions de selecció de l'objecte de la variant transitiva i del subjecte de la intransitiva no són les mateixes. Per a les autores, l'anàlisi d'un ampli conjunt d'aquests verbs hauria de mostrar que les restriccions seleccionals no coincideixen, però també que el conjunt dels possibles subjectes dels alternants intransitius formen un subconjunt del conjunt dels possibles objectes de l'alternant transitiu. Les autores assumeixen que l'ús bàsic d'un verb imposarà menys restriccions sobre els seus arguments, per la qual cosa conclouen que les dades sobre les restriccions seleccionals mostren que la forma bàsica d'aquests verbs és la transitiva.

Però són realment les restriccions de selecció un bon motiu per considerar que la variant transitiva és la bàsica? De fet, a partir dels exemples de (102-103) hauríem de considerar que l'estructura lexicosemàntica de *rompre la finestra* i de *rompre la promesa* són diferents, ja que en un cas l'alternança causativa és possible, mentre que en l'altre, no. Segons la nostra proposta, la mala formació de (103b) té més a veure amb la pragmàtica que no amb la gramàtica o l'estructura significativa dels verbs. Només així podem donar resposta, a partir d'una mateixa representació de l'estructura lexicosemàntica, del fet que el verb *rompre* pot alternar en uns casos i no en uns altres. És, com veurem més endavant, el coneixement enciclopèdic dels parlants el que determinarà si una construcció és acceptable o no.

El segon argument usat per L&RH per considerar l'alternant transitiu com a bàsic es basa en la consideració que, morfològicament, en la major part de llengües en què s'ha estudiat

---

–participants de la constant–, segons si la constant està associada només amb un o amb dos participants. Convé explicar un poc més aquest concepte. Si pensam en el verb *córrer*, veurem que la constant que participa de l'estructura eventiva d'aquest verb està associada només amb un participant (algú que fa aquesta activitat): [x ACTUA<CORRENT>]. Aleshores aquest participant s'aparella amb un participant de l'estructura eventiva (en aquest cas *x*). La presència d'aquests participants està legitimada per l'estructura eventiva i per la constant. Però hi ha altres verbs la constant dels quals està associada amb més d'un participant. Per exemple, el verb *netejar*, associat amb algú que fa l'activitat i alguna cosa sobre la que s'actua. En aquest cas, l'estructura eventiva només té una variable, la qual només pot aparellar-se amb un participant de la constant, l'AGENT. Aleshores l'altre participant s'haurà d'integrar en l'estructura eventiva resultant d'alguna altra manera. Per tant, la seva presència només està legitimada per la constant, no per l'estructura. Cal indicar que aquesta anàlisi suposa tracta el verb *netejar* com una activitat –tal com hem fet en la nota 53–, quan probablement sigui més adequat tractar-lo com un assoliment.

aquest fenomen l'alternant intransitiu és més complex, per la qual cosa es conclou que ha de derivar-se a partir de la forma transitiva, que seria la bàsica. Però precisament en anglès, això no és així. Sí que ho és en català, en què la major part de les formes intransitives incorporen el clíctic pronominal *se*.

El tercer i últim argument que esmenten L&RH fa referència a la possibilitat que tenen aquests verbs, en la forma intransitiva, de dur alguns modificadors adverbials que reflecteixen la presència d'una causa. Un d'aquests modificadors és el que ha estudiat Chierchia (2004) per a l'italià: *per si mateix / per si sol* (equivalents a "sense ajuda externa").⁶⁴ Segons les autores, la possibilitat de dur aquest tipus de modificador mostra que aquests verbs duen subjacentment un component de causa.

Precisament, L&RH consideren que els verbs de causa interna, per als quals postulen una representació lexicosemàntica monàdica, això és, amb un únic esdeveniment, no alternen perquè els manca aquest component de causa. Però nosaltres hem mostrat, en l'apartat anterior, que molts verbs de causa interna també poden dur un adjunt del tipus *per si sol*, per la qual cosa comentàvem que no és una prova per poder distingir aquest tipus de verbs. Per tant, és una característica que caldria estudiar més detingudament per explicar-la, tot i que potser no hem de descartar que els verbs de causa interna tinguin un component causa. Així doncs, els verbs de canvi d'estat de causa interna tenen per defecte, segons aquestes autores, una estructura eventiva que es correspon amb un estat.

(105) a. [x <STATE>]

[Rappaport Hovav & Levin 1998:109, exemple (21)]

Segons les autores, la regla d'enllaç de causa immediata explica per què els verbs de canvi d'estat de causa interna no poden causativitzar, ja que aquesta regla associa l'únic argument d'aquests verbs amb la posició d'argument extern. Si volguéssim transitivitzar un verb de causa interna amb la incorporació d'una causa externa, l'argument no trobaria cap

---

⁶⁴ Per a Chierchia (2004), la construcció intransitiva no suposa l'absència del predicat causatiu, sinó la seva reflexivització. En aquest sentit, una oració com la de (i) s'interpreta en el sentit que *la finestra* és alhora CAUSA i TEMA. Es tracta, però, segons l'autor, d'una causativitat estativa i no dinàmica.

(i) La finestra es va rompre → Una propietat de la finestra és la causa que la finestra es rompés.

posició disponible en la representació lexicosintàctica i, per tant, aquests verbs no poden tenir usos transitius.⁶⁵

A la representació de L&RH se li podria criticar el fet que en l'estructura eventiva dels verbs de canvi d'estat de causa interna no hi queden reflectits ni el component de canvi ni el de causa. En la representació que nosaltres proposarem aquests components tampoc no formen part de l'estructura argumental dels verbs de canvi d'estat. És en la sintaxi que aquests verbs adquireixen el significat incoatiu o causatiu.

Segons L&RH, aquests verbs es conceptualitzen com a causats internament i, per tant, la constant que els anomena no pot associar-se amb una estructura eventiva complexa que contengui un subesdeveniment causatiu. Però la conceptualització de la constant o arrel, com es reflecteix en l'estructura eventiva? Per a nosaltres, les autores defineixen una estructura eventiva diferent per als verbs de causa interna o externa. Però en el fons no és això el que defineix els verbs de canvi d'estat, sinó la conceptualització que el parlant en fa, ja que segons aquesta uns verbs no podran associar-se amb una estructura o amb l'altra. És a dir, l'estructura defineix i classifica els verbs en un tipus o altre, però en realitat és la definició que en fan el parlant –la conceptualització– el que determina que un verb sigui d'un tipus o altre. Aquest fet reforça la nostra idea de reduir al mínim l'estructura interna dels verbs i que sigui l'estructura en què s'incrusten la que en determini el comportament sintàctic.

A més, segons L&RH, aquests verbs mostren sistemàticament una ambigüitat entre una lectura de <estar en un estat> i una de <canvi d'estat>, que es poden comprovar per les lectures atèliques i tèliques de (106):⁶⁶

(106) a. Els geranis van florir durant deu dies.

b. Els geranis van florir en dos dies.

---

⁶⁵ Els altres verbs de causa interna tampoc no alternen pels mateixos motius, ja que, segons L&RH, la representació de l'estructura lexicosemàntica d'un verb com *laugh* (*riure*) és com a (i)

(i) [x LAUGH]

La manca d'una variant transitiva d'aquests verbs és el reflex que en la seva representació lexicosemàntica tampoc no tenen un predicat CAUSE i, per tant, un subesdeveniment causant.

⁶⁶ Segons les autores, però, els verbs de canvi d'estat causat externament no presenten aquesta ambigüitat.

Així doncs, l'anàlisi de Rappaport Hovav & Levin (1998) dels verbs de canvi d'estat de causa interna es basa en el fet que aquests verbs tenen una lectura bàsica estativa i prenen el nom d'una arrel que s'associa amb una plantilla d'estructura eventiva d'estat per la regla de realització canònica de (105), i donen lloc així a una estructura lexicosemàntica com la de (107):

(107) [x <IN-STATE>]

[cf. Rappaport Hovav & Levin 1998:125, exemple (49)]

Aquesta estructura per defecte o bàsica pot augmentar-se per l'addició d'un operador BECOME que donaria lloc a una interpretació de canvi d'estat causat internament, que es correspon amb una estructura eventiva d'assoliment:

(108) a. [BECOME [x <IN-STATE>]]

[cf. Rappaport Hovav & Levin 1998:126, exemple (50)]

Segons aquestes autores, atès que no s'ha incorporat cap subesdeveniment, no cal afegir cap argument addicional per identificar el predicat afegit ni cal cap predicat addicional per complir la condició d'identificació dels subesdeveniments.⁶⁷

De totes maneres, potser la crítica més important que es pot fer al model de descomposició lèxica de Rappaport Hovav & Levin (1998) o L&RH és que no sembla haver-hi cap tipus de relació entre la semàntica que usen en les representacions de les estructures eventives (fonamentalment ACT, BECOME i CAUSE) i la semàntica que utilitzen en les regles d'enllaç, que són les que connecten les estructures lexicosemàntica i lexicosintàctica.⁶⁸

---

⁶⁷ Rappaport Hovav & Levin (1998) anuncien dues condicions de bona formació de la realització sintàctica de les estructures eventives, en el sentit que els elements de la representació semàntica han d'estar codificats sintàcticament i que la representació sintàctica ha de ser completament interpretada en la semàntica. Aquestes condicions són la *condició d'identificació dels subesdeveniments* (*Subevent Identification Condition*), que prediu que cada subesdeveniment de l'estructura eventiva ha de ser identificat per un nucli lèxic en la sintaxi, i la *condició de realització dels arguments* (*Argument Realization Condition*), que prediu que hi ha d'haver un argument a la sintaxi per a cada participant de l'estructura eventiva i que cada argument a la sintaxi ha d'estar associat amb un subesdeveniment identificat en l'estructura eventiva.

⁶⁸ Resumidament, les regles d'enllaç que plantegen aquestes autores són:

- (i) La regla d'enllaç de causa immediata projecta l'argument d'un verb que denota la causa immediata de la situació descrita per aquest verb en la posició d'argument extern. S'aplica tant a verbs de causa interna com de causa externa, tant a verbs transitius com a intransitius. Explica la generalització que els verbs de causa interna es classifiquen com a inergatius, ja que el seu argument és la causa immediata, encara que no tots els verbs de causa interna ni tots els agentius són inergatius. S'aplica als verbs d'emissió (*brillar*,

També podríem criticar a l'aproximació de L&RH que en la variant transitiva, com hem vist, consideren que el component CAUSAR forma part del significat lèxic del verb. Segons Pylkkänen (1996b) aquesta assumpció requereix que l'argument extern sigui un vertader argument del verb. En canvi, això és incompatible amb la major part de les teories actuals sobre la sintaxi i la semàntica de l'argument extern, que consideren que la relació entre l'argument extern i el verb és molt diferent de la relació que manté el verb amb l'argument intern.

Per altra banda, les hipòtesis que postulen que la variant bàsica és la intransitiva i que la transitiva es forma a la sintaxi amb l'afegit d'un nucli verbal causatiu –com és el cas, per exemple, de l'aproximació que hem vist que fan H&K– tampoc no estan exemptes de problemes.

Com hem vist més amunt, H&K parteixen de la idea que la variant intransitiva és la bàsica i que l'estructura lexicosemàntica que la representa suposa la conflació d'una arrel de tipus adjectival en la matriu fonològicament buida del verb abstracte ESDEVENIR. En canvi, la representació de la variant transitiva suposa que aquesta estructura intransitiva passa a ocupar la posició de complement d'una estructura monàdica amb un altre nucli verbal abstracte, en aquest cas CAUSAR, i que la matriu que havia resultat de la conflació entre l'arrel i el verb abstracte ESDEVENIR torna a conflacionar amb el nucli verbal CAUSAR. D'aquesta manera el significat del verb resulta de la conflació d'un nucli adjectival fonològicament ple amb dos nuclis verbals abstractes fonològicament buits. Així doncs, la

---

roncar, sagnar, etc., que no sempre és clar si són inacusatius o inergatius) i als verbs de configuració espacial (en el sentit de mantenir una posició: *seure, jeure*).

- (ii) La regla d'enllaç de canvi dirigit projecta l'argument d'un verb que correspon a l'entitat que pateix un canvi dirigit descrit pel verb en la posició d'argument intern directe –dóna compte del paral·lelisme entre els verbs de canvi d'estat i els de moviment dirigit o de canvi de lloc. S'aplica als verbs de canvi d'estat (*morir, néixer, florir, disminuir, etc.*), als verbs de moviment dirigit (*arribar, venir, baixar, etc.*) i als verbs de configuració espacial que signifiquen assumir una posició (*asseure, ajeure*).
- (iii) La regla d'enllaç d'existència projecta l'argument d'un verb d'existència del qual s'afirma o es nega en la posició d'argument intern directe. S'aplica als verbs d'existència i d'aparició (*existir, haver-hi, faltar, aparèixer, ocórrer, etc.*) i als de configuració espacial que descriuen posició simple. Aquests verbs formen una classe amb un patró de comportament diferent del dels verbs monàdics de canvi d'estat.
- (iv) La regla d'enllaç per defecte projecta l'argument d'un verb que no pugui definir-se a partir de les altres regles d'enllaç en la posició d'argument intern directe d'aquest verb. Suposa que un verb prendrà primer un argument intern que un argument extern. S'aplica a una subclasse dels verbs de manera de moviment (*rodolar, girar, etc.*).

En aquest sentit, què vol dir “causa immediata”? Com es llegeix a l'estructura eventiva? Com a ACT? Volem indicar, amb aquesta observació, que les regles d'enllaç fan referència a un vocabulari que no trobam a les estructures lexicosemàntiques.

semàntica dels verbs de canvi d'estat la podríem representar com <arrel + ESDEVENIR + CAUSAR>.

Entre els problemes que podem assenyalar per a les aproximacions que consideren que la variant intransitiva és la bàsica –com és ara el cas de la de H&K–, hem d'esmentar que no poden explicar per què els verbs de canvi d'estat de causa externa o agentiva no poden alternar, mentre que els de causa inespecificada sí que poden. Formulada en un altre sentit, la crítica posa èmfasi en el fet que un verb com *destruir*, que prototípicament no pot alternar, i un verb com *rompre*, que prototípicament sí que alterna, hauríem de tenir una representació lexicosemàntica diferent que explicàs aquest comportament sintàctic divergent. Però tot i així se segueix dient que tots dos són verbs de canvi d'estat: dos verbs del mateix tipus que es comporten de manera diferent. Tenen, doncs, una representació lexicosemàntica diferent, que expliqui el motiu pel qual un alterna i l'altre no, o tenen una mateixa representació lexicosemàntica?

Pylkkänen (1999b), per exemple, proposa que l'estructura lexicosemàntica que H&K postulen per a la variant transitiva dels verbs que alternen (cf. (100)) no permet distingir els verbs de canvi d'estat de causa inespecificada (com *rompre*), dels verbs agentius que no alternen (com *destruir*). Segons Pylkkänen (1999b), tant els verbs que alternen com els que no alternen es combinarien amb l'argument extern en la sintaxi de la mateixa manera. Però proves com ara el fet que només els verbs que no alternen apareixen com a transitius en les nominalitzacions fan entendre l'autora que la relació entre l'argument extern i el verb es produeix de diverses maneres. La solució que proposa Pylkkänen és que només considerant que l'alternant transitiu és el derivat es poden explicar aquestes diferències (seguint també Pesetsky 1995 i Maranz 1997).

A més a més, les aproximacions que consideren la variant intransitiva com a bàsica tampoc no poden explicar les restriccions en la selecció de l'argument intern que hem vist als exemples de (22) i (102-103). Així, hem comprovat que un mateix verb pot alternar segons el seu argument intern. Per tant, un mateix verb pot participar en uns casos de l'alternança causativa, mentre que en altres casos, no. La dificultat radica a explicar la incoherència que suposa considerar que en els casos en què aquests verbs no poden alternar (cf. el cas de (103) que tornam a reproduir a continuació com a (109)), la variant transitiva deriva d'una variant intransitiva inexistent, ja que aquests verbs no la tenen. A més a més, tenim també

la qüestió de si la representació lexicosemàntica del verb *rompre* –o de qualsevol d'aquests verbs que unes vegades participen de l'alternança i altre no– és la mateixa o és diferent.

(109) a. En Joan ha romput la seva promesa.

b. #La seva promesa s'ha romput.

Les aproximacions que consideren que la variant transitiva és la bàsica (per exemple la de L&RH) pretenen explicar les restriccions que hem esmentat en el darrer paràgraf a partir de la generalització que els verbs transitius que no poden alternar restringeixen els seus subjectes a agents o agents i instruments, mentre que no legitimen els arguments externs causa (cf. L&RH). De totes maneres, cal assenyalar que aquesta és una explicació semàntica. Per tant, suggereix que el comportament dels verbs de canvi d'estat no depèn únicament de la seva estructura lexicosemàntica, sinó que hi intervenen altres aspectes: aspectes semàntics i de coneixement del món, ja que és la interpretació que es faci d'un argument com a AGENT o com a CAUSA allò que determinarà, finalment, la seva possibilitat o no d'alternar. I no és gens clar com es representen aquests aspectes en l'estructura lexicosemàntica dels verbs.

Així doncs, podem dir que les diferències més importants entre les aproximacions de H&K –la variant intransitiva és la bàsica– i la de L&RH –la variant transitiva és la bàsica– es troben en la consideració de si la variant intransitiva duu o no duu un component CAUSA i en la consideració de si la variant transitiva és la bàsica o, contràriament, ho és la intransitiva o incoativa. D'alguna manera, les dues diferències estan lligades, ja que no dur el component de causa en la variant intransitiva suposa, segons H&K, que aquesta construcció és bàsicament monàdica, que té un únic esdeveniment, mentre que l'argumentació de L&RH suposa que la variant intransitiva és bàsicament diàdica i, per tant, formada per dos esdeveniments.

De totes maners, Haspelmath (1993) ha demostrat que, amb les dades que forneixen les diferents llengües pel que fa la morfologia de les formes verbals en la variant intransitiva o incoativa i en la transitiva o causativa, no podem dir que la derivació segueixi un camí o l'altre.

De fet, contràriament al que passa amb el català, en què la variant intransitiva incorpora un clíctic pronominal al verb, moltes llengües construeixen la variant causativa com la marcada

per la morfologia (per exemple Haspelmath 1993 esmenta el georgià, el francès i l'àrab).⁶⁹ Així, aquest autor també proposa de localitzar el significat dels verbs en una escala que va de menys a més probabilitat d'ocórrer de manera espontània. Els verbs que es troben en un pol d'aquesta escala poden ocórrer molt improbablement de manera espontània i per tant no poden o quasi mai no poden participar de l'alternança. De totes maneres Haspelmath alerta sobre el fet que la variant causativa sempre serà més complexa que la incoativa si considerem que les propietats semàntiques dels verbs fan referència als trets semàntics de la seva descomposició lèxica. Però, segons aquest autor, la iconicitat en el llenguatge es basa en el significat conceptual i, per tant, la correlació entre forma bàsica i derivada ha de ser entesa en termes cognitius.

Com a conclusió, doncs, d'aquest apartat podem esmentar que una aproximació no derivacional a l'alternança causativa serà més explicativa que una aproximació purament derivacional.

3.3 L'estructura argumental dels verbs de canvi d'estat

Per a la nostra proposta, partirem de la hipòtesi que la projecció de l'estructura argumental està determinada parcialment pel lèxic, en el sentit que certes propietats del significat verbal es codifiquen sintàcticament.

És la mateixa hipòtesi de què parteixen H&K. Aquests autors, com hem vist en l'apartat corresponent, formalitzen sintàcticament els significats verbals bàsics en estructures que denominen *estructures lexicorelacionals*, les quals s'utilitzen per representar les relacions

---

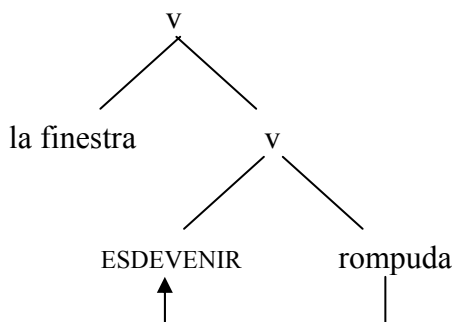
⁶⁹ En el cas del francès indica que la forma causativa és marcada mitjançant la incorporació d'un verb causatiu auxiliar. L'exemple que posa és *fondre* → *faire fondre*. Com veim, es tracta del cas de la causativització amb el verb lleuger *fer*, que com hem comentat és l'única forma possible amb els verbs de canvi d'estat de causa interna, i aporta un altre significat en els cas dels verbs de causa inespecificada. A (i) veim que el verb *fondre* es pot construir amb un argument extern CAUSA, i en aquest cas no té problemes per alternar, mentre que amb un argument extern AGENT no sembla tan acceptable. En aquest darrer cas, per causativitzar s'ha de recórrer al verb lleuger *fer*, però evidentment el significat no és el mateix.

- (i)
- a. La calor ha fos el gelat.
  - b. #En Joan ha fos el gelat.
  - c. El gelat s'ha fos (per la calor / #per en Joan).
  - c. En Joan ha fet fondre el gelat.

entre els nuclis categorials i els seus arguments. Segons H&K, aquestes estructures contenen els predicats atòmics abstractes i són projecció de les diferents categories gramaticals. Així, el verb abstracte aporta el significat estructural, mentre que les categories gramatical aporten el significat idiosincràtic.

Així, el predicat bàsic de canvi és el producte de la conflació d'un predicat abstracte ESDEVENIR (BECOME) amb una categoria gramatical adjectiva, la qual cosa dona lloc a l'estructura de (110), que representa l'estructura argumental de la variant intransitiva o incoativa d'un verb de canvi d'estat:

(110)

En aquesta configuració estructural, els papers temàtics es dedueixen de la posició que ocupen els sintagmes. Així, no és que el verb *rompre* projecti un argument TEMA en una determinada posició, sinó que serà TEMA o PACIENT l'argument que es projecti en la posició d'especificador de la configuració definida pel verb abstracte ESDEVENIR (BECOME).⁷⁰

---

⁷⁰ Mateu (2002) comparteix amb H&K la idea de la necessitat d'una mínima descomposició lèxica que sigui transparent en la sintaxi, tot i que redueix el nombre de configuracions lexicorelacionals bàsiques només a dues i afegeix també una semàntica no configuracional al sistema explicatiu.

Per altra banda, tot i les diferències que hem vist entre la proposta de L&RH i la de H&K, bàsicament totes dues coincideixen en molts aspectes. Per exemple en el fet que una part del significat dels verbs és estructural i una altra part és idiosincràtica. Segons L&RH, els components estructurals que són gramaticalment rellevants són els mateixos que defineixen el tipus ontològic d'esdeveniments reconeguts per la teoria de Dowty (1979). Per aquest motiu, sovint el component estructural també s'anomena *estructura eventiva*. Les propostes de L&RH i H&K també coincideixen en el nombre de predicats primitius (ACT o DO, BECOME, CAUSE) i en les ontologies que usen: canvi d'estat, canvi de lloc, activitat.

L'avantatge de la proposta de H&K sobre la de L&RH és que la descomposició es fa sobre una sèrie de principis sintàctics restringits, mentre que en el model de L&RH no trobam cap principi que restringeixi la descomposició de predicats (per què aquest darrer model té els patrons d'estructura eventiva que té i no més?).

Però, tal com dèiem, aquesta configuració s'entén com a bàsica i se n'ha de derivar la que representa l'estructura de la variant transitiva, amb el problema –entre d'altres que també hem esmentat– que, per exemple en català, la morfologia fa veure que la variant intransitiva seria la derivada, atès que es forma amb l'afegitó d'un clíctic pronominal.

Aleshores, ens sembla millor treballar a partir de la proposta de Harley (1996), que postula la idea que tots els verbs esdevenimentals poden descompondre's sintàcticament en dues projeccions verbals separades. La primera corresponent a l'esdeveniment mateix, mentre que la segona sempre correspondria a l'estat resultant d'aquest esdeveniment.

Aquesta descomposició sintàctica no és essencialment diferent de la que presenten H&K, en el sentit que l'agentivitat és una noció definible estructuralment i lligada a la projecció eventiva.

Així doncs, partirem de la idea que el significat verbal està format per diferents capes, segons la hipòtesi del SV escindit (*Split VP Hypothesis*) de Larson (1988).⁷¹ Segons la hipòtesi del SV escindit, els sintagmes verbals que compten amb un argument agentiu tenen una estructura complexa amb dues projeccions o capes (*VP shells*). La primera capa, la més externa, ha rebut noms diferents, cosa que demostra que no hi ha coincidència en la caracterització precisa d'aquesta projecció. En la posició d'especificador d'aquesta capa es genera l'argument que fa la funció semàntica d'AGENT i, per tant, normalment se suposa que és una categoria funcional amb un significat agentiu o causatiu. Chomsky (1995) la va denominar *little v* o *vP*, Pytkänen (1999a, 1999b) i AA&S l'anomenen *VoiceP*, i Harley (1996), *EventP*. Segons la hipòtesi del SV escindit, la primera capa té com a nucli una categoria fonèticament nul·la que aporta el mateix significat causatiu que un verb lleuger amb realització fonètica com *fer*. Per altra banda, la segona capa, la més interna, sovint és denominada SV (*VP*) i conté l'argument amb el paper temàtic TEMA.

En aquest treball denominarem la primera capa verbal com a *S_v*, mentre que la segona, atenent al fet que consideram que representa l'estructura lexicosemàntica dels predicats, i que aquesta estructura és una clàusula reduïda, la representarem com a *SC* a partir de la denominació en anglès *small clause*.

---

⁷¹ Cf. Harley (2007) per a una revisió dels arguments sintàctics i semàntics que donen suport a aquesta hipòtesi.

H&K, de fet, apliquen aquesta anàlisi per derivar els verbs denominals i deadjectivals amb significat causatiu. Ara bé, la primera capa, per a aquests autors, no és equiparable a Sv, ja que en la seva opinió l'argument extern és un adjunt distingit del SV.

El que és interessant de la nostra proposta, seguint Harley (1996), és que la capa més interna és equivalent a una clàusula reduïda que expressa l'estat resultant. L'arrel, en aquesta estructura, hi aporta el significat idiosincràtic del predicat verbal, mentre que la pròpia clàusula reduïda forma part del significat estructural.⁷² En canvi, la capa verbal més externa, ja en la sintaxi, és la que contribueix semànticament amb el significat de canvi d'estat causat externament –si el nucli abstracte d'aquesta capa és el verb CAUSAR– o de canvi d'estat causat internament –si el seu nucli és el verb abstracte ESDEVENIR. En aquest sentit, podem dir que el nucli verbal del Sv selecciona un complement que denota un estat i que la combinació semàntica del nucli i de la clàusula reduïda crea el significat de canvi d'estat causat externament o internament.

Si el nucli abstracte de la capa verbal més externa és CAUSAR, facilitarà una posició d'especificador en què es podrà realitzar l'argument causant de l'esdeveniment, tot i que aquest no haurà de ser necessàriament AGENT. En canvi, si el nucli abstracte és ESDEVENIR no es facilitarà una posició d'especificador, per la qual cosa no hi haurà lloc per a un argument causant i l'argument intern s'haurà d'eleva a la posició d'argument extern de la projecció verbal corresponent en la sintaxi oracional. Aquesta postura suposa considerar els verbs de canvi d'estat com a monàdics, és a dir, formats per un únic esdeveniment, tant en la variant transitiva com en la intransitiva.⁷³

Així doncs, cal indicar que partim de la idea que l'estructura lexicosemàntica dels verbs de canvi d'estat, sigui quin sigui el tipus d'arrel de què parteixen –externa, inespecificada o interna–, està constituïda com una clàusula reduïda (SC) que inclou el predicat (l'estat resultant) i el seu subjecte (l'entitat a què s'aplica l'estat).⁷⁴ És a dir, que consideram que

---

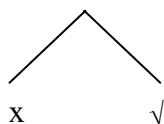
⁷² Així doncs, la nostra proposta també considera que en la representació de l'estructura lexicosemàntica dels predicats verbals hi podem trobar una part del significat que és estructural i una part idiosincràtica.

⁷³ Ara no entrarem en l'anàlisi dels verbs agentius. Abans ja hem expressat el dubte que siguin realment verbs de canvi d'estat. La seva anàlisi seria, seguint també Harley (1996), bàsicament la mateixa. Però en aquest cas, la clàusula reduïda representaria l'estat creat, i el verb abstracte de la capa verbal més externa sí que seria un verb FER (DO). D'aquesta manera, la nostra anàlisi dels verbs de canvi d'estat coincideix, pel que fa als predicats primitius que usa, amb les anàlisis de H&K o L&RH: FER, ESDEVENIR i CAUSAR.

⁷⁴ Les clàusules reduïdes es defineixen com a oracions defectives en què el nus FLEX és absent a causa de la naturalesa no verbal del predicat. El recurs a les clàusules reduïdes, també anomenades *clàusules menors*,

l'estructura lexicosemàntica d'un verb de canvi d'estat es caracteritza per establir una relació predicativa i proposicional entre un argument i un predicat (cf. Hoekstra 1988).⁷⁵ Aquesta estructura, doncs, és com a (111):⁷⁶

(111)

La diferència amb la proposta de H&K és evident, ja que nosaltres atorgam a tots els verbs de canvi d'estat la representació lexicosemàntica mínima d'una clàusula reduïda, mentre que H&K consideren que en la representació lexicosemàntica dels verbs de canvi d'estat trobam un argument i un predicat relacionats mitjançant el predicat abstracte ESDEVENIR. Aquests dos autors parteixen del fet que les arrels de tipus adjectival requereixen la projecció d'un especificador, atès que una propietat característica dels adjectius és que prediquen d'algú o d'alguna cosa, independentment de l'estructura en què apareguin. Segons H&K, el predicat abstracte ESDEVENIR és el que proporciona l'estructura adequada per relacionar predicativament l'adjectiu i el seu especificador.

Però és evident que no cal la intermediació d'aquest predicat abstracte per posar en relació de predicació l'adjectiu i el seu especificador o subjecte, com l'hem anomenat abans. La clàusula reduïda ofereix la mateixa possibilitat i, per tant, essent més senzilla és una estructura que hem de preferir.

D'aquesta manera, a més, aconseguim que no hi hagi derivació en l'alternança, ja que cap de les dues construccions es deriva de l'altra. En la proposta de H&K, l'estructura de canvi

---

neix per donar resposta a la representació sintàctica de la predicació secundària, però també s'ha aplicat per representar les construccions atributives, cosa que suposa assumir que són construccions d'elevació en què el subjecte sintàctic es genera inicialment com a subjecte semàntic de la clàusula reduïda.

⁷⁵ En aquest sentit, Folli & Harley (2005, n. 12) diuen:

- (i) "Small Clause." While we are aware that this term has been used to refer to several different types of structures in the literature, with more or less functional structure involved, we intend it here in the most agnostic sense, simply to refer to a predicational structure between an argument and a predicate. Our proposal does not hinge on this issue, and we feel that any extant notion of Small Clause could easily be integrated into the analyses proposed here.

⁷⁶ En la representació de (111) hem optat per indicar l'arrel com a $\sqrt{\quad}$, seguint la tradició que s'ha incorporat els darrers anys i tal com fan Marantz (1995), Harley (2005) o AA&S. Aquesta etiqueta s'usa sobretot quan l'ítem que ocupa aquesta posició és una arrel acategorial lligada que no es pot usar lliurement.

d'estat, amb el verb abstracte ESDEVENIR, s'incrusta en una estructura causativa amb el verb abstracte CAUSAR per donar lloc a la variant transitiva d'aquests verbs. La nostra proposta, que segueix la de Harley (1996, 2007; Folli & Harley 2005), redueix l'aportació semàntica de l'estructura lexicosemàntica, però permet que aquesta s'incrusti alternativament sota un o l'altre verbs abstracte per produir les variants incoatives o causatives.

Amb aquesta proposta se'ns podria fer l'observació que deixam fora de l'estructura lexicosemàntica dels verbs de canvi d'estat el component de canvi mateix, com passava amb la representació de L&RH per als verbs de causa interna, i que en destacam únicament el component d'estat resultant. Així és. Atesos els problemes de les propostes derivacionals, en què una variant deriva de l'altra, creiem preferible presentar una representació lexicosemàntica menys complexa i recórrer a la sintaxi per explicar els significats de canvi d'estat incoatiu o causatiu i de retruc per explicar la participació en l'alternança causativa.

D'alguna manera la nostra opció passa per reduir el component semàntic del significat verbal que es representa en la sintaxi i atorgar més importància a l'estructura sintàctica en què aquest component semàntic s'incrusta, que serà en definitiva la que determinarà el significat verbal. Per tant, per comptes d'assumir que una part de la sintaxi s'immergeix en la semàntica, com H&K, assumim que una part de la semàntica s'immergeix en la sintaxi. Una representació semàntica més simple ens obligarà a plantejar una representació sintàctica del predicat, en forma de sintagma verbal, més articulada.⁷⁷

La nostra proposta s'acostarà, doncs, a les aproximacions construccionals a la interfície entre la semàntica i la sintaxi, a l'estil de la de Borer (2005). Però no deixam la representació de l'estructura lexicosemàntica totalment buida, sinó que consideram que algun aspecte del significat queda dins del domini de la semàntica: el de l'estat resultant. En aquest sentit la nostra proposta suposa una simplificació de la de H&K.

---

⁷⁷ De fet, pel que fa a les teories sobre la representació de l'estructura eventiva, la nostra proposta s'allunya de la posició de Pustejovsky (1991, 1995) en el sentit que consideram que la representació d'aquesta estructura eventiva pot fer-se a partir de l'estructura sintàctica del sintagma verbal. Recordem en aquest sentit que deixar de banda una representació semàntica molt estructurada, com la que proposen L&RH, implica, com hem dit, refinar la representació sintàctica del predicat. Això és el que s'ha fet, sense dubte, amb la hipòtesi del subjecte intern, la hipòtesi de SV escindit (*Split-VP Hypothesis*) de Larson (1988) o la sintaxi lèxica de H&K.

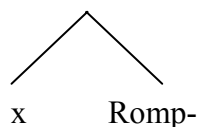
Així doncs, la representació lexicosemàntica d'un verb de canvi d'estat, independentment del tipus d'arrel, serà la que correspon a una clàusula reduïda que posa en relació un predicat –representat per l'estat resultant– i un argument sobre el qual predica –representat en l'estructura de (112-114) com a *x*.

Per tant, si posam exemples amb verbs de diferent arrel tendrem (112-114):⁷⁸

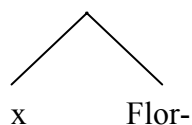
(112) a. arrel externa

(113) a. arrel inespecificada

(114) a. arrel interna

La paràfrasi d'aquestes estructures lexicosemàntiques seria com segueix:

- (115) a. [*x* [destru-]] (p.ex. la casa [està] destruïda)
 b. [*x* [romp-]] (p.ex. el vidre [està] romput)
 c. [*x* [flor-]] (p.ex. l'arbre [està] florit)

Evidentment, aquesta estructura és similar a la plantilla d'estructura eventiva que Rappaport Hovav & Levin (1998:108) proposen per als estats, o a la regla de realització canònica dels verbs de canvi d'estat de causa interna:

(116) a. [*x* <STATE>]

[Rappaport Hovav & Levin 1998:109, exemple (21)]

---

⁷⁸ Representarem les arrels a partir de l'infinitiu sense la terminació.

Per altra banda, la representació de l'estructura lexicosemàntica dels verbs de canvi que proposam permetria reduir el nombre d'estructures argumentals bàsiques que H&K defineixen. Concretament permetria eliminar la projecció diàdica composta, aquella en què un nucli requereix un especificador però no un complement. H&K plantegen que aquesta estructura només pot formar-se per composició, ja que el nucli que requereix l'especificador només podrà aparèixer com a complement d'un altre nucli. És important destacar que si considerem que el nucli lèxic es troba en una configuració estructural que requereix un subjecte que ocupa la posició d'especificador d'aquest nucli, com en les clàusules reduïdes, no cal postular l'existència d'una estructura com la de (97c).⁷⁹

3.4 Participació en l'alternança

Per explicar la participació dels verbs de canvi d'estat en l'alternança causativa, o que únicament puguin construir-se en la forma transitiva o en la intransitiva, treballarem a partir d'alguns dels *insights* de Harley (1996, 2005, 2007; també Folli & Harley 2005, 2007, 2008 i Harley & Noyer 2000).

En aquest sentit, considerarem que la clàusula reduïda formada per l'arrel que indica l'estat resultant i el seu subjecte, l'argument sobre el qual aquesta arrel predica, i que hem considerat que representa l'estructura lexicosemàntica dels verbs de canvi d'estat, s'incrusta en una estructura el nucli de la qual és un verb abstracte. La nostra hipòtesi és que aquest nucli verbal abstracte pot ser CAUSAR (CAUSE) o ESDEVENIR (BECOME).

---

⁷⁹ Mateu (2002) ja havia postulat també l'eliminació d'aquest tipus d'estructura argumental, a partir de la consideració dels verbs locatius i *locatum* com a verbs de canvi d'estat causatiu. Per a Mateu (2002), el nucli lèxic a (97c), realitzat prototípicament com un adjectiu segons H&K, es pot descompondre en dos elements lexicosintàctics més primitius, ja que aquest nucli inclou la conflació d'un element no relacional com el que expressa el nucli y de (97b) dins d'un element relacional com l'expressat pel nucli x a (97b). Per tant, conclou aquest autor, la combinació estructural de (97b) permet donar compte de les propietats estructurals dels adjectius i, com a conseqüència, no cal postular l'estructura argumental de (97c). Aquesta reducció, segons Mateu, rep suport empíric, i és desitjable des d'un punt de vista teòric perquè reforça la idea d'un homomorfisme fort entre la sintaxi i la semàntica de l'estructura argumental.

De fet, per a Mateu (2002) l'estructura argumental de les combinacions semblants a les clàusules reduïdes de dues oracions com (i-ii) és la mateixa (la de (iii)), específicament aquella coincident amb (97b):

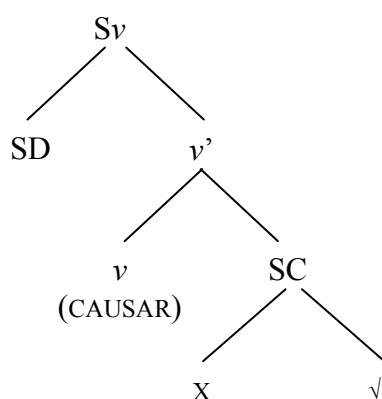
- (i) *is [the cat [in the room]]*
- (ii) *is [the cat [happy]]*
- (iii) *is [_x z [_x x y]]*

[Mateu 2002:25, (40a-c)]

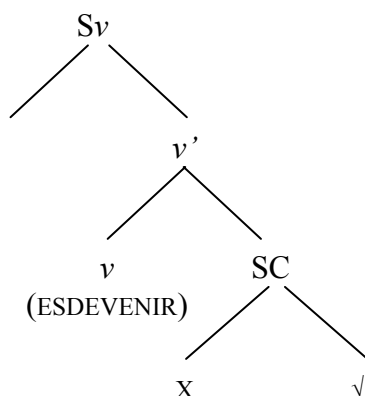
Si el nucli verbal és CAUSAR obtindrem una lectura causativa del canvi d'estat i, per tant, la construcció serà transitiva, ja que aquest nucli sempre té un argument en la posició d'especificador (Harley 1996:3). En canvi, si el nucli verbal és ESDEVENIR tendrem una lectura incoativa del canvi d'estat i la construcció serà intransitiva ja que aquest nucli verbal no projecta un especificador.

Així doncs, les representacions estructurals de les dues lectures, transitiva i incoativa, són les següents:

(117) a. Transitiva o causativa

b. Intransitiva o incoativa

Per altra banda, i contràriament a la posició de Harley, nosaltres considerarem que aquestes estructures són monoeventives, que només s'hi representa un esdeveniment. Harley (2005:54) considera que l'estructura causativa –no fa esment de l'estructura incoativa– es construeix amb dos esdeveniments: el causatiu (representat en el nostre cas per Sv; en la seva denominació, per vP) i l'estat final, representat per la clàusula reduïda. Això, segons

aquesta autora, fa sintàcticament explícita la descomposició semàntica de les realitzacions en dos subesdeveniments que ha proposat Pustejovsky (1991).

Segons Folli & Harley (2005:100), la idea que l'estructura eventiva es pot descompondre sintàcticament i semànticament és una conseqüència natural de postular, com H&K o Borer, que certs aspectes del significat lèxic es representen a la sintaxi. En aquest sentit, per a aquestes autores, els esdeveniments no són unitat atòmiques, sinó que tenen una estructura interna en la qual podem identificar diferents subesdeveniments. D'aquesta manera, un verb de canvi d'estat tendria un subesdeveniment causant i un estat resultant.

Però en realitat és difícil assumir que en aquesta representació sintàctica hi trobam dos esdeveniments, perquè la clàusula reduïda és una construcció estativa, no esdevenimental. Només es pot prendre com a bivalent si consideram que hi ha dos nuclis predicatius: el causatiu –o l'incoatiu– i el predicat representat per l'arrel. És cert, per altra banda, que si només consideram un esdeveniment caldria repensar la ben estudiada representació de l'estructura eventiva de les classes aspectuals dels predicats (estats, activitats, assoliments i realitzacions).

Contràriament a Pustejovsky, que argumenta que els subesdeveniments han d'estar codificats en la gramàtica, ja que aquesta s'hi pot referir de diferents maneres, nosaltres considerarem que, atès que la sintaxi pot alterar les propietats dels predicats, aleshores aquestes propietats han de ser codificades per la sintaxi.

Un altre aspecte que cal indicar de la nostra representació és que s'adiu perfectament amb les propostes que diferencien entre l'argument intern dels verbs, que forma part de l'entrada lèxica i apareix en la representació de la semàntica lèxica com a arguments del predicat principal, i l'argument extern, el qual és introduït en la posició d'especificador d'una segona predicació.

Així, la clàusula reduïda, que proporciona el lloc per a la posició de l'argument intern, constitueix la representació de la semàntica lèxica de tots els tipus de verbs de canvi d'estat. Tots ells es caracteritzen pel fet de relacionar un predicat amb el seu argument. Seria la sintaxi que codificaria el fet d'entendre aquesta relació com a causada externament, si el verb abstracte a què s'adjunta la clàusula reduïda proporciona un lloc per a la posició d'argument extern, o com a causada internament, si aquest verb abstracte no proporciona la posició d'especificador. No seria la semàntica lèxica, per tant, la que determinaria si un verb és conceptualitzat com de causa externa o de causa interna o si es

pot conceptualitzar de les dues maneres i, per tant, pot alternar. La idea de canvi causat, externament o internament, es representaria a la sintaxi.⁸⁰ De totes maneres, més que d'argument extern, hauríem de parlar en aquests casos d'argument causant. Si la posició d'especificador del predicat abstracte és la posició per a l'argument extern, com seria la proposta de Folli & Harley (2005), o no ho és, com seria la idea de H&K, és una qüestió que depassa ara els nostres objectius.⁸¹

A continuació posarem exemples concrets de construccions causatives i incoatives i en farem la representació a partir de les estructures que hem indicat a (117).

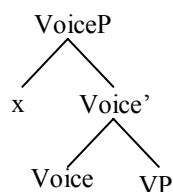
Una construcció com la de (118), incoativa, es representaria com a (119):

(118) La finestra s'ha romput.

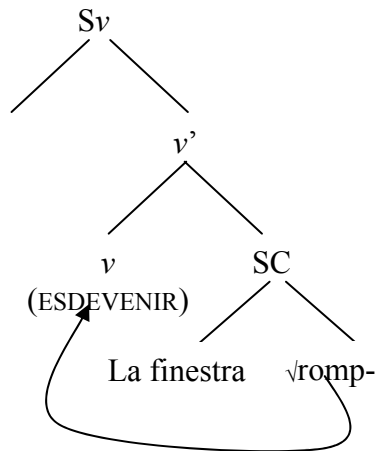
⁸⁰ Pylkkänen (1999b, 2000) també argumenta a favor de representar la diferència entre causa interna i causa externa en la sintaxi, ja que seria més explicativa que representar-la en la semàntica lèxica (com fan L&RH). Per a aquesta autora, el lloc de la distinció és en el nucli sintàctic que introdueix l'argument extern. Pylkkänen (2000), per explicar la relació entre la variant causativa i la no causativa –o incoativa– dels verbs de canvi, apel·la a la idea que la construcció causativa (posa com a exemple *John melted the ice*) pot tenir una estructura biesdevenimental (la paràfrasi de l'oració anterior seria *John was an agent of some event that caused a melting of the ice*) o monoesdevenimental (la paràfrasi aleshores seria equivalent a *John was the causer of a melting of the ice*). Segons l'autora, l'anàlisi biesdevenimental pot suposar assumir que l'argument extern és un argument del verb, i aleshores en la representació sintàctica hi hauria un nucli causatiu (*CauseP*) que introduiria l'argument extern i l'esdeveniment causant, o assumir que l'argument extern no és un argument del verb, i aleshores en la representació tendriem un nucli verbal que introduiria l'argument extern (*VoiceP*) i un nucli que introduiria l'esdeveniment causant (*CauseP*). En l'anàlisi monoesdevenimental, la relació entre l'esdeveniment causant i l'argument extern es tracta com una possible interpretació de *VoiceP*. Així, la representació d'aquesta anàlisi, que coincideix amb la que nosaltres hem proposat si prenem VP com la clàusula reduïda i *Voice* com el nucli verbal abstracte que pot ser ESDEVENIR o CAUSAR, seria com a (i):

(i)

⁸¹ De fet Pylkkänen (1999a) argumenta que el predicat CAUSE té el mateix significat interlingüísticament, però que les llengües difereixen en si expressen aquest significat en el mateix nucli sintàctic que introdueix l'argument extern (com passa en anglès, en què res intervé entre la causació i l'argument extern) o si causació i argument extern s'introdueixen en dos nuclis separats (com passa, segons Pylkkänen en finès o japonès). Segons aquesta autora, H&K (1993) diferencien entre transitivització, procés que té lloc en la sintaxi-l, i causativització, que té lloc en la sintaxi-s. Les dades angleses serien una mostra del primer procés, mentre que les dades del japonès i del finès serien un exemple del segon.

(119)

En aquesta estructura, la clàusula reduïda formada per l'arrel predicativa de tipus adjectival ($\sqrt{\text{rompuda}}$) i el seu "subjecte" (*finestra*) s'incrusten en una estructura sintàctica el nucli de la qual és el verb abstracte ESDEVENIR. Així, com passa en l'estructura que proposen H&K, l'arrel adjectival conflaciona amb la matriu fonològicament buida del verbs abstracte ESDEVENIR, per formar el verb *rompre*. Ara bé, contràriament a la proposta de H&K, l'argument que formava la clàusula reduïda no ocupa la posició d'especificador d'aquest verb abstracte perquè precisament, com ja hem indicat, el verb abstracte ESDEVENIR no projecta la posició d'especificador, cosa que només pot fer el nucli abstracte CAUSAR. En H&K, el verb abstracte és precisament el que proporciona una posició per a l'argument que el predicat adjectival necessita obligatòriament. En la nostra representació, l'arrel adjectival que funciona com a predicat i el seu "subjecte" ja formen una estructura predicativa.

Serà en la sintaxi oracional quan el "subjecte" de la clàusula reduïda s'elevà per ocupar la posició d'especificador de la projecció funcional corresponent (sintagma inflexió).

Així doncs, la interpretació semàntica dels verbs de canvi d'estat en la variant incoativa és com segueix:

(120) [ESDEVENIR [x $\sqrt{\text{v}}$]]

Aquesta representació és similar a la que proposen L&RH per als verbs de canvi d'estat de causa interna i que hem vist més amunt.

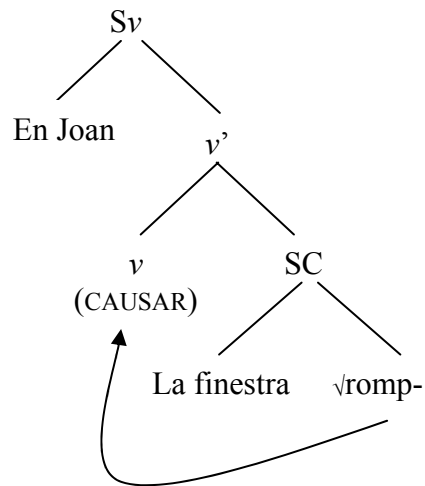
La paràfrasi de l'oració de (118) seria:

(121) La finestra ha esdevingut rompuda.

Passem ara a comentar la representació de la construcció transitiva. Una construcció com la de (122) es representaria com a (123):

(122) En Joan va rompre la finestra.

(123)

En aquesta estructura, la clàusula reduïda formada per l'arrel predicativa de tipus adjectival (*√rompuda*) i el seu "subjecte" (*finestra*) s'incrusten en una estructura sintàctica el nucli de la qual és el verb abstracte CAUSAR. Aquest nucli verbal conté una lloc lliure en la posició d'especificador que pot ser ocupat per l'argument que s'interpreta com la causa (*En Joan*).

Així doncs, la interpretació semàntica dels verbs de canvi d'estat en la variant transitiva és la següent –tal com en la interpretació monoesdevenimental que destaca Pykkänen (2000) i que hem destacat a la nota 80–:

(124) [x CAUSAR [y √]]

La paràfrasi de l'oració de (122) seria doncs:

(125) En Joan ha causat que la finestra [estigui] rompuda.

Per tant, la construcció causativa dels verbs de canvi d'estat representaria la causació d'un estat (representat per la clàusula reduïda), no la causació d'un esdeveniment d'esdevenir un

estat (cf. Harley 1996). Aquest és un aspecte important que diferencia la nostra representació de la de H&K (i també de la de L&RH).⁸²

AA&S, per la seva banda, plantegen una descomposició sintàctica dels verbs de canvi d'estat diferent de la nostra. Aquests autors separen l'estructura d'aquests verbs en un component de CAUSA i un nucli verbal *Voice*:

(126) [Voice [CAUS/v [Root]]]

[Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer 2006:204, (50)]

El nucli CAUSA és simplement, segons aquests autors, un nucli esdevenimental o d'activitat i, en aquest sentit, la semàntica causativa no es codifica en cap nucli verbal sinó que resulta de la combinació d'un nucli verbal d'activitat i un complement estatiu. Per això, segons AA&S, no cal postular un operador ESDEVENIR (BECOME) en la representació estructural dels verbs de canvi d'estat en la variant intransitiva o incoativa, ni tampoc en la causativa o

---

⁸² La proposta de L&RH és que tots els verbs de canvi d'estat de causa externa tenen una estructura eventiva com la de (ia), que es pot llegir com (ib):

- (i) a. [[x ACT] CAUSE [BECOME [y <STATE>]]]
- b. X actua per causar que y passi a estar <ESTAT>.
- c. [[x ACT] CAUSE [BECOME [y <ROMPUT>]]]
- d. X actua per causar que y passi a estar <ROMPUT>.

El que es té en compte per a la projecció sintàctica dels arguments no és el seu contingut semàntic sinó la seva organització jeràrquica. Així, *x*, associat amb el primer subesdeveniment, es projecta com a argument extern, mentre que *y*, associat amb el segon subesdeveniment, es projecta com a argument intern. Les regles d'enllaç associades amb aquestes projeccions són, respectivament, la regla d'enllaç de causa immediata i la regla d'enllaç de canvi dirigit (cf. nota 68).

L'estructura eventiva de (ia) té, com veim, dos subesdeveniments: una activitat causant i un canvi d'estat. Per exemple, en el cas del verb *rompre* la constant que especifica el canvi d'estat (<ROMPUT>) no conté informació sobre el subesdeveniment causant més enllà del fet que n'hi ha d'haver qualcun (cf. (ic-d)). De totes maneres, l'estructura eventiva associada amb aquest verb sí que ha d'incloure una representació d'aquest subesdeveniment causant, ja que el canvi d'estat que *rompre* denota es conceptualitza com a causat externament i no com a ocorregut espontàniament. Com que la constant o arrel s'aparella directament amb una plantilla d'estructura complexa per la regla canònica rellevant, el verb identifica tots dos subesdeveniments i assegura que la condició d'identificació dels subesdeveniments es compleix.

Aquesta arrel està associada amb dos participants: el causant i l'entitat que canvia d'estat o pacient. Com que la plantilla d'estructura eventiva té dues variables, una per a cada subesdeveniment, compatibles amb els dos participants associats, no hi ha participants en aquesta estructura legitimats únicament per la constant, sinó que tots dos són legitimats per l'estructura.

Per la seva banda, la condició de realització dels arguments requereix que s'expressin obligatòriament tant el subjecte com l'objecte d'aquests verbs, ja que cadascun realitza un participant de l'estructura. Tanmateix, aquests verbs alternen i tenen una variant intransitiva en què només s'expressa un d'aquests participants: el pacient.

transitiva. Segons aquests autors, aquest nucli (*v*) és present tant en la representació de la variant transitiva com de la intransitiva (i fins i tot de la passiva, segons AA&S).

Voice, per la seva banda, denota una relació entre un SN i un esdeveniment. A més, els autors indiquen que hi ha dues nocions temàtiques –AGENT i CAUSA– que s'introdueixen a *Voice*. Per tant, hi ha dos tipus de *Voice*, un amb el tret CAUSA, la semàntica del qual és que el SN denomina l'esdeveniment causant, i un altre amb el tret AGENT, la semàntica del qual reflecteix que una propietat del SN motiva l'inici de l'esdeveniment. Segons els autors, en la variant intransitiva es poden donar dos casos. Un en què el nucli *Voice* està totalment absent i un altre en què aquest nucli es realitza amb uns trets especials, ja que estaria marcada amb el tret [-agent]. AA&S proposen que la primera opció és possible en totes les llengües. En canvi, la segona opció només es donaria en certes llengües.

Finalment, la proposta d'AA&S és que la naturalesa de l'arrel verbal –recordem que aquesta natura depèn de la semàntica enciclopèdica– determina el comportament dels verbs de canvi d'estat. Els verbs amb una arrel agentiva només poden aparèixer amb un *Voice* amb el tret [+ AGENT] i, per tant, no poden formar una variant intransitiva. Les arrels de causa interna, per la seva banda, combinen exclusivament amb *v* (el nucli temàtic *Voice* no és present) perquè no poden ser causades per un argument extern. De totes maneres, AA&S destaquen que aquestes arrels són també causatives, ja que la causativitat, segons aquests autors, prové de la combinació d'un nucli verbal d'activitat amb un complement estatiu. En aquest sentit, el concepte de causació interna, segons AA&S, no exclou la causativització, sinó únicament la causativització directa (expressada per *Voice* + *v*). Les arrels de causa externa requereixen un argument extern i per tant tenen *Voice*. Finalment, les arrels inespecificades poden aparèixer, segons AA&S, amb o sense argument extern.

Així doncs, en la proposta d'aquests autors tampoc no hi ha direccionalitat en l'alternança causativa, ja que cap de les dues construccions deriva de l'altra. Però és la semàntica de l'arrel la que determina la combinació amb els nuclis verbals pertinents. Així, es postulen dues representacions, com hem dit, per a la variant intransitiva, una disponible en totes les llengües i l'altra, no. Seria interessant comparar de manera més aprofundida la nostra proposta amb la d'aquests autors.

Precisament la nostra proposta tampoc no postula que una variant es derivi de l'altra, i això és un avantatge respecte de les propostes de H&K o L&RH, per exemple. En la nostra proposta no hi ha cap de les dues variants, causativa o incoativa, que sigui la bàsica, ja que

totes dues es formen a partir de l'estructura lexicosemàntica en forma de clàusula reduïda que s'incrusta en una estructura amb el verb abstracte CAUSAR, per formar la variant causativa, o amb el verb abstracte ESDEVENIR, per formar la intransitiva o incoativa. D'aquesta manera s'expliquen millor les dades que reporta Haspelmath (1993). Com hem vist, aquest autor aporta dades a partir de la morfologia dels verbs de canvi d'estat que participen de l'alternança que demostrarien que no es pot determinar clarament que interlingüísticament hi ha una construcció bàsica i una altra de derivada. Això voldria dir que la construcció bàsica no té per què ser la mateixa en una llengua que en una altra, o que no hi ha construcció bàsica i derivada sinó que totes dues es formen separatament, com aquí defensam.

3.5 La sobregeneració

Una de les coses a què ha de donar resposta la proposta que hem fet en aquests fulls és precisament la que esmentàvem tot just ara. Si hem considerat que tots els verbs de canvi d'estat tenen la mateixa estructura lexicosemàntica, formada per una clàusula reduïda constituïda per l'arrel verbal i l'argument sobre el qual predica, com és que hi ha alguns verbs de canvi d'estat que només es poden construir com a intransitius o incoatius, altres que només es poden construir com a transitius o causatius, i altres encara que poden alternar entre les dues construccions.

Com hem comentat més amunt, la participació en l'alternança causativa no depèn únicament de condicions morfosintàctiques –els verbs d'arrel agentiva o els verbs de causa interna no poden alternar–, sinó també de condicions semàntiques: la detransitivització, segons L&RH només és possible quan una eventualitat causada externament pot produir-se també sense la intervenció d'un agent. Com hem vist, per donar resposta a aquestes restriccions de selecció, Folli & Harley (2005) consideren que el nucli de la projecció verbal externa (Sv) té dos *flavours* diferents.⁸³ És a dir, el nucli de la projecció verbal externa pot ser CAUSAR o ESDEVENIR.⁸⁴

---

⁸³ Harley & Noyer (2000) destaquen que les restriccions de selecció, fins a cert punt, representen analogies gramaticals de certes propietats del significat dels ítems de vocabulari. En aquest sentit, indiquen que encara que certes propietats enciclopèdiques dels ítems lèxics correlacionen algunes vegades amb certes propietats formals de legitimitat, la seva relació no és directa. Segons Harley & Noyer aquest fet és fonamental per

Segons aquestes autores, en una teoria en què es postulen dos *flavours* diferents per als verbs de canvi d'estat causatius o transitius i incoatius o intransitius, l'explicació de l'alternança s'explicaria perquè s'han de comprovar els trets de l'arrel.

El nucli de la projecció verbal més externa tendria un tret que s'haurien de comprovar amb els que aportaria l'arrel. Així doncs, segons això les arrels de causa interna només podrien incrustar-se sota un nucli verbal ESDEVENIR perquè compartirien els trets amb aquest nucli verbal abstracte de la projecció verbal. En canvi, els verbs de causa agentiva només podrien combinar-se amb una projecció verbal encapçalada per un nucli CAUSAR. Finalment, les arrels de causa inespecificada podrien combinar-se amb un o altre nucli verbal.

Però aquesta perspectiva no pots explicar els casos en què el comportament verbal no és uniforme. Com és que un verb com *rompre*, com hem vist abans, pot alternar o no segons l'argument intern. És que tenim dos verbs *rompre* amb una estructura lexicosemàntica diferent?

Per donar resposta a aquests casos, o als casos de verbs agentius que en certes circumstàncies també poden alternar, hauríem de recórrer a la noció de prototipicitat. Hi ha uns verbs prototípics que sempre es comporten uniformement com de causa interna, agentiva o inespecificada. En canvi, n'hi hauria d'altres que es comportarien de manera més poc prototípica i podríem comportar-se en uns casos d'una manera i en altres, d'una altra.

Segons la nostra proposta, però, la gramàtica permetria que qualsevol arrel combinàs tant amb l'estructura amb el verb abstracte ESDEVENIR, com amb la del verb abstracte CAUSAR. En aquest cas, recordem-ho, el nucli verbal projectaria un especificador que podria ser ocupat per l'argument agent o causa.

---

entendre la contribució del coneixement enciclopèdic i de l'estructura semàntica en la interpretació de les expressions. En la nostra proposta hem destacat l'aportació de l'estructura de la semàntica lèxica en la interpretació dels verbs de canvi d'estat –la relació entre un predicat i l'argument que regeix– i l'aportació del coneixement enciclopèdic –la possibilitat de construir-se com de causa externa, interna o totes dues.

⁸⁴ De fet, Harley (1996, 2007) i Folli & Harley (2005) també esmenten que pot ser FER (DO). Aquestes autores proposen que quan el verb abstracte de la projecció més externa és FER, s'imposa una restricció sobre el subjecte, el qual ha de ser [+ animat], és a dir, agentiu. Aquesta estructura seria la que s'hauria de postular per donar compte dels verbs agentius que hem vist en l'apartat anterior. Pylkkänen (1999b) indica que hi ha evidències que els verbs causatius que alternen i els que no alternen –és a dir, aquells que aquí consideram agentius– combinen amb el seu argument extern de manera diferent. Una de les proves que aporta és que només els que no alternen permeten l'aparició com a transitius en les nominalitzacions.

És únicament el coneixement del món dels parlants que determinarà si les construccions que en resulten són adequades o no. Així doncs, el fet que el verb *destruir* només pugui alternar en certs contextos molt específics és un producte del fet que el coneixement del món dels parlants determina que les coses s'han de destruir, prototípicament, a partir de l'acció d'una causa externa i no per una força interior.

Contràriament, el verb *empal·lidir*, com hem vist, prototípicament es concep com un verb de causa interna i, per això, l'estructura lexicosemàntica s'incrusta dins de l'estructura el nucli de la qual és ESDEVENIR. Només en certs contextos molt concrets podem trobar una causa externa a aquest fet d'empal·lidir-se. En aquests casos la construcció amb el verb CAUSAR també és veu com a acceptable.

Per a nosaltres, recórrer al coneixement del món té el mateix sentit que recórrer a la noció de prototipicitat. De totes maneres, aquest concepte també depèn de la conceptualització humana, ja que sempre uns exemples d'una categoria es veuen com a més prototípics, mentre que altres presenten característiques que els fan acostar-se als exemples de les altres categories. També és la conceptualització humana allò que determinarà si una construcció és acceptable o no. I fins i tot pot ocórrer que una construcció que és acceptable per a una persona no ho sigui per a una altra –diferències intralingüístiques–, i també que un verb es comporti prototípicament d'una manera en una llengua i d'una altra manera en una altra –diferències interlingüístiques.

De fet, segons la nostra opinió, el fet que Folli & Harley (2008) recorrin a la noció de *teleological capability* és també, en el fons, un recurs al coneixement del món:

- (127) The question of what makes a particular entity an appropriate 'direct Causer' for a given event can again be connected to the notion of teleological capability. In the cases here, the psychological makeup of the Causers at hand directly determine their felicity in the external argument position. [...] The whole predicate, composed of the verb and its object, imposes a teleological requirement on its Causer subject.

One interesting question has to do with how linguistic this effect is, as opposed to how much it can be attributed to world knowledge, as we are suggesting above. Languages famously differ in what types of entities are appropriate direct Causers: certain languages are more restrictive than others. English is relatively free (*The storm broke a window* is quite felicitous in English), while Japanese, French, Italian and Dutch are fettered to different degrees in this regard. We speculate that this may have to do with the other lexical and grammatical resources available in these languages. For instance, Italian has an all-purpose causative verb *fare*, which is highly productive, and preferred in describing situations of more

indirect causation. English *make* is somewhat less productive. Indeed, Italian has a small class of unaccusative change-of-state (*evaporare* ‘evaporate’, *scoppiare* ‘burst’, *appassire* ‘fade’, *esplodere* ‘explode’, *crescere* ‘grow’, and *tacere* ‘quiet’) which fail to alternate, although they may to do so in English and other languages; the only way to express the causation of these events is with *fare*.”

[Folli & Harley 2008:195-196]

En aquest apartat hem analitzat els aspectes més rellevants de la nostra hipòtesi explicativa del fenomen de l’alternança causativa. Hem proposat una estructura argumental mínima per a tots els verbs de canvi d’estat consistent en una clàusula reduïda en què l’arrel de què els verbs de canvi d’estat deriven entra en relació de predicació amb l’argument que regeix.

Després hem proposat que aquesta estructura argumental s’incrusta en una estructura amb el verb abstracte ESDEVENIR per donar lloc a la lectura incoativa dels verbs de canvi d’estat, o en una amb el verb abstracte CAUSAR per facilitar-ne la lectura causativa. Finalment, hem considerat que és el coneixement del món, la pragmàtica, el que evita que els diferents verbs de canvi d’estat puguin incrustar-se sempre en qualsevol de les dues estructures. Així, és la categorització que feim dels esdeveniments la que farà que acceptem la lectura només incoativa o causativa d’un verb o que les acceptem totes dues.

En el proper apartat intentarem destacar les aportacions més importants dels nostre treball i suggerirem aspectes que resten per tractar per a una descripció completa els verbs de canvi d’estat.

4 Conclusions i ampliació de la recerca

En aquest treball hem analitzat el comportament dels verbs de canvi d'estat respecte de la participació en l'alternança causativa i hem assajat una anàlisi explicativa del comportament sintàctic d'aquests verbs. En aquest apartat destacarem les conclusions més importants i indicarem alguns aspectes concrets sobre els quals convendria ampliar la recerca.

Una de les aportacions importants del treball és precisament que, fins on sabem, la nostra és una de les primeres aproximacions en català a la descripció del comportament dels verbs de canvi d'estat respecte de l'alternança causativa.

En aquest sentit, hem descrit les principals classificacions que s'han fet dels verbs de canvi d'estat, i hem diferenciat, a partir d'aquestes classificacions, els verbs de canvi d'estat agentius, de causa externa, de causa inespecificada i de causa interna segons la semàntica enciclopèdica de les arrels de què deriven.

Hem analitzat, a continuació, el comportament sintàctic d'aquests diferents tipus de verbs respecte de l'alternança causativa. Tot i que tradicionalment s'ha indicat que els verbs de causa externa i de causa interna no alternen, i que els primers es construeixen només com a transitius, i els segons només com a intransitius, hem pogut trobar exemples en què aquest comportament prototípic no sembla tan clar.

Pel que fa als verbs agentius i de causa externa, hem mostrat que, contra la generalització que expressa Alexiadou (2006), en el sentit que els verbs transitius que no poden formar anticausatius restringeixen els seus subjectes a agents o a agents i instruments, també hi ha verbs que poden dur un subjecte CAUSA i, així i tot, no alternar amb una construcció intransitiva.

Per altra banda, també hem pogut aportar construccions amb verbs agentius que duen un subjecte CAUSA i que, en aquest casos, podien alternar. Aquestes construccions intransitives amb sentit incoatiu també les podem trobar amb verbs formats a partir d'una arrel de causa externa. Altres autors (per exemple Masullo 1999) intenten explicar que els verbs d'arrel de causa externa no alternen indicant que, per alternar, no és suficient que un

verb sigui de canvi d'estat, sinó que s'han de complir altres condicions, les quals depenen de la categorització dels verbs.

Després hem analitzat els verbs de causa inespecificada. Hem destacat que es tracta d'un conjunt prou ampli de verbs amb un comportament uniforme. La major part de verbs de canvi d'estat del català són d'aquest tipus: participen de l'alternança causativa sense problemes i tenen un alternant transitiu o causatiu i un altre d'intransitiu o incoatiu.

Però, a partir d'exemples de L&RH (cf. (22) i (102-103)), hem destacat que hi ha verbs de canvi d'estat de causa inespecificada que presenten certes restriccions pel que fa als elements que poden fer de subjecte en la variant intransitiva, ja que aquests són un subconjunt dels elements que poden fer d'objecte de la construcció transitiva. Així doncs, els verbs de causa inespecificada no mostren sempre la mateixa regularitat pel que fa al comportament en l'alternança.

Finalment ens hem estès a considerar el comportament dels verbs de canvi d'estat de causa interna. Hem partit d'una llista de possibles verbs de causa interna en català, confeccionada a partir de les llistes d'aquest tipus de verbs que altres autors han fet en altres llengües (concretament per a l'anglès i per a l'espanyol), i hem analitzat el comportament sintàctic d'aquests verbs.

La conclusió ha estat que molts pocs verbs en català responen a la categorització prototípica dels verbs de causa interna (cf. Mendikoetxea 1999a): no alternar, construir-se sense *se* i no aparèixer amb adjunts del tipus *per si sol* o *per si mateix*. De fet, hem considerat que l'últim d'aquests requeriments de Mendikoetxea (1999a, 2000), segons el qual els verbs de causa interna no es poden construir amb adjunts que indiquin causa, no seria un tret definitori per als verbs de causa interna en català ja que també el permeten en certs casos.

És interessant de destacar que la major part dels verbs que en anglès i espanyol es consideren de causa interna, en català es comporten com si fossin de causa inespecificada, ja que poden alternar sense problemes.

Fins on sabem, el nostre treball és la primera vegada que es fa aquesta anàlisi dels verbs de canvi d'estat de causa interna en català.

Hem conclòs aquest apartat destacant que la major part dels verbs de canvi d'estat en català són de causa inespecificada. Hem indicat que podríem representar els verbs de canvi

d'estat al llarg d'una línia en què la part central l'ocupen aquests verbs de causa inespecificada. A un costat i a l'altre se situen els verbs de canvi d'estat que mostren més reticències a participar de l'alternança. En un costat els verbs agentius i de causa externa. En l'altre, els de causa interna.

La línia condueix des dels verbs que només es poden construir com a transitius fins als que només es poden construir com a intransitius, passant per una gran zona central on situaríem els verbs que poden alternar, que són la majoria dels verbs de canvi d'estat. Només uns pocs verbs, en català, se situen a un extrem i a l'altre de la línia. De totes maneres, hem vist que el comportament d'aquests verbs que se situen a un costat i a l'altre no és homogeni, en el sentit que també trobam certs casos de contextos en què alguns d'aquests verbs poden alternar. A més, hem de recordar que els verbs de la gran zona central també mostren restriccions en el comportament pel que fa a la participació a l'alternança.

Per explicar aquest comportament hem assajat, a la tercera part del treball, una proposta en què, a partir de la modificació de la teoria de l'estructura argumental de H&K, hem proposat una estructura argumental única per a tots els verbs de canvi d'estat.

És a dir, hem traçat una línia dels verbs de canvi d'estat ocupada, a la part central, pels verbs que poden alternar i, als extrems, pels que no poden alternar. La major part dels verbs de canvi d'estat en català se situen a la part central (verbs de causa inespecificada). Només uns pocs verbs se situen als extrems (verbs de causa externa i de causa interna). Però, també hem pogut trobar casos de verbs situats als extrems que, en certs contextos, alternen, i de verbs situats a la part central que mostren restriccions a l'alternança. Per evitar de considerar que en aquests darrers casos hi ha polisèmia verbal hem plantejat que tots els verbs de canvi d'estat tenen una estructura lexicosemàntica igual, i que és en la sintaxi que adquireixen el significat de canvi causat internament o externament. Aquesta proposta també ens permet plantejar una anàlisi no derivacional del fenomen de l'alternança causativa, és a dir, una anàlisi en què no hi ha una variant bàsica de l'alternança i l'altra que se'n derivi.

Hem començat resumint la teoria de l'estructura argumental de H&K i després hem analitzat els principals problemes que presenten les anàlisis derivacionals de l'alternança causativa (les de L&RH o de H&K, per exemple). Aquestes anàlisis parteixen de la idea que hi ha un alternant bàsic del qual es deriva, per un procés de causativització o d'intransitivització, l'altre alternant. Hem analitzat principalment tant la proposta de H&K,

els quals consideren que la variant bàsica és la intransitiva, com la de L&RH, les quals esmenten la variant transitiva com a bàsica.

La nostra proposta parteix d'una representació mínima de l'estructura argumental, comuna per a tots els verbs de canvi d'estat independentment del tipus d'arrel de què deriven. A partir de la hipòtesi del SV escindit (Larson 1988), hem considerat la idea que el significat verbal està format per diferents capes. La capa més interna es correspon amb l'estructura d'una clàusula reduïda que expressa l'estat resultant del canvi d'estat. Aquesta capa estableix una relació predicativa entre l'arrel de què deriva el verb de canvi d'estat –que representa el significat idiosincràtic del predicat verbal– i l'argument que aquesta arrel demana.

Plantejar aquest tipus d'estructura argumental permet revisar el nombre d'estructures argumentals que H&K defineixen com a bàsiques. Així, consideram que no cal postular la projecció diàdica composta, en què la relació predicativa entre l'arrel adjectival i el seu argument o subjecte es realitza a través del verb abstracte ESDEVENIR. Segons la nostra perspectiva, l'estructura de clàusula reduïda ja permet posar en relació de predicació aquests dos elements i, atès que és una estructura més senzilla que la que postulen H&K, és preferible. Així doncs, el nombre de projeccions necessàries per representar les relacions sintàctiques que projecta un ítem lèxic proposades per H&K es poden reduir de tres a dues.

Per explicar la participació o no en l'alternança causativa, la nostra hipòtesi és que aquesta configuració estructural de clàusula reduïda s'incrusta en una estructura sintàctica amb un verb abstracte CAUSAR, per donar lloc a la variant transitiva o causativa, o amb un verb abstracte ESDEVENIR, per donar lloc a la variant intransitiva o incoativa. La unió de la clàusula reduïda i de l'estructura sintàctica amb el verb abstracte aporta el significat estructural al verb, ja que és la que expressa el canvi d'estat causat externament o internament.

Així doncs, segons la nostra proposta no hi ha una variant bàsica i una de derivada en l'alternança. Les estructures de clàusula reduïda s'incrusten lliurement en una estructura o en una altra. El problema d'aquest plantejament és la sobregeneració. És a dir, els verbs de causa inespecificada incrusten l'estructura lexicosemàntica tant amb el verb abstracte ESDEVENIR com amb el verb abstracte CAUSAR, i per això deim que alternen. Per què no fan el mateix els verbs de causa externa o interna? Per què els verbs de causa inespecificada en certs casos no poden alternar? La nostra proposta és que és el coneixement del món el que

determina l'acceptabilitat d'una construcció. És a dir, és la categorització humana allò que interpretarà una construcció amb sentit causatiu o amb sentit incoatiu com a acceptable o no.

De fet, ja hem vist com L&RH presentaven una estructura lexicosemàntica diferent per als verbs de canvi d'estat de causa interna i per als de causa externa (els que poden alternar, segons aquestes autores), però ja advertien que la classificació d'un verb en un sentit o altre depèn de la conceptualització que se'n faci. També la classificació de les arrels de què deriven els verbs de canvi d'estat que proposen AA&S es basa en la semàntica enciclopèdica. I també Harley & Noyer (2000) avisen que la seva classificació dels verbs de canvi d'estat en tres tipus diferents no se segueix de consideracions sintàctiques i que pot estar subjecta a gradualitat i variació.

Així doncs, entre els verbs de canvi d'estat podem trobar exemples prototípics i altres que no ho són tant. Segons la nostra perspectiva, recórrer al concepte de prototipicitat o de gradualitat, o considerar que el comportament dels verbs de canvi d'estat és lliure i poden incrustar-se sota un o altre verb abstracte i que és el coneixement del món el que determina l'acceptabilitat de les construccions és el mateix perquè totes dues coses depenen de la categorització que en fan els parlants. Els verbs de comportament prototípic serien aquells en què tant intralingüísticament com interlingüísticament coincidirien les interpretacions d'acceptabilitat. En canvi, els verbs no prototípics serien aquells en què l'acceptabilitat de les construccions pot variar interlingüísticament (un verb que es construeix com de causa interna en una llengua –i que per tant no participa de l'alternança– mentre que una altra es construeix com de causa inespecificada –i per això alterna–) o intralingüísticament (un mateix verb que permet una construcció amb un argument i no la permet amb un altre).

La nostra proposta, amb una estructura lexicosemàntica de clàusula reduïda que s'incrusta lliurement en una estructura sintàctica amb el verb abstracte CAUSAR o ESDEVENIR, i en què no hi ha una variant que deriva de l'altra, suposa que el significat dels verbs de canvi d'estat causatiu no és que <algú o alguna cosa causa que una cosa esdevengui en un estat>, sinó que <algú o alguna cosa causa que una cosa estigui en un estat>. Per tant, en la nostra proposta, la variant transitiva segueix sent monoesdevenimental.

Entre les aportacions més importants de la nostra proposta assenyalam les següents. En primer lloc, que l'estructura argumental dels verbs de canvi d'estat en realitat és estativa i no conté cap component de canvi. En segon lloc, que és en la sintaxi que aquests verbs

adquireixen el significat de canvi intern (si la clàusula reduïda s'incrusta sota el verb abstracte ESDEVENIR) o de canvi causat externament (si s'incrusta sota el verb abstracte CAUSAR). En tercer lloc, que per explicar la variació en el comportament sintàctic recorrem a la noció de coneixement del món.

4.1 Ampliació de la recerca

És evident que la hipòtesi explicativa que hem esbossat cal refinar-la, ja que no la podem donar com a definitiva. Cal avaluar millor la potencialitat descriptiva i explicativa dels fenòmens relacionats amb la participació en l'alternança causativa dels verbs de canvi d'estat. A més a més, cal comparar-la més efectivament amb les altres propostes explicatives que hem esmentat, per exemple la d'AA&S, els quals proposen dues representacions diferents per a les variants intransitives, o la de Pylkkänen, que postula la possibilitat d'una anàlisi biesdevenimental i monoesdevenimental de la variant causativa. Cap d'aquestes dues propostes no són tampoc derivacionals.

També és important estudiar si l'estructura argumental mínima que hem assignat als verbs de canvi d'estat, en forma de clàusula reduïda en què un estat resultant predica sobre l'argument que regeix, pot estendre's d'alguna manera a altres tipus de verbs. De fet Folli & Harley (2005) plantegen que tots els verb que tenen un Sv causatiu tenen com a complement una clàusula reduïda que expressa un estat.

D'altra banda, hi ha tres temes relacionats amb els verbs de canvi d'estat que és important d'analitzar per completar la descripció del comportament sintàctic d'aquest tipus de verb. Ens referim, en primer lloc, a l'explicació que aquests verbs en la variant intransitiva prenen unes vegades el clític pronominal *se*, mentre que altres vegades no el prenen o el prenen optativament. En segon lloc, ens hem de referir al que s'han denominat *assoliments de grau*, aquells verbs de canvi d'estat que, contràriament al que és més prototípic, són atèlics. Finalment, al fet que tot i que hem donat una mateixa estructura argumental per a tots els verbs de canvi d'estat independentment de l'arrel de què deriven, és evident que en uns casos aquesta arrel és l'estat resultant d'una acció, mentre que en altres és una propietat que no resulta de cap procés.

4.1.1 Tipus d'anticausatiu

Dins del grup de verbs de canvi d'estat que participen de l'alternança causativa podem observar que n'hi ha que en la variant intransitiva es construeixen amb el clític *se*, mentre que n'hi ha d'altres que no el prenen o el prenen optativament. Observem els exemples de (128-131):

- (128) a. El temps ha rovellat la reixa.
b. La reixa s'ha rovellat.
c. *La reixa ha rovellat.
- (129) a. En Joan ha bullit la llet.
b. *La llet s'ha bullit.
c. La llet ha bullit.
- (130) a. El cuiner ha cuit els macarrons.
b. Els pastissets de crema es coïen al forn. (a partir d'un exemple del DDLC, s.v. *coure*)
c. Perquè les coques coguen l'endemà dematí. (a partir d'un exemple del DDLC, s.v. *coure*)
- (131) a. El menjar ha fet engreixar en Joan.
b. En Joan s'ha engreixat.
c. En Joan ha engreixat.

La diferència entre prendre el clític o no pot ser una diferència geolectal. Així, en el cas de (130b), l'exemple prové d'un text de Montserrat Roig (*El temps de les cireres*), autora d'origen barceloní, mentre que l'exemple de (130c) prové d'un receptari mallorquí. El mateix passa amb l'exemple de (131). En la nostra varietat dialectal (el mallorquí) únicament formularíem (131c), mentre que un parlant de la varietat del català central segurament només formularia (131b).

Aquest fenomen és paral·lel al que passa en altres llengües. Per exemple, en italià, segons Folli (1999), també trobam tres classes de verbs de canvi d'estat que participen de l'alternança causativa. Per una banda, aquells que en la seva forma intransitiva prenen

obligatòriament el clíctic *si*, aquells altres que no prenen aquest clíctic, i aquells altres que *no necessàriament* el poden prendre.

Labelle (1992), per al francès, també indica tres tipus de verbs de canvi d'estat, segons si prenen o no prenen el pronom clíctic, o poden prendre'l de manera optativa. Així, aquesta autora distingeix aquells verbs de canvi d'estat que, segons la seva denominació, participen només o principalment de la construcció intransitiva, aquells que participen només de la construcció reflexiva (que prenen, per tant, un clíctic pronominal) i aquells que poden participar de la construcció intransitiva o de la construcció reflexiva.

Folli & Harley (2005) plantegen una proposta explicativa d'aquest fenomen. A partir de la constatació que en italià els verbs que no accepten un subjecte inanimat (és a dir, els verbs que anomenen del tipus v_{DO} , que coincidiren amb els verbs d'activitat amb un subjecte agentiu) el poden acceptar si prenen el clíctic pronominal (com a (132)), les autores conclouen que el canvi d'estructura és producte del canvi morfosintàctic.⁸⁵

(132) a. *Il mare ha mangiato la spiaggia.

b. Il mare si é mangiato la spiaggia.

[Folli & Harley 2005:10, exemples (25a-b)]

Aleshores Folli & Harley plantegen la hipòtesi que el clíctic és la realització d'un verb lleuger que selecciona un complement d'estat, que codifica l'estat final (cf. també Lidz 1999). L'estructura que aquestes autores proposen és la de (133).

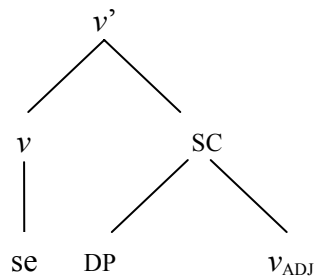
⁸⁵ Quelcom de semblant també passa en català:

(i) a. *El mar ha menjat la platja.

b. El mar s'ha menjat la platja.

A més a més, en els exemples en italià de (132) podem observar que, amb el clíctic, el verb auxiliar canvia i adopta el verb *essere* com a auxiliar, tal com passa en totes les construccions inacusatives.

(133)

En aquesta estructura la posició de v està ocupada per *se*, i el verb principal és un participi que indica l'estat final. La clàusula reduïda (SC, *small clause*), expressa l'estat que tots els verbs amb un v_{CAUSE} han de tenir en la posició de complement. Així doncs, la presència del reflexiu *se* implica la presència d'un nucli verbal v amb el qual el verb principal es fusiona. Segons les autores això es confirma pel fet que aquest reflexiu és incompatible amb la presència d'un nucli causatiu explícit com pot ser el verb lleuger *fer*. Tot i això, com hem vist a la nota 62 de l'apartat 3 –reproduïm a continuació els exemples que hi esmentàvem– a nosaltres l'ús del clíctic pronominal amb el verb lleuger no ens sembla incompatible:

- (134) a. L'huracà va enfonsar el vaixell.
b. El vaixell es va enfonsar.
c. El capità va fer enfonsar el vaixell (#per si sol).
d. El capità va fer enfonsar-se el vaixell (per si sol).

Per tant, per la nostra banda, ens agradaria explorar una altra possibilitat: que el clíctic pronominal manifesti telicitat. De fet, sembla que en el cas dels verbs que es poden construir amb o sense el clíctic, la presència d'aquest es relaciona precisament per l'èmfasi en l'estat final, mentre que la seva absència es relaciona amb un èmfasi sobre el procés. Aquesta és una idea que ja apunta Labelle (1992) en el seu estudi. Segons aquesta autora, quan el procés de canvi es condueix internament (*internally driven transformation*) únicament és possible la construcció sense el clíctic. En canvi, quan es pot albirar que en el canvi hi intervenen factors externs en algun sentit, la construcció es fa amb el clíctic.

Segons l'autora, quan la construcció tant pot ser amb el clíctic com sense, amb un significat quasi idèntic (cf. l'exemple (135)), totes dues construccions descriuen un canvi d'estat d'una entitat, i la diferència intuïtiva entre totes dues és que en la construcció sense clíctic el procés es veu objectivament com una transformació de l'entitat, mentre que en la construcció amb clíctic el canvi es presenta amb èmfasi en l'estat final de l'entitat.

- (135) a. Son ardeur se refroidit.
 b. *Son ardeur refroidit.
 c. Le café (se) refroidit.

[Labelle 1992:394, exemple (42)]

Gràcia (1989), parlant d'aquesta qüestió indica que la forma no pronominal és sobretot imperfectiva i la pronominal, perfectiva, i posa els exemples següents (són els seus exemples (79-81) de la pàgina 52):

- (136) a. ?Fa tres minuts que la verdura ha cuit.
 b. Fa tres minuts que la verdura s'ha cuit.
- (137) a. El bosc va cremar durant tres dies.
 b. ?El bosc es va cremar durant tres dies.
- (138) a. Les mongetes han de coure moltes hores.
 b. ?Les mongetes s'han de coure moltes hores.

Segons remarca aquesta autora, a (136) és més normal la forma pronominal perquè el modificador adverbial reforça el sentit perfectiu o de procés acomplert (en el nostre cas diríem que posa l'èmfasi en l'estat final). En canvi, a (137) i (138) és més normal la forma no pronominal perquè l'oració té un senti duratiu o imperfectiu (fa esment al procés i no a l'estat final).

Així doncs, la diferència entre les oracions de (139) seria que (139b) faria esment sobretot al procés d'envelliment, mentre que (139a) posaria l'èmfasi en l'estat final producte del procés, tot i que en la nostra varietat dialectal només utilitzaríem la forma sense clíctic pronominal.

- (139) a. S'ha envellit d'hora, el pobre Tomàs.
 b. En Joan no envelleix: els anys no passen per a ell.

Els contrastos de (140) potser podrien donar la raó d'aquestes interpretacions.

- (140) a. #El pobre Tomàs s'ha envellit abans d'hora, però encara no és vell.
 b. En Joan ha envellit, però encara no és vell.
- (141) a. #El pobre Tomàs s'ha envellit durant anys.
 b. En Joan ha envellit durant anys.

A (140a) veiem que es produeix una estranyesa entre l'èmfasi en l'estat final del procés d'*envellir-se* i el fet que s'indiqui que la persona encara no ha assolit del tot aquest estat final. En canvi a (140b) aquesta incoherència no es dona. Per altra banda, (141a) també sona estranya a causa de la incorporació de l'adjunt duratiu, cosa que no passa a (141b).

De Miguel & Fernández Lagunilla (2000), per la seva banda, consideren el clític pronominal un operador aspectual que indica que l'esdeveniment culmina en un punt que dona inici a un canvi d'estat (*se* culminatiu, l'anomenen). Aquestes autores, per justificar la seva hipòtesi, diferencien els conceptes de *culminació* i de *perfectivitat*. Segons esmenten, hi ha predicats que són perfectius perquè acaben en un punt que coincideix amb el punt en què comencen (p.ex. *néixer*) i predicats que culminen en un punt que, a diferència dels anteriors, no coincideix amb el punt en què s'inicien i que impliquen una fase posterior que pot ser un estat (p. ex. *amagar-se*) o un procés (p. ex. *bullir*). A més a més, per explicar les dades les autores també estableixen diferents tipus d'esdeveniments en funció de l'estructura interna de fases, que és una modificació i ampliació de la proposta de classificació d'esdeveniments de Pustejovsky (1991).

Dir que el clític manifesta telicitat suposaria considerar que, en la representació que hem apuntat per als verbs de canvi d'estat, el clític s'incorporaria a un nucli funcional aspectual entre el verb abstracte *ESDEVENIR* i la clàusula reduïda que constitueix l'estructura argumental d'aquests verbs. En canvi, aquest nucli aspectual no apareixeria quan el verb abstracte és *CAUSAR*, per la qual cosa la variant transitiva d'aquests verbs no incorporaria el clític.

Aquesta proposta s'ha de treballar més, tant descriptivament com explicativament. S'ha de comparar en les altres propostes que hem apuntat, sobretot amb la de De Miguel & Fernández Lagunilla (2000), ja que semblen molt semblants, i ha resoldre qüestions problemàtiques que s'hi poden plantejar.⁸⁶

---

⁸⁶ Per exemple, per què, si el clític correlaciona amb predicats tèlics, una construcció com *La sopa es va refredar durant deu minuts* és acceptable. Com indicam a continuació, aquest verb és un *assoliment de grau*, i permet usos tèlics i atèlics. En la nostra varietat dialectal l'usariem sense clític quan funciona com a atèlic (cf. (144) i nota 90), però és cert que aquesta qüestió requereix d'aprofundir-hi. Intuitivament podem indicar que quan s'usa amb l'adjunt *durant x temps* també sembla que el procés es va interrompre per algun motiu (en cas contrari hauria seguit i el procés de refredar-se hauria culminat). Potser aquesta interrupció del procés (per exemple perquè ens posam a menjar la sopa) cognitivament s'assimila a la culminació del procés (tot i que no s'hagi assolit un estat resultant).

4.1.2 Els verbs de canvi d'estat i la (a)telicitat

Tradicionalment, s'ha considerat que gran part dels verbs de canvi d'estat són tèlics pel que fa a la modalitat de l'acció o *Aktionsart*. Tot i això, alguns autors (per exemple Mendikoetxea 1999a, 1999b o Demonte 2002 per a l'espanyol, seguint L&RH), assenyalen l'existència d'un tipus de verbs de canvi d'estat que són atèlics: els anomenats *assoliments de grau* (*degree achievements*), coneguts des del treball de Dowty (1979).

Entre els assoliments de grau també s'hi inclouen normalment alguns verbs de direcció inherent (per exemple, *pujar, baixar, ascendir, descendir*).

Vegem alguns exemples que ens confirmariem *a priori* que els verbs de canvi d'estat són tèlics:

- (142) a. En Joan ha romput la finestra en tres minuts.
b. #En Joan ha romput la finestra durant tres minuts.
c. La finestra s'ha romput en tres minuts.⁸⁷
d. #La finestra s'ha romput durant tres minuts.⁸⁸
- (143) a. #L'infant va néixer durant deu minuts.
b. L'infant va néixer en deu minuts.

Com podem observar a (142), el verb *rompre*, un dels verbs de canvi d'estat més prototípics, no permet, ni en la construcció transitiva o causativa (classificada generalment com una *realització*) ni en la intransitiva o incoativa (classificada generalment com un *assoliment*) l'adjunció d'un sintagma *durant x temps*, mentre que sí que accepta un adjunt del tipus *en x temps*. A (143) podem observar el mateix respecte del verb *néixer*, un verb

---

⁸⁷ És cert que els assoliments (com en aquest cas la variant intransitiva d'un verb que participa de l'alternança) permeten l'adjunció d'un sintagma *en x temps*, però en aquest cas l'adjunt fa referència a la fase prèvia de la culminació de l'esdeveniment, i per això els esdeveniments puntuals no l'admeten (cf. Pérez Saldanya 2002:2610).

⁸⁸ Fábregas (2002) assenyalava un cas en què els assoliments (*transiciones* els anomena ell) poden dur un adjunt del tipus *durant x temps*. Per exemple, l'oració *La finestra s'ha romput durant l'estiu* (similar al seu exemple (4)). L'autor indica que quan el complement de la preposició és un substantiu eventiu la interpretació és que la culminació de l'esdeveniment té lloc en un dels moments compresos en l'interval de temps definit pel substantiu eventiu. Així, el nostre exemple s'ha d'interpretar en el sentit que la finestra s'ha romput en algun moment comprès dins de l'interval assenyalat pel substantiu *estiu*. Per tant, segons Fábregas, no es pot dir que aquest tipus d'adjunt sigui equivalent a un adjunt puntual (com per exemple *en x temps*).

de canvi d'estat que no participa de l'alternança (cf. la malformació de la construcció **El metge va néixer l'infant*).⁸⁹

Els assoliments de grau, en canvi, permeten indistintament usos tèlics i atèlics. Observem, per exemple, aquest exemple traduït de Kennedy & Levin (2007):

(144) a. La sopa (es) va refredar durant 10 minuts.⁹⁰

b. La sopa es va refredar en 10 minuts.

[Kennedy & Levin 2007, exemple (1)]

Segons el que hem indicat, (144a) és un predicat atèlic perquè indica que la sopa va refredar, però no pressuposa que va arribar a assolir l'estat final de freda (com mostraria

---

⁸⁹ L'acceptació d'un adjunt del tipus *durant x temps* o del tipus *en x temps* és un dels tests clàssics usats per distingir entre les activitats (esdeveniments de caràcter duratiu i no culminatiu) i les realitzacions (esdeveniments de caràcter duratiu i culminatiu). Tot i això també hi ha hagut veus que han indicat que aquest test no pot aportar proves conclouents perquè no és suficientment rigorós i objectiu (cf. Marín 1999:99).

Cal fer, però, la precisió que la modalitat de l'acció té un caràcter composicional i que, per tant, cal distingir entre l'aportació que hi fa el significat del verb i la que hi fa l'oració en què el verb s'insereix. Així, entre els factors que poden modificar les propietats aspectuals del verb poden assenyalar les propietats sintàctiques dels arguments que el verb selecciona, el temps verbal en què es conjuga, la negació, les perífrasis verbals i els adjunts temporals i aspectuals (cf. Pérez Saldanya 2002). Així per exemple, (ia) és una oració atèlica, perquè el verb expressa una activitat durativa sense final intrínsec, mentre que (ib) és una oració tèlica perquè l'argument que s'hi ha afegit indica un punt final de l'activitat:

(i) a. En Joan va escriure.

(i) b. En Joan va escriure la carta.

Comprovem el comportament de (ia) i (ib) respecte dels tests anteriors:

(ii) a. En Joan va escriure durant dues hores.

b. *En Joan va escriure en dues hores.

(iii) a. *En Joan va escriure la carta durant dues hores.

b. En Joan va escriure la carta en dues hores.

Mentre que (iib) no permet clarament l'adjunció d'un sintagma *en x temps*, precisament pel seu caràcter no culminatiu, (iiiib) sí que ho permet, perquè l'argument afegeix un punt final a l'acció expressada pel predicat verbal.

Comprovem a (iv) que la construcció del verb amb una perífrasi modifica de nou les característiques de la modalitat de l'acció de l'oració, i aleshores el verb permet l'adjunció tant d'un adjunt del tipus *durant x temps* com d'un del tipus *en x temps*:

(iv) a. En Joan va intentar escriure la carta durant dues hores (però no ho va aconseguir).
[predicat atèlic]

b. En Joan va intentar escriure la carta en dues hores (però no ho va aconseguir) [predicat atèlic]

⁹⁰ En aquesta construcció, en mallorquí usaríem el verb sense clíctic pronominal. Per aquest motiu l'hem posat entre parèntesis.

l'acceptabilitat de l'oració *La sopa va refredar durant deu minuts, però encara no era completament freda*. (144b), en canvi, indica un esdeveniment en què la sopa va tardar deu minuts a assolir l'estat de freda, el punt final. Per tant, es tracta d'un predicat tèlic i l'adjunt focalitza sobre la fase prèvia a l'assoliment de l'estat final.

Com veim, doncs, aquest verb permet un ús atèlic i un de tèlic en una construcció gairebé similar. Per tant, podem dir que aquest verb té una telicitat variable independentment de les propietats dels seus arguments.

Per contra, altres assoliments de grau semblen ser atèlics per defecte:

(145) a. La crisi de l'empresa es va aprofundir durant dos mesos.

b. La crisi de l'empresa es va aprofundir en dos mesos.

Fixem-nos que encara que la construcció pot ser acceptable tant amb un adjunt com amb l'altre, la interpretació per defecte d'aquest verb és atèlica, ja que la crisi de l'empresa sempre es pot aprofundir més.

I finalment, encara, també podem trobar assoliments de grau que són tèlics per defecte. Si observam (146) podem comprovar que el verb *buidar-se* permet tant un adjunt del tipus *durant x temps*, com un del tipus *en x temps*. Però si el formulam sense cap adjunt que ens doni una idea de culminació o no del procés, la interpretació per defecte sembla ser tèlica, com es pot comprovar a (147), en què sembla haver-hi una contradicció amb l'adjunt entre parèntesis, el qual conté la forma positiva de l'adjectiu de què deriva el verb.

(146) a. El dipòsit es va buidar en deu minuts.

b. El dipòsit es va buidar durant deu minuts.

(147) a. El dipòsit es va buidar (#però no va esdevenir buit).

Així doncs, podem comprovar que els anomenats assoliments de grau presenten característiques sintàctiques i semàntiques especials que cal analitzar amb més atenció. A més a més, sembla que una anàlisi d'aquestes característiques no s'ha fet encara en català.

Recentment s'han proposat diferents anàlisis explicatives d'aquest tipus de verbs. La primera és la d'Abusch (1986). Segons Kennedy & Levin (2007), l'anàlisi d'Abusch és *purament positiva*: el significat de la forma positiva o no marcada d'un adjectiu és cert respecte d'un objecte si aquest presenta la propietat que es predica en un grau almenys semblant a un estàndard contextual, que pot variar segons les propietats de l'objecte o

segons el context. Abusch indica que el que és especial en els assoliments de grau és que l'estat de la representació [BECOME A] ([ESDEVENIR A]) correspon al que anomena un *predicat vague* i que, per tant, el que justifica si una cosa és freda o no, per exemple, és el context. Així doncs, no estam davant del mateix grau de fredor quan parlem del fet que una sopa és freda o del fet que el gel és fred. A més a més, Abusch (1986) indica que hi haurà coses per a les quals serà impossible dir si són fredes o no (*borderline cases*). Aquesta autora analitza el predicat com una funció entre el context i les propietats d'un individu.

Altres anàlisis més recents intenten donar compte del comportament dels assoliments de grau amb l'adopció d'una interpretació semàntica escalar (basada en una escala de mesura). La primera d'aquestes anàlisis escalars és la de Hay, Kennedy & Levin (1999). Aquests autors destaquen el comportament dels verbs d'assoliment gradual respecte dels tests de telicitat i conclouen que aquests verbs són aspectualment inconsistents.⁹¹ Segons aquests autors, el context, per exemple el coneixement del món real, pot influir en la variabilitat aspectual dels assoliments de grau. Segons Hay, Kennedy & Levin, semànticament els verbs d'assoliment de grau descriuen canvis en alguna propietat d'un dels seus arguments (en els verbs deadjectivals la propietat està associada amb el significat de l'adjectiu de què deriven). Els predicats introdueixen la mesura del grau en què l'argument del verb canvia. Aquesta mesura rep el nom de *valor diferencial* (*difference value*). Segons les propietats formals d'aquest valor diferencial, els assoliments de grau es comportaran com a tèlics o com a atèlics: si el valor diferencial identifica un límit en la mesura del canvi, s'imposarà una lectura tèlica; en canvi, si el valor diferencial no identifica aquest límit, la lectura serà atèlica. La manera més senzilla de delimitar el valor

---

⁹¹ Hay, Kennedy & Levin (1999) analitzen el comportament d'aquests verbs respecte del progressiu (indiquen que els assoliments graduals es comporten de manera diferent segons aquest test, unes vegades com a atèlics i altres com a tèlics), respecte dels modificadors *durant x temps / en x temps* (conclouen que molts verbs d'assoliment gradual poden dur tots dos adjunts) i respecte de la modificació per *almost (quasi)*. Pel que fa a aquest darrer test, els autors indiquen que els predicats tèlics que duen aquest modificador són ambigus entre una lectura en què l'esdeveniment ha ocorregut (tot i que no completament) i una altra en què l'esdeveniment no ha ocorregut. En canvi, un predicat atèlic té només la segona lectura. Així

- (i) a. En Joan quasi canta a Eurovisió
= En Joan va canviar d'idea abans de començar
- (ii) a. En Joan quasi ha romput la finestra.
= En Joan ha començat a rompre la finestra i aquesta és a punt de rompre's definitivament.
= En Joan va canviar d'idea abans de començar.

diferencial és mitjançant un sintagma de mesura (*measure out*) o mitjançant un modificador de grau que faci referència al punt final (per exemple, *completament*), és a dir, mitjançant material lingüísticament obert. En altres casos, però, la interpretació del valor diferencial no està vinculada amb material lingüístic sinó que s'ha d'inferir d'alguna manera.

Segons Kennedy & Levin (2007), Hay, Kennedy & Levin (1999) ofereixen una interpretació purament comparativa dels assoliments de grau: són predicats d'esdeveniments que són vertaders respecte d'un objecte si el grau en què aquest posseeix la propietat graduable codificada per la base adjectival al final de l'esdeveniment excedeix en grau la que posseïa al començament per a algun grau positiu (o valor diferencial). Per tant, la representació lexicosemàntica dels assoliments de grau seria [BECOME A-er] ([ESDEVENIR més A]).

Kearns (2007) assumeix una diferenciació entre l'arrel de la qual provenen els adjectius graduables i els verbs de adjectival, que denoten una escala de grau, i la forma positiva de l'adjectiu, que s'interpreten en referència a una regió determinada de l'escala de grau. Aquesta regió es determina per una complexa interacció de factors contextuals i Kearns (2007) l'anomena *standard value* (*valor estàndard*). Així doncs, per exemple, [arrel *fred*] denota una escala determinada que va des del menor grau al major grau de fredor. En canvi, la forma positiva de l'adjectiu *fred* (en l'oració *Això és fred*) determina un valor estàndard d'aquesta escala (una regió), que pot canviar, com ja hem explicat anteriorment, per qüestions contextuals i pragmàtiques. Kearns (2007) distingeix també entre el telos estàndard i el telos màxim. En el primer cas, l'assoliment denotat acaba amb la transició a un valor estàndard. En el segon, l'assoliment suposa travessar tota l'escala fins al límit superior i el telos implica la transició qualificada com [BECOME maximally A] ([ESDEVENIR màximament A]).

Kennedy & Levin (2007) indiquen que la veritat d'una predicació que conté la forma positiva d'un adjectiu graduable depèn de dos factors. Per una banda, del grau en què la predicació manifesta la propietat graduable mesurada per l'adjectiu i, per altra banda, el valor real de l'estàndard de comparació. Aquest valor real és una funció tant dels trets del significat convencional o lèxic de l'adjectiu com de la informació que aporta el context. Tanmateix, Kennedy & Levin (2007) fan notar una asimetria en la contribució del significat convencional o lèxic i de la informació contextual. Segons aquests autors,

l'estàndard de comparació en els cas dels adjectius que tenen una escala tancada no depèn del context sinó que invariablement correspon al punt final de l'escala (el valor mínim en alguns casos, i el valor màxim en altres). És a dir, que els estàndards de comparació en el cas dels adjectius amb escala tancada no són dependents del context. En canvi, l'estàndard de comparació dels adjectius que tenen una escala oberta sí que depenen del context (cf. també Kennedy & McNally 1999, 2005).

El que és important en la hipòtesi de Kennedy & Levin (2007) és la seva noció d'estàndard de comparació. Així, per comptes de creure que la part adjectival del significat d'un assoliment gradual és idèntica al significat de l'adjectiu de què deriva (un predicat vague segons Abusch o una funció de mesura segons Hay, Kennedy & Levin o Kearns), el nucli adjectival dels assoliments de grau és un tipus especial de funció que mesura el grau en què un objecte canvia al llarg d'una dimensió escalar com a resultat de la participació en un esdeveniment. Concretament és un tipus especial de *funció diferencial (difference function)* que denominen *measure of change*.

Així doncs, analitzar els comportament aspectual d'aquest tipus de verbs i proposar-ne una anàlisi explicativa és una tasca important per a una visió global dels verbs de canvi d'estat. Sembla que podríem treballar en el sentit que els assoliments de grau que provenen d'escals tancades es comporten com a realitzacions, però que els que provenen d'escals obertes funcionen més aviat com a activitats respecte dels tests aspectuals més usuals. El que passa és que una anàlisi d'aquest tipus haurà d'explicar com és que essent activitats poden participar de l'alternança causativa, ja que aquesta és una propietat que tenen les realitzacions.

4.1.3 Propietats i estats resultants

El tercer i últim aspecte que consideràvem important a l'hora d'ampliar la recerca sobre els verbs de canvi d'estat és la influència que pugui tenir en el seu comportament sintàctic i semàntic i en la seva estructura lexicosemàntica el fet que l'arrel de què derivin sigui un estat resultant o una propietat no producte de cap procés.

Es tracta d'un aspecte que ha indicat Koontz-Garboden (2005, 2007, en premsa; Koontz-Garboden & Levin 2005). Aquest autor assenyala la conveniència de revisar l'estructura eventiva dels verbs de canvi d'estat. El motiu que indica és el fet que no tots els estats,

contra el que suggereixen teories com les de L&RH i H&K, són conceptualment i morfològicament bàsics.

- (148) From a theoretical perspective, we believe that our observations suggest that theories of event structure that give homogeneous representations to all C[hange]O[f]S[tate] predicates (e.g. Hale & Keyser 2002; Baker 2003) need to be revisited. There seems to be a contrast in the behavior of property concepts states and result states, and in how non-causative change of state are derived from property concepts, depending on other morphosyntactic properties of different languages. Theories of event structure should capture these asymmetries.

[Koonz-Garboden 2004:193]

És important assenyalar que Koontz-Garboden distingeix, en el paràgraf anterior, entre els *property concepts*, aquells estats que s'expressen en forma d'adjectiu i que, per tant, sí que són conceptualment bàsics, i els *result states*, aquells estats que resulten d'alguna eventualitat. En aquest sentit, aquest autor suggereix que cal distingir els verbs de canvi d'estat segons si es lexicalitzen en forma d'eventualitat (com per exemple en el cas del verb *rompre*) o en forma de estat (com en el cas del verb *ennegrir-se*, el qual es forma a partir de l'adjectiu *negre*). Així, podríem distingir entre els verbs de canvi d'estat que s'han lexicalitzar a partir d'una arrel estativa, cas dels *property concepts*, i els verbs de canvi d'estat que s'han lexicalitzar a partir d'una arrel que expressa l'estat resultant d'un esdeveniment, cas dels *result states*. És a dir, en aquest darrer cas, el verb no es construeix exactament sobre una arrel estativa sinó que l'arrel estativa és producte de l'eventualitat que denota el verb.

Koontz-Garboden indica que hi ha diferències en el comportament d'uns i altres i en com la variant incoativa dels verbs de canvi d'estat se'n deriva depenent d'altres propietats de les diferents llengües. És evident que les consideracions de Koontz-Garboden suposen un repte important per a les teories de l'estructura eventiva i que els obligaran a noves recerques. Segons el propi autor (Koontz-Garboden 2007) les seves investigacions tenen implicacions importants per a les teories de l'estructura eventiva en dos sentits. En primer lloc, perquè cal que aquestes teories tractin la generació del significat fora del lèxic, ja que algunes llengües construeixen aquest significat morfosintàcticament, mentre que altres el construeixen pragmàticament (per coerció). En segon lloc, perquè les teories de l'estructura eventiva haurien de tractar el fet que certs significats es poden expressar únicament per membres d'una certa categoria lèxica, cosa que està relacionada amb el fet

de poder generar significats de canvi d'estat fora del lexicó mitjançant el procediment de coerció (com ocorre, segons aquest autor en Tongan).

En aquest darrer apartat del nostre treball hem destacat les aportacions més importants que hem fet a la descripció del comportament sintàctic dels verbs de canvi d'estat pel que fa a la participació en l'alternança causativa, i els aspectes més destacats de la hipòtesi explicativa que hem apuntat, sobretot per comparació amb les hipòtesis que hem anomenat derivacionals (L&RH o H&K). Hem indicat també que cal encara aprofundir en aquesta hipòtesi i hem destacat tres aspectes que considerem bàsics d'investigar de cara a una descripció completa dels verbs de canvi d'estat: la incorporació o no dels clítics pronominals en la variant intransitiva de l'alternança, el comportament dels anomenats assoliments de grau i les diferències entre els verbs que deriven d'una propietat expressada per un adjectiu o aquells que deriven d'un estat resultant d'un esdeveniment.

5 Bibliografia

- ABUSCH, Dorit (1986). "Verbs of change, causation, and time". Report 86-50, Center for the Study of Language and Information. Stanford: Stanford University.
- ALEXIADOU, Artemis (2006). "On (anti-)causative alternations". Handouts del curs (*Anti-causative alternations*, 22-26 de setembre de 2006, École Normale Supérieure.
<<http://www.diffusion.ens.fr/index.php?res=cycles&idcycle=310>>
- ALEXIADOU, Artemis; ANAGNOSTOPOULOU, Elena; SCHÄFER, Florian (2006). "The properties of anticausatives crosslinguistically": A Frascarelli, M. (ed.). *Phases of Interpretation*. Berlin: Mouton de Gruyter, 187-212.
- ALEXIADOU, Artemis; ANAGNOSTOPOULOU, Elena; EVERAERT, Martin (ed.) (2004). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press.
- ALEXIADOU, Artemis; ANAGNOSTOPOULOU, Elena (2004). "Voice Morphology in the Causative-Inchoative Alternation: Evidence for a Non-Unified Structural Analysis of Unaccusatives". A Alexiadou, A.; Anagnostopoulou, E; Everaert, M. (ed.). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press, 114-136.
- ALEXIADOU, Artemis; SCHÄFER, Florian (2006). "Instrument Subjects are Agents or Causers". A Baumer, D.; Montero, D.; Scanlon, M. (ed.) *Proceedings of the 25th West Coast Conference on Formal Linguistics*. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project, 40-48.
- ALSINA, Àlex (2002). "L'infinitiu". A Solà, Joan; Lloret, Maria Rosa; Mascaró, Joan; Pérez Saldanya, Manuel (dir.) *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, vol. 3, 2389-2454.
- ARANOVICH, Raúl (2000). "Split intransitivity and reflexives in Spanish". *Probus*, 12, 165-186.
- BAKER, Mark C. (2003). *Lexical categories; Verbs, nouns, and adjectives*. Cambridge: Cambridge University Press.

- BHATT, Rajesh; PANCHEVA, Roumyana (2004). "Late merger of degree clauses". *Linguistic Inquiry*, 35, 1, 1-45.
- BARTRA KAUFMANN, Anna (2002). "La passiva i les construccions que s'hi relacionen". A Solà, Joan; Lloret, Maria Rosa; Mascaró, Joan; Pérez Saldanya, Manuel (dir.) *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, vol. 2, 2111-2179.
- BELETTI, Aadrina; RIZZI, Luigi (1988). "Psych-verbs and θ -theory". *Natural Language and Linguistic Theory*, 6, 3, 291-352.
- BOBALJK, Jonathan David (2007). "On Comparative Suppletion". Ms. University of Connecticut.
<http://web.uconn.edu/bobaljik/papers/OCS_rev0707.pdf>
- BORER, Hagit (2004). "The Grammar Machine". A Alexiadou, A.; Anagnostopoulou, E; Everaert, M. (ed.). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press, 288-331.
- BORER, Hagit (2005). *Structuring Sense*. 2 vol. New York: Oxford: Oxford University Press.
- CENTINEO, Giulia (1995). "The Distribution of *si* in Italian Transitive/Inchoative Pairs". A *Proceedings from Semantics and Linguistics Theory*. Austin: University of Texas, 54-71.
- CHIERCHIA, Gennaro (2004). "A Semantics for Unaccusatives and its Syntactic Consequences". A Alexiadou, A.; Anagnostopoulou, E; Everaert, M. (ed.). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press, 22-59.
- CHOMSKY, Noan (1995). *The minimalist program*. Cambridge, MA: The MIT Press.
[Traducció catalana d'Anna Gavarró, Josep Quer, Joana Rosselló & Jaume Solà: *El programa minimista. Els escrits de Chomsky*. Introducció a l'edició catalana de Joana Rosselló & Jaume Solà. Barcelona: Ariel, 1998].
- CUENCA, Maria Josep (1996). *Sintaxi fonamental*. Barcelona: Empúries.
- CUENCA, Maria Josep; HILFERTY, Joseph (1999). *Introducción a la lingüística cognitiva*. Barcelona: Ariel.

- CULICOVER, Peter W.; WILKINS, Wendy (1984). *Locality in Linguistic Theory*. New York: Academic Press.
- DALRYMPLE, Mary [et al.] (1998). "Reciprocal expressions and the concept of reciprocity". *Linguistics and Philosophy*, 21, 159-210.
- DDL = *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*. [En línia] Institut d'Estudis Catalans. <<http://dcc.iec.cat/ddlc/index.asp>>.
- DE MIGUEL, Elena; FERNÁNDEZ LAGUNILLA, Marina (2000). "El operador aspectual *se*". *Revista Española de Lingüística*, 30, 1, 13-43.
- DEMONTÉ, Violeta (2002). "Preliminares para una clasificación léxico-sintáctica de los predicados verbales del español". A Grosse, Sybille; Schönberger, Axel (ed) *Ex oriente lux: Festschrift für Eberhard Gärtner zu seinem 60. Geburtstag*. Frankfurt am Main: Valentia, 121-144.
- DIEC2 = *Diccionari de la llengua catalana*. 2a edic. Institut d'Estudis Catalans. <<http://dlc.iec.cat>>
- DIRVEN, René; VERSPOOR, Marjolijn (ed.) (1998). *Cognitive Explorations of Language and Linguistics*. Londres: John Benjamins. [Traducció i adaptació al castellà de Carlos Inchaurrealde & Ignacio Vázquez: *Una introducción cognitiva al lenguaje y la lingüística*. Zaragoza: Mira editores, 2000].
- DI SCIULLO, Anne Marie (2003a). "Morphological Domains". Approaching Asymmetry at the Interfaces Conference. Interface Asymmetry Project, University of Quebec, Montreal, 24-25/10/2003. <<http://www.er.uqam.ca/nobel/asymet/pdf/aai-2003.pdf>>
- DI SCIULLO, Anne Marie (2003b). "On the Asymmetry of Aspect Structure". Workshop on Aspect: It's About Time. LSA Linguistics Institute, Michigan State University, 18-19/07/2003. <<http://www.er.uqam.ca/nobel/asymet/pdf/lisa-2003.pdf>>
- DI SCIULLO, Anne Marie (2005). *Asymmetry in Morphology*. Cambridge, MA: London: The MIT Press.
- DIXON, Robert M.W. (1982). *Where Have All the Adjectives Gone*. Berlin: Walter de Gruyter.

- DOETJES, Jenny S. (1997). *Quantifiers and selection. On the Distribution of Quantifying Expressions in French, Dutch, and English*. Tesi doctoral. Universitat d'Utrecht.
<<http://www.let.uu.nl/~jenny.doetjes/personal/proefschrift/proefschrift.html>>
- DOWTY, David R. (1979). *Word Meaning and Montague Grammar. The Semantics of Verbs and Times in Generative Semantics and in Montague's PTQ*. Dordrecht: Reidel.
- DOWTY, David R. (1991). "Thematic Proto-Roles and argument selection". *Language*, 67, 547-619.
- EGUREN, Luis; FERNÁNDEZ-SORIANO, Olga (2004). *Introducción a una sintaxis minimista*. Madrid: Gredos.
- EMBICK, David (2004). "Unaccusative Syntax and Verbal Alternations". A Alexiadou, A.; Anagnostopoulou, E; Everaert, M. (ed.). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press, 137-158.
- FÁBREGAS, Antonio (2002). "Los verbos de realización gradual: estructura léxica". *Revista Española de Lingüística*, 32, 2, 475-506.
- FILLMORE, Charles J. (1968). "The Case for Case". A Bach, Emmom; Harms, Robert T. (ed). *Universals in Linguistic Theory*. New York: Holt Rinehart & Winston, 1-88.
- FILLMORE, Charles J. (1971). "Types of Lexical Information". A Steinberg, Danny; Jakobovits, Leon A. (ed.). *Semantics: An Interdisciplinary Reader in Philosophy, Linguistics, and Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press, 370-392.
- FOLLI, Raffaella (1999). "Causative / Inchoative Alternations in Italian". A Folli, Raffaella; Middleton, Roberta (ed.) *Oxford University Working Papers in Linguistics, Philology & Phonetics*. Vol. 4. Oxford: Oxford University Press, 33-49.
- FOLLI, Raffaella; HARLEY, Heidi (2004). "On obligatory obligation: the composition of Italian causatives". A Castro, Ana; Ferreira, Marcelo; Hacquard, Valentine; Salanova, Andrés Pablo (ed.). *Romance, Op. 47: Colected Papers on Romance Syntax*. Cambridge, MA: MITWPL,

- FOLLI, Raffaella; HARLEY, Heidi (2005). "Consuming results in Italian & English: Flavours of *v*". A Kempchinsky, Paula; Slabakova, Roumyana (ed.) *Apectuals Inquiries*. Springer, 95-120.
- FOLLI, Raffaella; HARLEY, Heidi (2006). "On the licensing of causatives of directed motion: Waltzing Matilda all over". *Studia Linguistica*, 60/2, 121-155.
- FOLLI, Raffaella; HARLEY, Heidi (2007). "Causation, Obligation, and Argument Structure: On the Nature of Little *v*". *Linguistic Inquiry*, 38, 2, 197-238.
- FOLLI, Raffaella; HARLEY, Heidi (2008). "Teleology and animacy in external arguments". *Lingua*, 118, 190-202.
- GDLC = *Gran Diccionari de la Llengua Catalana*. Grup Enciclopèdia Catalana.
<<http://www.grec.net/home/cel/dicc.htm>>
- GOLDBERG, Adele E. (1995). *Constructions. A Construction Grammar Approach to the Argument Structure*. Chicago: Chicago University Press.
- GOLDBERG, Adele E. (2001). "Patient argument of causative verbs can be omitted: the role of information structure in argument distribution". *Language Sciences*, 23, 4-5, 503-524.
- GOLDBERG, Adele E. (2006). *Constructions at Work. The Nature of Generalization in Language*. New York: London: Oxford University Press.
- GRÀCIA I SOLÉ, Lluïsa (1989). *Els verbs ergatius en català*. Maó: Institut Menorquí d'Estudis; Ajuntament de Ciutadella.
- GRÀCIA I SOLÉ, Lluïsa (1995). "Estructura morfològica i estructura argumental dels verbs causatius i incoatius". A *Morfologia lèxica. L'herència de l'estructura argumental*. València: Universitat de València, 63-94.
- GRUBER, Jeffrey S. (1965). *Studies in Lexical Relations*. Tesi doctoral. Massachusetts Institute of Technology.
<<http://dspace.mit.edu/bitstream/1721.1/13010/1/26090230.pdf>>
- HALE, Kenneth; KEYSER, Samuel Jay (1993). "On Argument Structure and the Lexical Expression of Syntactic Relations". A Hale, Kenneth; Keyser, Samuel Jay (ed.).

The view from building 20. Essays in Linguistics in Honor of Sylvain Bromberger.
Cambridge, MA; London: The MIT Press, 53-109.

HALE, Kenneth; KEYSER, Samuel Jay (1998). "The Basic Elements of Argument Structure." A Harley, Heidi. (ed.). *Papers from the UPenn/MIT Roundtable on Argument Structure and Aspect. MIT Working Papers in Linguistics 32.* Cambridge, MA: MITWPL, 73-118.

HALE, Ken; KEYSER, Samuel Jay (2002). *Prolegomenon to a Theory of Argument Structure.* Cambridge, MA: London: The MIT Press.

HARLEY, Heidi (1996). "Events, agents and the interpretation of VP-shells". Ms.

<<http://citeseer.ist.psu.edu/harley96events.html>>

HARLEY, Heidi (1999). "Denominal verbs and Aktionsart". Ms. University of Arizona.

<<http://semanticsarchive.net/Archive/2U4MTI1O/HarleyAktionsart1999.pdf>>

HARLEY, Heidi (2005). "How Do Verbs Get Their Names? Denominal verbs, Manner Incorporation, and the Ontology of Verbs Roots in English". A Erteschik-Shir, Nomi; Rapoport, Tova (ed.) *The Syntax of Aspect. Deriving Thematic and Aspectual Interpretation.* Oxford: OUP, 42-64.

HARLEY, Heidi (2006a). "On the causative construction". Ms. [Apareixerà a Miyagawa, Shigeru; Saito, Mamoru (ed.) *The handbook of Japanese linguistics.* Oxford: OUP]

<<http://ling.auf.net/lingBuzz/000433>>

HARLEY, Heidi (2006b). "The morphology of nominalizations and the syntax of vP". Ms. [Apareixerà a Giannakidou, Anastasia; Rathert, Monika (ed.). *Quantification, Definiteness, and Nominalization.* Oxford: OUP.

<<http://ling.auf.net/lingBuzz/000434>>

HARLEY, Heidi (2007a). "The bipartite structure of verbs cross-linguistically (or: Why Mary can't exhibit John her paintings)". Ms. University of Arizona.

<<http://ling.auf.net/lingBuzz/000435>>

- HARLEY, Heidi (2007b). "One-replacement, unaccusativity, acategorial roots, and Bare Phrase Structure". A Gorbachov, Slava; Nevins, Andrew (ed.). *Harvard Working Papers on Linguistics*, vol. 11.
<<http://ling.auf.net/lingbuzz/@CFinwzVjcfUqwKSq>>
- HARLEY, Heidi; NOYER, Rolf (2000). "Formal versus Encyclopedic Properties of Vocabulary: Evidence from Nominalisations". A Peeters, Bert (ed.) *The Lexicon-Encyclopedia Interface*. Oxford: Elsevier Science, 349-374
- HASPELMATH, Martin (1993). "More on the typology of inchoative/causative alternations". A Comrie, Bernard; Polinsky, Maria (ed.) *Causatives and transitivity*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 87-120.
- HAY, Jennifer; KENNEDY, Christopher; LEVIN, Beth (1999). "Scalar Structure Underlies Telicity in «Degree Achievements»". A Mathews, T.; Strolovitch, D. (ed.) *SALT IX*, Ithaca: CLC Publications, 127-144.
- HERNANZ, Maria Lluïsa (1999). "El infinitivo". A Demonte Barreto, Violeta; Bosque Ignacio (dir.). *Gramática descriptiva de la lengua española*. 3 vol. Madrid: RAE: Espasa Calpe, 2197-2356.
- HOEKSTRA, Teun (1988). "Small clause results". *Lingua*, 74, 101-139.
- HORNSTEIN, Norbert; NUNES, Jairo; GROHMANN, Kleanthes (2005). *Understanding Minimalism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- HOUT, Angeliek van (2004). "Unaccusativity as Telicity Checking". A Alexiadou, A.; Anagnostopoulou, E; Everaert, M. (ed.). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press, 60-83.
- JACKENDOFF, Ray (1983). *Semantics and Cognition*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- JACKENDOFF, Ray (1990). *Semantic Structures*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- JACKENDOFF, Ray (2002). *Foundations of Language*. Oxford: Oxford University Press.
- JIMÉNEZ PEÑA, Sílvia; RODRÍGUEZ SELLÉS, Yolanda (2002). "¿Agentes causantes?". Report de Recerca. Centre de Lingüística Teòrica. Universitat Autònoma de Barcelona.
<<http://seneca.uab.es/ggt/Reports/GGT-02-11.pdf>>

- KEARNS, Kate (2007). "Telic Senses of Deadjectival Adjectives". *Lingua*, 117, 1, 26-66.
- KELLER, Frank; SORACE, Antonella (2003). "Gradient auxiliary selection and impersonal passivization in German: an experimental investigation". *Journal of Linguistics*, 39, 57-108.
- KENNEDY, Christopher (2001). "Polar opposition and the ontology of 'degrees'". *Linguistics and Philosophy*, 24, 33-70.
- KENNEDY, Christopher (2007). "Vagueness and grammar: the semantics of relative and absolute gradable adjectives". *Linguistics and Philosophy*, 30, 1-45.
- KENNEDY, Christopher; LEVIN, Beth (2007). "Measure of Change: The Adjectival Core of Degree Achievements". [apareixerà a McNally, L.; Kennedy, C. *Adjectives and Adverbs: Syntax, Semantics and Discourse*. Oxford: Oxford University Press]
<<http://www.hum.uit.no/MRA/papers/readings/kennedylevin07-measure.pdf>>
- KENNEDY, Christopher; McNALLY, Louise (1999). "Deriving the Scalar Structure of Deverbal Adjectives". *Catalan Working Papers in Linguistics*, 17, 125-139.
- KENNEDY, Christopher; McNALLY, Louise (2005). "Scale structure and the semantic typology of gradable predicates". *Language*, 81, 345-381.
- KOENIG, Jean-Pierre; DAVIS, Anthony R. (2006). "The KEY to lexical semantic representations". *Journal of Linguistics*, 42, 71-108.
- KOONTZ-GARBODEN, Andrew (2005). "On the typology of state/change of state alternations". A Booij, Geert; van Marle, Jaap (ed.). *Yearbook of Morphology 2005*. Dordrecht: Springer, 83-118.
- KOONTZ-GARBODEN, Andrew (2007). "Aspectual coercion and the typology of change of state predicates". *Journal of Linguistics*, 43, 1151-52.
- KOONTZ-GARBODEN, Andrew (en premsa). "The States in Changes of State". *Proceedings of Berkeley Linguistics Society*, 32, Theoretical Approaches to Argument Structure.
<<http://semanticsarchive.net/Archive/GE5NzMxO/akg-bls06.pdf>>
- KOONTZ-GARBODEN, Andrew; LEVIN, Beth (2004). "The morphological typology of change of state event encoding". A Booij, Geert; Guevara, Emiliano; Ralli, Angela;

- Sgroi, Salvatore; Scalise, Sergio (ed.). *Proceedings of the Forth Mediterranean Morphology Meeting*, Catania, 21-23 september 2003, p. 183-194.
- LABELLE, Marie (1992). "Change of state and valency". *Journal of Linguistics*, 28, 375-414.
- LANGACKER, Ronald W. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar. Vol. 1: Theoretical Prerequisites*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- LANGACKER, Ronald W. (1991). *Foundations of Cognitive Grammar. Vol. 2: Descriptive Application*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- LANGACKER, Ronald W. (1999). *Grammar and Conceptualization*. Berlin: Nova York: Mouton de Gruyter.
- LARSON, Richard (1988). "On the Double Object Construction". *Linguistic Inquiry*, 19, 335-392.
- LEGENDRE, Géraldine (1989). "Unaccusativity in French". *Lingua*, 79, 95-164.
- LEGENDRE, Géraldine; SORACE, Antonella (2003). "Auxiliaires et intransitivité en français et dans les langues romanes". A Godard, Danièle (ed.). *Les langues romanes. Problèmes de la phrase simple*. Paris: CNRS Éditions.
- LEVIN, Beth (1993). *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation*. Chicago, Ill.: The University of Chicago Press.
- LEVIN, Beth; RAPPAPORT HOVAV, Malka (1995). *Unaccusativity. At the Syntax-Lexical Semantics Interface*. Cambridge, MA/London: The MIT Press.
- LEVIN, Beth; RAPPAPORT HOVAV, Malka (2005). *Argument realization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- LIDZ, Jeffrey (1999). "Causativity, late inserions and vP". A Pylkkänen, Liina; van Hout, Angelika; Harley, Heidi (ed.). *Papers from the Upenn/MIT Roundtable on the Lexicon*. Cambridge, MA: MIT, 117-136.
- LIDZ, Jeffrey (2001). "The argument structure of verbal reflexives". *Natural Language & Linguistic Theory*, 19, 311-353.
- MARANTZ, Alec (1997). "No Escape from Syntax: Don't Try Morphological Analysis in the Privacy of Your Own Lexicon". A Dimitriadis, Alexis [et al.] (ed.). *University*

of Pennsylvanian Working Papers in Linguistics, 4/2. Proceedings of 21st Annual Penn Linguistics Colloquium, 201-225.

Consultable a <<ftp://ling.upenn.edu/papers/working-papers/volume4.2/marantz.ps>>

MARÍN, Rafael (1999). “L’anàlisi aspectual: alguns assoliments”. *Llengua & Literatura*, 10, 91-124.

MARÍN, Rafael; MCNALLY, Louise (2006). “Nontelic «change of state» verbs”. Handout de la xerrada presentada a la Semantiknetwork meeting, Barcelona 19/9/2006.

<<http://mutis.upf.es/~mcnally/semnetz.pdf>>

MASULLO, Pascual José (1999). “La interfaz léxico-sintaxis. Presencia y ausencia del clítico «se» en construccions inacusativas”. Ms. Universidad Nacional de Comahue i University of Washington.

MATEU FONTANALS, Jaume (2000). “La semàntica relacional de l’estructura argumental i la seva aplicació a una alternança lexicosemàntica del català”. *Llengua & Literatura*, 11, 281-309.

MATEU FONTANALS, Jaume (2002). *Argument Structure. Relational Construal at the Syntactic-Semantics Interface*. Tesis doctoral inèdita. Barcelona: UAB.

<<http://seneca.uab.es/ggt/Tesis/argument-structure.pdf>>.

MATEU, Jaume; AMADAS, Laia (2001). “Syntactic Tools for Semantic Construal”. Barcelona: Grup de Gramàtica Teòrica. Universitat Autònoma de Barcelona.

<<http://seneca.uab.es/ggt/Reports/GGT-01-12.pdf>>

MCKOON, Gail; MACFARLAND, Talke (2000). “Externally and Internally Caused Change of State Verbs”. *Language*, 76, 4, 833-858.

MCKOON, Gail; MACFARLAND, Talke (2002). “Event templates in the lexical representation of verbs”. *Cognitive Psychology*, 45, 1-44.

MENDIKOETXEA, Amaya (1999a). “Construcciones inacusativas y pasivas”. A Demonte Barreto, Violeta; Bosque, Ignacio (dir.). *Gramática descriptiva de la lengua española*. 3 vol. Madrid: RAE: Espasa Calpe, 1575-1629.

- MENDIKOETXEA, Amaya (1999b). "Construcciones con *se*: medias, pasivas e impersonales". A Demonte Barreto, Violeta; Bosque, Ignacio (dir.). *Gramática descriptiva de la lengua española*. 3 vol. Madrid: RAE: Espasa Calpe, 1631-1722.
- MENDIKOETXEA, Amaya (2000). "Relaciones de interficie: los verbos de cambio de estado". *Cuadernos de Lingüística del Instituto Universitario Ortega y Gasset*, 7, 125-144.
- MORENO CABRERA, Juan Carlos (1991). *Curso universitario de lingüística general*. 2 vol. Madrid: Síntesis.
- NEELEMAN, Ad; VAN DE KOOT, Hans; DOETJES, Jenny (2004). "Degree expressions". *The Linguistic Review*, 21, 1-66.
- OYHARÇABAL, B. (2003). "Lexical causatives and causative alternation in Basque". A Oyharçabal, B. (ed.) *Inquiries into the Syntax-Lexicon relations in Basque*, Supplement a ASJU, XLVI, 223-253.
- PÉREZ JIMÉNEZ, Isabel (2003). "Algunas consideraciones sobre los verbos atélicos en español". *Cuadernos de Lingüística del Instituto Universitario Ortega y Gasset*, 10, 65-83.
- PÉREZ SALDANYA, Manuel (1992). "Aqueix obscur subjecte del desig". A *Miscel·lània Sanchis Guarner*. 3 vol. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, vol 2, 505-522.
- PÉREZ SALDANYA, Manuel (1994). "Aproximació cognitiva al complement indirecte català". A *Actes del VII Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Berkeley, 1993)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 191-209.
- PÉREZ SALDANYA, Manuel (2002). "Les relacions temporals i aspectuals". A Solà, Joan; Lloret, Maria Rosa; Mascaró, Joan; Pérez Saldanya, Manuel (dir.) *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, vol. 3, 2567-2662.
- PESETSKY, David (1995). *Zero Syntax*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- PICALLO SOLER, M. Carme (2002). "L'adjectiu i el sintagma adjectival". A Solà, Joan; Lloret, Maria Rosa; Mascaró, Joan; Pérez Saldanya, Manuel (dir.) *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, vol. 2, 1641-1688.

- PIÑÓN, Christopher (2005). “Adverbs of completion in an event semantics”. A Verkuyl, Henk; de Swart, Henriette; van Hout, Angeliek (ed.). *Perspectives on Aspect*. Amsterdam: Springer, 149-166.
- PUSTEJOVSKY, James (1991). “The Syntax of Event Structure”. A Levin, Beth.; Pinker, Stephen (ed). *Lexical and Conceptual Structure*. Oxford: Blackwell, 47-81.
- PUSTEJOVSKY, James (1995). *The Generative Lexicon*. Cambridge, MA: MIT Press.
- PUSTEJOVSKY, James (1999). “Generativity and Explanation in Semantics: A Reply to Fodor and Lepore”. *Linguistic Inquiry*, 29, 2, 289-311.
- PYLKKÄNEN, Liina (1999a). “Causation and External Arguments”. *MIT Working Papers in Linguistics*, 35, 161-183.
- PYLKKÄNEN, Liina (1999b). “The Syntax of Internal and External Causation”. A *Proceedings of the Texas Linguistics Society. 1999. Conference on Perspectives on Argument Structure*.
- PYLKKÄNEN, Liina (2000). “Representing Causatives”. A Jackson, Brenda; Matthews, Tanya (ed.). *Proceedings of SALT X: Semantics and Linguistic Theory*. Ithaca, NY.: CLC Publications, Cornell University.
- RAMCHAND, Gillian C. (2007). *Verb Meaning and the Lexicon: A First Phase Syntax*. Ms. University of Tromsøe.
<<http://www.hum.uit.no/a/ramchand/rdownloads/antilex.pdf>>
- RAPPAPORT HOVAV, Malka (2006). “Lexicalized meaning and the internal temporal structure of events”. Ms. The Hebrew University of Jerusalem.
<<http://semantics.uchicago.edu/kennedy/classes/s07/events/mrh06roth.pdf>>
- RAPPAPORT HOVAV, Malka; LEVIN, Beth (1998). “Building Verb Meanings”. A Butt, Miriam; Geuder, Wilhem (ed.). *The Projection of Arguments: Lexical and Compositional Factors*. Stanford, CA: CSLI Publications, 97-134.
- RAPPAPORT HOVAV, Malka; LEVIN, Beth (2003). “Roots and Template in the Representation of Verb Meaning”. Ms. Stanford University.
<<http://www.stanford.edu/~bclevin/su03.pdf>>

- RAPPAPORT HOVAV, Malka; LEVIN, Beth (2005). "Change of State Verbs: Implications for Theories of Argument Projection". A Erteschik-Shir, Nomi; Rapoport, Tova (ed.) *The Syntax of Aspect. Deriving Thematic and Aspectual Interpretation*. Oxford: OUP, 274-286.
- REINHART, Tanya (1996). "Syntactic Effects of Lexical Operations: Reflexives and Unaccusatives". *OTS Working Papers of Theoretical Linguistics*. Utrecht: Utrecht Institute of Linguistics OTS.
 <http://www.tau.ac.il/~reinhart/ling_dl/Lexic_96.doc>
- REINHART, Tanya (2000). "The Theta System. Syntactic Realization of Verbal Concepts". *OTS Working Papers of Theoretical Linguistics*, 00-001. Utrecht: Utrecht Institute of Linguistics OTS.
- REINHART, Tanya (2002). "The Theta System. An Overview". *Theoretical Linguistics*, 28, 3, 229-290.
- REINHART, Tanya; SILONI, Tal (2004). "Against the Unaccusative Analysis of Reflexives". A Alexiadou, A.; Anagnostopoulou, E; Everaert, M. (ed.). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press, 159-180.
- ROSSELLÓ, Joana (2002). "El SV, I: verb i arguments verbals". A Solà, Joan; Lloret, Maria Rosa; Mascaró, Joan; Pérez Saldanya, Manuel (dir.) *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, vol. 2, 1853-1949.
- ROTSTEIN, Carmen; WINTER, Yoad (2004). "Total adjectives vs. Partial adjectives: scale structure and higher-order modifiers". *Natural Language Semantics*, 12, 259-288.
- SANCHO CREMADES, Pelegrí (1995). *La categoria preposicional*. València: Universitat de València.
- SCHLESINGER, Izchak M. (1989). "Instruments as agents: on the nature of semantic relations". *Journal of Linguistics*, 25, 189-210.
- SMITH, Carlota S. (1970). "Jespersen's 'move and change' class and causative verbs in English. A Jazayery, Mohammad A.; Polome, Edgar C.; Winter, Werner. *Linguistic and literary studies in honor of Archibald A. Hill*. The Hague: Mouton, Vol. 2: Descriptive Linguistics, 101-109.

- SORACE, Antonella (2000). "Gradients in Auxiliary Selection with Intransitive Verbs". *Language*, 76, 4, 859-890.
- SORACE, Antonella (2004). "Gradience at the Lexicon-Syntax Interface: Evidence from Auxiliary Selection and Implications for Unaccusativity". A Alexiadou, A.; Anagnostopoulou, E; Everaert, M. (ed.). *The Unaccusativity Puzzle. Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. New York: Oxford: Oxford University Press, 243-268.
- SORACE, Antonella; KELLER, Frank (2005). "Gradience in linguistic data". *Lingua*, 115, 1497-1524.
- TRAVIS, Lisa de M. (2000). "Event structure in syntax". A Tenny, Carol L.; Pustejovsky, James (ed.). *Events ad Grammatical Objects: The Converging Perspectives of lexical semantics and syntax*. Standforf, CA: Center for the Study of Language and Information, p. 145-185.
- UNGERER, Friedrich; SCHMID, Hans-Jörg (1996). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. Londres; New Work: Longman.
- VALLDUVÍ, Enric (2002). "L'oració com a unitat informativa". A Solà, Joan; Lloret, Maria Rosa; Mascaró, Joan; Pérez Saldanya, Manuel (dir.) *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries, vol. 2, 1221-1279.
- VÁZQUEZ, Glòria (1997). "El clític *es* i la construcció anticausativa". *Sintagma*, 9, 61-73.
- VÁZQUEZ, Glòria; FERNÁNDEZ, Ana; MARTÍ, M. Antònia (2000). *Clasificación verbal. Alternancias de diàtesis*. Lleida: Universitat de Lleida.
- ZUCCHI, Alessandro (1998). "Aspect shift". A Rothstein, S. (ed.), *Events and grammar*. Dordrecht: Kluwer, 349-370.